

Ўзбек халқ ижоди

Кўп томлик

Оқ олма, қизил олма

Ўзбек халқ қўшиқлари

ЎЗБЕКИСТОН ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ
А. С. ПУШКИН НОМИДАГИ ТИЛ
ВА АДАБИЕТ ИНСТИТУТИ

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ИБРОҲИМ МУМИНОВ, ЯШИН, САРВАР АЗИМОВ, МУЗАЙЯНА АЛАВИЯ,
ШОНАЗАР ШОАБДУРАҲМОНОВ, МАНСУР АФЗАЛОВ, ТУРА МИРЗАЕВ

Ҳушловчи:
МУЗАЙЯНА АЛАВИЯ

Расм
М. РЕЙХ

ҚҶШИҚ — ДИЛ ТАРЖИМОНИ

Ўзбек халқ қўшиқлари тўртликларда ривожланган. Бу қўшиқлар иборанинг ўткирлиги, тилининг соддалиги, мазмунининг тийранлиги билан ажралиб туради.

Буюк Октябрь социалистик революциясидан илгари яратилган қўшиқларнинг мазмуни кўпинча ғамгин, изтиробли бўлган, куйи ҳам мунглидир. Диний, хурофий эътиқодлар, турли одат, расм-русмлар, муҳаббат кечинмалари, оилавий можаро ва ҳиссиётлар ниҳоят ҳазинлик билан ифодаланган. Бунинг сабаби боо, албатта. Маросим қўшиқларининг асосий ижодчилари ва ижрочилари хотин-қизлардир. Улар турмушда эрксиз, ҳуқуқда тенгсиз яшаганлари устига, ҳаётнинг ҳам шафқатсиз силтовларига биринчи навбатда шулар рўпара бўлганлар.

Маросим қўшиқларидаги турмушдан, адолатсизликдан норозилик, аччиқ қисматдан нолиш вафот этганларга бериладиган йиғи-йўқловга ўхшаб кетади. Бу хотин-қизлар тақдири билан боғлиқдир, албатта.

Кундошлик, кўнгил ғашлиги бахтга етаклайдиган, хурсандликка чорловчи, ҳижронга сабаб бўлган зўравонликларни акс эттирадиган қўшиқлар бор. Ҳатто тўйда ҳам, азада ҳам айтиладиган қўшиқлар бор. Бу қўшиқлар тўйда, азада, яъни халқ йиғилган жойда айтилиб, барчанинг юрагига йўл топади.

Мен бу ерга келмас эрдим,
Ер келтирди мени.
Ўтга тушсам куймас эрдим,
Ер куйдирди мени.

Худди мана шу қўшиқни бешик бошида ҳам айтадилар. Гўё бу билан она ўзига насиб бўлмаган бахтга боласи эришишини тилаб уни аллалагандай бўлади. Лекин кўп ҳолларда кейинги мисралардаги баъзи бир иборалар ўзгаради.

Қизил гул гунча-ю гунча,
Юракда дарду ғам анча.

Келиб ёнимга ўлтиргин,
Менинг баҳрим очилгунча.

Бу қўшиқнинг учинчи мисраси кўпинча вазиятга, ҳолатга қараб ўзгариб, унинг ўрнини «Кошки онам келса эди», «Раҳми йўқ келса эди», «Суйган ёр келса эди» каби мисралар эгаллайди.

Қўшиқдаги фикрлар лирик қаҳрамоннинг ҳаёти ва ҳодисанинг табиатидан келиб чиқади. Лирик қаҳрамоннинг вазифаси катта ва бениҳоя. Шу билан бирга турмуш ва табиат деталларининг аҳамияти зўрдир. Шу сабабли қўшиқ ижодчилари турмушнинг нозик ва мурқ-каб томонларини жуда яхши билишади. Шунинг учун ҳам битта тўртликда ҳаёт манзарасини тугал фикр билан жонлантира олади. Соғлом ҳисдан саломат завқ пайдо бўлади. Шеърый табиат ҳам шунга боғлангандир. Ҳақиқатни санъат билан ифодалайди. Ижрочида ҳам юқоридаги хислатлар бўлиши керак. Агар қўшиқни ҳис, муҳаббат, шавқ билан айтмаса, эшитувчиларга завқ бахш этолмайди.

Дарду алам келибдир,
Менинг бечора бошимга.
Сойда ўрдак сузадир
Кўздан оққан ёшимга.

Бу қўшиқ бадий жиҳатдан ҳам юксакдир: «Кўздан оққан ёшга ўрдаклар сузадир». Бу муболага қўшиққа алоҳида руҳ беради. Бу ўша турмуш, ўша айтувчи, тингловчилар руҳига мосдир. Қўшиқ халқнинг жонли овозида реал ҳаёт билан боғланган ҳолда қаҳрамон кечинмаларига уланади, демек, унинг бутун мазмунини меҳнат, майшағ, ижтимоий турмуш билан боғланган.

Турмушда содир бўладиган воқеалар, мақсад йўлидаги курашда кўз берган қийинчиликлар, ғам-андух, шод-хуррамликлар қўшиқда ўзига хос бир тариқада акс эттирилади. Қўшиқ бўладиган шеър мусиқийлиги, таъсирчанлиги, оммабўзлиги билан лоҳида ўрин тутади. Меҳнат қўшиқ билан енгиллашган, даҳшатларни қўшиқ билан енгганлар. Қўшиқ билан оғир мушкуллар, мусибат, кулфатлар осон кўчган.

Қўшиқда қандайдир истак, яхшироқ қисматга интилиш, қандайдир юрак парвози эшитилади. Ҳеч ким қизиқмаган, ички маънога эга бўлмаган нарсаларни шеърга солиш кишига завқ ҳам бермайди. Мана шунинг учун ҳамма шеър қўшиқ бўлавермайди. Шеър ёзиш учун орзу қилинган нарсага мос тушадиган бир манзара тасаввурда бўлса, шунда шоир ҳақиқат ва гўзалликни ҳис этади, уни кўз олдига келтира олади, шунда ёрқин образ ярата олади. Қўшиқларда тасвирланган одамлар, образлар бизга ҳар томонлама феъл-атворларни, ҳис-туйғуларни билан жуда яқиндирлар. Уларнинг турмуши, тирикчилик шароити, ўраб олган муҳити танишдир. Ғам-мусибатлари, шод-хуррамликлари тушунарли. Ҳақиқат билан нафас олиб қўшиқ даражасига етган шеър ҳаётни, одамларни яхши англаган, билган кишига қаттиқ таъсир этади.

Сен қачон келдинг эшикка,
Мен билиб оқ урмадим.

Чиққали хилват тополмай,
Ултириб қон йиғладим.

Боришингни боғда кўрдим,
Келишингни кўчада.
Арзи ҳол айтай десам,
Учрамадинг тор кўчада.

Юқоридаги икки қўшиқнинг лирик қаҳрамони ва унинг руҳий ҳолати бизга маълум. Эрки қўлида бўлмаган, севгани билан очиқ гаплашиши ва кўриниши мумкин бўлмаган бир мунтазир маъшуқанинг руҳий ҳолати жуда содда, аниқ ифодаланган. Бир эмас, бир нечанинг кўнглидагиси бўлиб эшитилади бу қўшиқ ва одамлар, булар бари менинг кўнглимдагилар, деб жон қулоғи билан тинглайди. Бу қўшиқлар боғли, дарвозали, деворли, кўча, шаҳар ёки қишлоқ жойда яратилгани кўриниб турибди. Бу шароитни ҳар томонлама биламиз, ҳис этиб завқланамиз, таъсирланамиз.

Одамнинг руҳий дунёси ва ҳаёт бойликлари тасвирида кўпчиликнинг содда қалби акс эттирилганда табиат ҳодиса ва манзаралари ёрдамга келса, бузмай кўрсатилса, ундай шеър завқ ҳам, билим ҳам беради.

Дарё гошқин, сувлар тўлқин
Утолмайман, ёр-ёр.
Отим ориғ, рангим сариг
Етолмайман, ёр-ёр.
Отгинамни ориқ қилган
Шу майда тош, ёр-ёр,
Тангинамни сариқ қилган
Шу қалам қош, ёр-ёр.

Бу қўшиқда ҳам табиатнинг кўзга кўринадиган ҳодисаси билан инсоннинг кўзга кўринмайдиган ички кечинмалари тенг қўйилиб тасвирланган. Мантиқ ва шеърый тадриж бор.

Салбий ҳолни кўриш, ҳис этишнинг ўзи ижобий ҳолатга интилишни кўрсатади.

Самарқанддан чиққан от ем талашур,

Ерим сизга алвон кўйлак ярашур.

Алвон кўйлак энги тор, ечилмайди,

Подшо золим орзулар ушалмайди.

Ҳаққонийлик, яхши ният, самимийлик оқилона фикрни, олижаноб интилишни, жўшқин ҳис-туйғуларни юзага келтиради. Подшонинг золимлиги, адолатсизлиги, орзуга ёришишга йўл қўймаслиги қўшиққа хос ҳаққонийлик, самимийлик билан тараннум этилган.

Қўшиқ бўладиган шеърдаги латофат унинг табиийлигида, мусикийлигида эканини ҳамма билади. Шу хусусият билан маънога ҳа-

дал берадиган сўз келтирилмай, балки маънога тобе сўзлар ишлатилади. Чунки бир сўз билан шеър бузилиши мумкин, мазмун билан шакл мустаҳкам боғланган ҳолда кишига завқ берганидай, қўшиқда содда тил, ўткир ибора, ёрқин образ, мантиқий пайвандлик ва шеър-ий тадриж киши табиатига мусиқий оҳанг бериб, одамни рақсга келтиради.

Армочда қолма, кўзим,
Тўйгунча боққин ёрга.
Кўз юзига тушганда,
Қараб бўларми ойга.

Мана бундай содда, самимий ва табиий яратилган қўшиқлар санъат асари сифатида завқ бериб асрлар ошиб юради. Бунинг мазмуни хурсандлик кайфиятини ифодалагани учун, фақат хурсандликда, тўй-ҳашамларда айтилади.

Бу тўпламга кирган барча қўшиқлар Улуг Октябрь революциясидан илгари яратилган халқ қўшиқлари бўлиб, улар Ўзбекистоннинг ҳамма область ва районларидан ёзиб олинган. Қўшиқлар Ўзбекистон Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти фольклор сектори фондида сақланаётган хазинадан саралаб олинди.

Тўпламни тузишда қўшиқларни маълум даражада темаларга бўлиб чиқилди.

МУЗАҲЯНА АЛАВИЯ

ТЕРМА ҚУШИҚЛАР

Бу тоғлар қандай тоғлар,
Тоши бор тепаси йўқ.
Ваъдасида турмаган ёрнинг
Дарди бор, вафоси йўқ.

Гул ғунча-ю гул ғунча,
Нимага куйдирасан мунча.
Олдимда бўлмадинг бир дам,
Менинг кўнглим очилгунча.

Сен қачон келдинг эшикка,
Мен билиб оқ урмадим.
Чиққали хилват тополмай,
Ўлтириб қон йиғладим.

Эшигингдан ўтсам ман,
Дуторингнинг овози.
Юрагимни куйдирган
Суйган ёримнинг ноzi.

Бир кўрмадим ёримни,
Ҳар куни кўраман, деб.

Умид узмадим ёрдан,
Улмасам оламан, деб.

Қоронғи кеча билан,
Ариғинг ичи билан.
Икки қўлим боғлансин,
Қизларнинг сочи билан.

Отаси бормикан ёрнинг,
Оғаси йўқмикан ёрнинг.
Мунчалар оҳ уради,
Севгани бормикан ёрнинг.

Ёр у ён ўтиб кетди,
Ёр бу ён ўтиб кетди.
Ёримнинг айтган сўзи,
Жонимдан ўтиб кетди.

Мен сафарга чиққанда,
Ёр эшигида қолган.
«Қачон келасан?» деб,
Қора кўзга ёш олган.

Осмонда менинг ойим,
Танда қолмади жоним.
Саломимни еткурғил,
Узоқда менинг ёрим.

Тоғларда тўла каклик,
Мен ёрим билан гаплик.
Ховлида кўришганда,
Ўйнаб-кулишган татлик.

Мен бораймикин анда,
Ёр келармикин мунда.
Ёрга ёр керак бўлса,
Қўл солиб келар мунда.

Ёр билан борайми ман,
Йўлида қолайми ман.
Кўнгил бермаган ёрнинг,
Кўнглини олайми ман.

Ёримни ташлаб келдим,
Тошкент деган жойга.
Оғзида айтган билан,
Чин кўнгли бўлак ёрда.

Ёр билан биз иковлан,
Бир маҳаллада жуфт бўлган.
Бошда ваъдамиз шундай,
Ҳеч бир айрилмас бўлган.

Доим оҳ-фигон билан,
Ҳеч нарса кўринмайди.
Ёрнинг кўзига қараб,
Ўтган кун билинмайди.

Хаёлим учиб кетди,
Тошкент йўлига қараб.
Кўзимнинг нури кетди,
Ёрнинг йўлига қараб.

Мен ўзим кичик боғда,
Каклик боқар эдим тоғда,
Бойваччага сотдилар,
Мен қолдим алам-доғда.

Тош йўлда от чопсанг,
Туёғи тақиллайдир.
Қизига ўйин қилсанг,
Онаси вақиллайдир.

Кўрдингми бояғини,
Шафтоли таёғини.
Онаси қандай қилсин,
Қизининг саёғини.

Бу йўлларда адашдим,
Қани менинг йўлдошим.
Ҳориб-чарчаб келганда,
Сув берган қариндошим.

Сувлар шалдираб оқса,
Кўзимнинг нури дейман.
Ёр учун ўлиб кетсам,
Ўзимнинг шўрим дейман.

Кечалари мен бордим,
Итларингга ёлбордим.
Ваъда қилиб чиқмадинг,
Заъфарондек сарғайдим.

Очиқ сўзни мен айтай,
Тинглаб ол қулоғингга.
Кечаси мен борайин,
Олиб чиқ гулбоғингга.

Тошканингни йўлида,
Саватчаси қўлида.
Минг жон берсанг арзийди,
Севган ёрнинг йўлида.

Ёрдан келмади дарак,
Ишқ ўтига солган фалак.
Ўтгизида ёр тутиб.
Ёрга тўймаган юрак.

Атлас кўйлак киймайди,
Юр деганда юрмайди.
Қизлар ўзини мақтайди,
Маърифатхонга етмайди.

Осмондаги юлдузинг
Шамчироғи бормикин?
Жоним, юрагимни кўр,
Куйган доғи бормикин?

Ойни ойга отайми,
Ёрим, сени кутайми,
Ёрим, дардингда сенинг,
Остонангда ётайми?

Шийпончангга чиқсам ман,
Чор атрофига қараб.
Эшигимдан ўтгин сан,
Булбуллар бўлиб сайраб.

У ёқ ўтадир бир гул,
Очилибдир қизил гул.
Ёримнинг гулзорида,
Сайраб ётади булбул.

Севган ёр, сани бўйинг,
Қачон бўлади тўйинг.
Бўлса-бўлмаса тўйинг,
Қучоқлаб ўпиб қўйинг.

Эшикни катта очинг,
Бўйингиз кўриб қолай.

Бир оз тоқат қилингиз,
Ҳидизга¹ тўйиб қолай.

Ўйнарга хаёлим бор,
Менинг юрагим жуда тор,
Ҳар вақт очилмайсан,
Сенинг бир хаёлинг бор.

Эшик олдида турадир,
Қора камзул киядир.
Нозик қизнинг билаги,
Тутмай туриб синадир.

Чаман гулзори бўлсам,
Суйган ёримни кўрсам.
Кўз олдимда ўлтирса,
Қучоғида жон берсам.

Жоним сенинг йўлингга,
Қачон кирай ёнингга.
Асло раҳминг келмайди,
Мендек севган ёрингга.

Аввалдан қолган экан,
Ошиқлар бўлиб юрмоқ.
Келинг, ёрим, ўйнайлик,
Энди йўқ қараб турмоқ.

Саъва деган қушчани
Махсар берсанг сайрайдир.
Савдогарнинг қизлари
Ақча берсанг қарайдир.

Оҳ, ёрим, тезроқ келинг,
Кўчаларда аста юринг.
Йўлингизда турарман,
Олмалик боққа киринг!

Баланд тоққа чиқдим ман,
Йўл топиб тушарманми?
Сизинг учун куйдим ман,
Муродга етарманми?

¹ Ҳидингизга.

Булбул бўлиб сайрайман,
Ёримнинг гулзорида.
Мажнун бўлиб зорлайман,
Ёримнинг фиғонида.

Бу кўча узун кўча,
У ёғига ўтманглар.
Қизини севганимни,
Онасига айтманглар.

Осмондан олдим ойни,
Қўйнимга солай ёрни.
Олдида арзим айтиб,
Ҳолини сўрай ёрни.

Осмондан учиб ўтган,
Бир ёлғиз қора қарга.
Борсанглар салом денглар,
Жоним Маърифатхонга.

Қўлтиқлашиб юрмоқлик,
Ёримнинг томошаси.
Бирпас суҳбат қурайлик,
Жонингни садоғаси.

Булбул сайрамас бўлди,
Гуллар очилмас бўлди.
Душман сўзига кириб,
Ёрим қарамас бўлди.

Бораман демадингиз,
Ўйнашиб кулмадингиз.
Шартингиз қизил олма,
Тишлашиб емадингиз.

Бевафо экандирсиз,
Кўп жафо экандирсиз.
Айрилмасга сўз бериб,
Айрилган экандирсиз.

Бу оламга келиб топган,
Менинг меҳрибонимсан.
Сенга қилурман фиғон,
Кўнгила армони жонимсан.

Боғингизга кирдим ман,
Шафтолизга тўйдим ман.
Қиё боқиб қарангиз,
Улар бўлсам ўлдим ман.

Боғингизга кирсам ман,
Шафтолингиз ажаб шохлик.
Ухлаб тушимда кўрсам,
Қора кўз тили тотлик.

Боғингдаги олмани,
Ҳамон ҳидласам, ёрим.
Мен ғариб бечорани,
Сира хўрламанг, ёрим.

Бу ерлар ажаб ердир,
Ҳамон ҳайдасак лозим,
Боғ ичида ўлтирур,
Қора сочлик менинг ёрим.

Боғингга кириб кўрдим,
Олманг узгудай бўпти.
Шу қиз менинг севганим,
Олиб қочгудай бўпти.

Боққа кириб олма енг,
Боғнинг олмаси яхши.
Ёрга яхши сўзни денг,
Ёрнинг ваъдаси яхши.

Белингизга боғлайсиз,
Тугмангизни солмайсиз.
Кўп оғир кунлар кўрдим,
Асли ҳолим сўрмайсиз.

Боғингда гулинг бўлсам,
Эшикда қулинг бўлсам.
Ҳеч армоним йўқ эди,
Ишқингда куйиб ўлсам.

Бугун кеча туш кўрсам.
Севган ёрим келибдир.
Индамайдир сўзласам,
Нимадан кўнгли қолибдир.

Булбул кўндирма боғингга,
Мени куйдирма доғингга,
Атлас кўйлак ярашур,
Сенинг ойдак жамолингга.

Эшигингдан чиқасан.
Сен ўзингни кўрсатиб.
Нега бундай қиласан
Мен ғарибни бўзлатиб.

У севганим, ёрим,
Суратинг келармикан.
Ёрга куйган юракнинг
Тозаси бўлармикан.

Бозордаги шойидан,
Сизга олиб бераман.
Қўйнимдаги ёримдан
Айрилганда ўламан.

Оқ отнинг қуйруғи,
Ёрга судралармикан.
Ўзимнинг ёрим бўлса,
Ҳолимни сўрармикан.

Мен сафарларга чиқиб,
Отни миндим, қайрилдим.
Душман сўзига кириб,
Мен ёримдан айрилдим.

Ичмакка қимиз аччиқ,
Ичгандан кейин тотлиқ.
Оғзида новвот борми,
Қора кўз тили тотлиқ.

Эшигида қизил гул,
От боғлайдир Набиқул.
Орқамдан ёмонлайди,
Мен ёримга номаъқул.

Қизил гул барги бўлай,
Доим олдингда турай.
Агар бевафо бўлсанг,
Ишқингда куйиб ўлай.

Уйдан айланиб чиқдим,
Рўпарада даҳлизга.
Мен ёримни бермайман,
Ўн беш ёшлик бир қизга.

Ўрмон ҳам тўқайзори,
Ўрдак билан тўла рози.
Менинг бу севган ёрим
Куйдирди уни нози.

Ўзим қарчиғай бўлсам,
Илинтирсанг ўзингга.
Билагингга талпинсам,
Мени олсанг қўйнингга.

Тоққа чиқдим арода,
Қайтиб тушдим пиёда.
Менинг севганим, ёрим,
Қизил гулдан зиёда.

Том тагида ўлтириб,
Том босдим, ёр сани?
Юзларинг сарғайибди,
Ғам босдим, ёр сани?

Чекким келса чилимни,
Силаб қўяман ёрни,
Мени десанг сен, ёрим,
Савдо қиларман жонни.

Тўриқ отда қўриқ бор,
Оқ бўз отда қуйруқ бор.
Суяр бўлсанг яхши сев,
Мажнунлардан буйруқ бор.

Даричадан қарасам,
Ёрим тўлғаниб ётди.
Қайрилиб кетай десам,
Кўнглим ғамларга ботди.

Саҳарда сайраган булбул,
Кўнгил зеҳнини очди.

~~О~~л гулни,
~~О~~бим севганига сочди.

Саҳарда сайраган булбул,
Худога нола айлайдир:
«Нодонга кўнгил берсанг,
Юрак-бағрингни доғлайдир».

Сайра, булбул, сайра,
Қизил гул шохи синсин.
Ёр айриламадан дейди.
Айрилиб кўнгли тивсин.

Сенингдек нозик қиз,
Келмагандир оламга.
Ҳамма қизлардан ортиқ,
Суйган ёру жононга.

Суйган ёр тили тотлиқ,
Ажаб, кўнгли жуда қаттиқ.
Эшигидан чиқмайдир,
Мен келсам кеча отлиқ.

Суйган ёр кичик бошлик,
Ой юзлик, қора қошлик.
Эшикка чиқармайдир,
Ота-онаси бошлиқ.

Сариқ чечак сойда бор,
Сиздай ёрим қайда бор.
Сиздай ёрни севганда,
Кўнгилда нима ҳам бор.

Дарё бўйи қамичлик,
Қамич ёнида ўрдак,
Мен сизга куйиб қолдим,
Ёрингиз борми бўлак.

Пичоқни солай десам,
Ёрим қўлимни тутди.
Икки қошини қоқиб,
Менинг кўнглимдан ўтди.

Дарвоза занжирини,
Илиб қўйгали бўлмас,
Киши қўлида ёриб,
Олиб юргали бўлмас.

Мен бечорага жафо қилди,
Дилбаримдан жудо қилди,
Кўролмай адашимни,
Бир бошимга бало қилди.

Жон дўстим, жоним дўстим,
Кўргани келдинг ёнимга.
Ёр дарди мундоқ бўлса,
Даво топгил бу жонимга.

Жон ичида жонон қиз,
Жонга ўтти ёққан қиз.
Қора кўзли қалам қош,
Сочни узун ўрган қиз.

Тошкентингни йўлида,
Қамчидан ўтин экан.
Бизни мунча куйдирган,
Қора қош хотин экан.

Чечак нимага ўсмайдир,
Кўм-кўк майса бўлмайдир.
Ёрим мендан араздир,
Чарламасам келмайдир.

Чўллар ичида кезсам,
Ёрим билан бир юрсам.
Тиззасига бош қўйиб,
Армоним йўқ жон берсам.

Чилон боққа кирмайман,
Чилон боғда илон бор.
Ёр ёнига бормайман,
Унинг бўлак ёри бор.

Ҳавода булут бормиди,
Қор, ёмғир ёғармиди?
Қиз учун жонлар бермоқ,
Шаънингга равомиди?

Ҳасратим кўнгил ичра,
Ёримдан хабар келди.
Ширин сўзли қалам қош,
Қошлари камон келди.

Ҳаво тутилиб чиқди,
Кетидан қори борми?
Оламни кезиб келдим,
Сенингдек ёри борми.

Ҳижрон ханжарин солди,
Менинг жоним олғали,
Ёрим ёнимдан кетди,
Бошқа ёрга борғали.

Дутор чалиб ўлтирсам,
Ёрим келди ёнимга.
Ширин сўзини қилиб
Ўтни солди жонимга.

Дутор чалиб берай сизга,
Учириб келинг бизга.
Очилиб, сочилиб ташласангиз,
Ҳамма ҳайрон қолур сизга.

Дарё мундоғ оқарми,
Оқиб ерга тошарми.
Менинг қора кўз ёрим,
Мен билан доим яшарми.

Дардингни менга айтсанг,
Сенинг ҳолинга мен етсам.
Сендай севган ёримни,
Тошкентга бориб кўрсам.

Қизил гулим, қизил гулим,
Ажаб бевақт хазон бўлдинг.
Мени чўллар аро ташлаб,
Ўзинг йўлга равон бўлдинг.

Қошингнинг қаролиғи,
Кўзингнинг зеболиғи,
Жонга жафо қиладир,
Ёримнинг балолиғи.

Қарасам кўринмайдир.
Дарёда тиниқ тонгдир.
Менинг бўзлаганимни,
Суйган ёр қачон англар.

Кўзим учадир менинг,
Тошкентдан ёрим келур.
Ўзи келмаса ёрнинг,
Хуш хабар сўзи келур.

Қошнинг қораси сенда,
Ой юзингга мен банда.
Чақирганда келмайсан,
Юзи қаро шарманда.

Қошинг қорасин, ёрим,
Қора хатга ўхшатай.
Эрта оқшом келмасанг,
Бўйингни кимга ўхшатай.

Қибладан шамол турса,
Ёрим қандай юради.
Дўстдан кўп душмани бор,
Бунда қандай туради.

Қошингни қора, дейди,
Сочингни бало, дейди.
Агар ишқингда жон берсам,
Шаҳиди Қарбало, дейди.

Ёрнинг ёнида боғдир,
Булбул қўниб сайрайдир.
Худо қўшган кўнгилни
Душман қандай айирадир.

Қора-қора қошлигим,
Узун-узун сочлигим.
Қора қошни деб юриб,
Қорда қолди ошлигим.

Қараб кўзларим толди,
Бир сўзингни бермайсан.
Нимадан кўнглинг қолди,
Чақирганда келмайсан.

Қошнинг қораси сизда,
Йигит кўнгил берур сизга.
Киши сўз бермаса бизга,
Емошлик қилмадим сизга.

Қошингиз қора экан,
Кўзингизга куйдим ман.
Тилингиз тотлиқ экан,
Лабингиздан суйдим ман.

Қўш терак орасида,
Қўл берганингиз қани?
Ҳеч бир айрилмаймиз, деб,
Сўз берганингиз қани?

Қўлларида дастрўмол,
Ёр кўзида ёши бор.
Ёр кўнгли бўлак экан,
Кўнглида ҳам тоши бор.

Қизил олма гуллагандек,
Қизил гуллигим ёрим.
Оғзида новвот борми,
Ширин сўзлигим ёрим.

Эшигимни қоқдингиз,
Биздан нари ётдингиз.
Йўқмиди инсофингиз,
Зор-зор йиғлатдингиз.

Чумчуқлар чирқиллайди,
Бири боғда, бири тоғда,
Бизнинг қора кўз қайда —
Ўзи хоҳлаган жойда.

Булбул саҳар сайрайдир,
Модасидан айрилиб.
Қиз болалар йиғлайдир,
Суйганидан айрилиб.

Кеча уйқуда ётсам,
Отингни қамчилаб ўтдинг.
Қарамасдан, сўзламасдан,
Юракка ўт солиб кетдинг.

Кошки кўрмагай эрдим,
Кўнгилни бермагай эрдим.
Сенга берган кўнгилни,
Танда асрагай эрдим.

Кетсанг кетавер, ёрим,
Кетсанг нима парвойим.
Бир бошим омон бўлса,
Ҳар ерда менинг ёрим.

Кўнгил бермасанг ёрга,
Уқ тегмас экан жонга.
Кўнгилни қўйиб берсанг,
Юрак тўладир қонга.

Ёниб ўлмагай эрдим,
Қўйиб кул бўлмагай эрдим.
Кўнгил бермасам эрдим,
Бунчалик бўлмагай эрдим.

Кўчат экдим кўп бўлди,
Бир қоронғи боғ бўлди.
Ёрнинг берган ваъдаси,
Юрагимга доғ бўлди.

Кетиб борасан, ёрим,
Қачон келасан, ёрим,
Сенинг келмагинг мушкул,
Бир ўпиб қолай, ёрим.

Кеча бўлса ётмайман,
Эшигингдан ўтмайман.
Рост гапингни айт, ёрим,
Сенинг дардинг тортмайман.

Кет десанг ҳам кетмайман,
Кетма десанг ҳам кетмайман.
Орада икки қўниб,
Ёрим қошига етмайман.

Кичкина боғ гулзорлик,
Гулзор ичи булбуллик.
Кўнгил гули, эй қизлар,
Сизлар учун биз келдик.

Бой бобомнинг қизлари,
Сочи улсққа ўхшайдир.
Чақирсангиз келмайди,
Ёғоч қулоққа ўхшайдир.

Кўринган қора тоғда,
Кеча-кундуз ёғди қор.
Айрилиб кетай десам,
Кичикликдан тутган ёр.

Юрак дук-дук урадир,
Ёр олдига боргали.
Сўзи учун борамаң,
Дардга дармон олгали.

Мен кирдим баққолликка,
Ип олдим чақаликка.
Менинг суйган ёримни,
Берди оқсоқолликка.

Мен энди бораманми,
Эшикда тураманми?
Чиқмас ёримни пойлаб,
Совуқда ўламанми.

Менинг ёрим чорлайди,
Борсам онаси сайрайди,
Боғнинг ичига кириб,
Менга пиқ-пиқ йиғлайди.

Мен эдим сенинг билан,
Бўлмадинг менинг билан.
Сендай ёшга мен нодон,
Саргардон сенинг билан.

Менинг мақсадим булдир,
Сенинг олдингда жон берсам.
Оёғимда мадорим йўқ,
Бориб бошингдан ўргилсам.

Менинг ёрим ажаб доно,
Ажаб раъно, ажаб хушбўй,
Бу кечаси мен борай,
Даричангни очиб қўй.

Менинг ёрим сафар қилди,
Мени бунда ёрим йўқ.
**Енар ўтга солиб кетди,
Қаршасга шожим йўқ.**

Менинг дардимни сен тортган,
Сенинг дардингни мен тортган.
Кечалари тол чивиқдек,
Иккимиз чирмашиб ётган.

Мен сариқ, жоним сариқ,
Саргайганимни ким билур.
Саргайиб эшикда турсам,
Меҳрибон ёрим келур.

Мен бугун нима бўлдим,
Ғамга мубтало бўлдим,
Бир кўриб жамолингни,
Ошиқи беқарор бўлдим.

Мени кўрган душманлар,
Бўлақларни кўрмайдир.
Душман сўзига кириб,
Ёрим мени суймайдир.

Мен юраман тоққа,
Қамчи урдим отга.
Сен мени десанг, ёрим
Берма кўнглингни ётга.

Тошкентга кириб кузда,
Ётимман Қуло тузда.
Ёрим бўлди бойқушлар,
Қичқирди фироқизда.

Ёримнинг бўйи зебо,
Зебо бўйида гул бор.
Ширин сўзлари тотлиқ,
Ой юзида холи бор.

Ёрим ёнимга келса,
Бўйнимга қўлин солса.
Рўпарамда ўлтириб,
Роҳатланиб бир кулса.

Ер уйга келар бўлса,
Ёрим учун нима олай.
**Жонимни харид қилиб,
Ёримни меҳмон қилай.**

Ёрим боққа борайлик,
Гулгунчалар терайлик.
Қизил гул очилибдир,
Булбул бўлиб сайрайлик.

Ёр дардида билмайман,
Ўзимнинг йўқ-боримни.
Ёримдан билмасман,
Бир хабар оларимни.

Ёрнинг уйини тўзиб,
Боғда қизлар ўйнайди,
Қошини қоқиб қўйиб,
Ёрни қийнаб ўйнайди.

Ёр бўлса ярашгудек,
Душманлар қарашгудек.
Ўзи уйкуда туриб,
Уйғониб кўз очгудек.

Ёр дарди ёмон экан,
Мен овора бўлмайман.
Борай десам йўл узоқ,
Соғинсам кўролмайман.

Ёрим берган уч олма,
Учаласи қўйнимда.
Ухлаб чўчиб уйғонсам,
Ёрнинг қўли бўйнимда.

Юқоридан тушиб келдим,
Қора тоғингдан ўйнаб.
Ёримга етарманми,
Чаман булбулидек сайраб.

Юқоридан тушиб келдим,
Қўриқ сой йўли билан.
Уйнасанг ўзинг ўйна,
Ҳар иш ҳам йўли билан.

Юқоридан тушиб келсам,
Икки бўрининг иви.
Кўнглимни олиб кетди,
Шу қишлоқнинг бир қиёми.

Ёримнинг заркокили,
Тушибди товонига.
Қизини ўпиб қўйиб,
Қолайми товонига.

Ёрим бормаган тўйга,
Сўрамай боролмайман.
Ёрнинг кўнгли кўп нозик,
Чой қўйиб ололмайман.

Ёмғир қаттиқ ёғмаса,
Уйдан ўтарми томчи.
Мен ёримни соғинсам,
Оёғим от, қўлим қамчи.

Ёр дейсан, етай дейсан,
Ёр қадрини билмайсан.
Ёр қадрини билганда,
Тонг саҳарлар йиғлайсан.

Ёрим мени ўйлайди,
Борсам мени хўрлайди.
Хўрлаганча хўрласин,
Ёрдан кўнглим қолмайди.

Ёрим берган уч олма,
Учиси уч бўлак экан.
Мақсадимга етмайман,
Бевафо дунё экан.

Ёр билан сарой солсам,
Гул билан минор қилсам.
Ёр кўнглига олмайди,
Хар қанча гуноҳ қилсам.

Ёр ҳужрасида ётиб,—
Деган сўвлари маъқул.
Ёр мени ёмонлайди,
Мен ёримга номаъқул.

Ёрим келади сайраб,
Сунбул сочини тараб,
Мен эсимдан айрилдим,
Қора хўшига қараб.

Ёр бўлса тузук бўлса,
Қўлида узук бўлса.
Упсанг роҳат қиласан,
Икки юзи қизил бўлса.

Ёр эшигида туриб,
Бир жилва қилай дейди.
Ҳар хил қилиқни қилиб,
Кўнглимни олай дейди.

Ёр эшигида турсанг,
Мажнун бўлиб оҳ урсанг.
Ойдин кеча бўлганда,
Ёрнинг қўйнига борсанг.

Ёрнинг боғи бор экан,
Боғда анори бор экан,
Ёлғиз деб кўнгил берсам,
Бўлак ёри бор экан.

Ёр эшигидан ўтдим,
Олма шохини тутдим.
Сен уйингдан чиқмайсан,
Нола-фиғон қилиб ўтдим.

Ёримнинг қора сочи,
Иккига бўлгудек бўпти.
Шу дамда ўйин қилсам,
Қараб кулгудек бўпти.

Ёрнинг боғига кирсам,
Олма тугмадек бўпти.
Кичкинагина ёрим бор,
Қараб суйгудек бўпти.

Ёр эшигида туриб,
Бир жилва қилолмайди.
Менинг борган вақтимда,
Уйида бўлолмайди.

Ёлбориб ҳар кун,
Ёд этиб саҳар, тун.
Юрак-бағрим кабоб бўлди,
Бағримни қилибон хун.

Ёр эшигига борсам,
Аччиқ қилиб қувлайди.
Мақсадига қарасам,
Айрилмоқни ўйлайди.

Ёрим менга боқмайди,
Имлаб қошини қоқмайди.
Кеча-кундуз оҳ урсам,
Бир қайрилиб боқмайди.

Ёнингдан кетолмайман,
Ишқ ўтини солгандек.
Хаёлим кетар ҳар ён,
Тариқлар сочилгандек.

Дарё бўйида толим,
Танлаб олдим толимни.
Ёрим бевафо экан,
Сўрамайдир ҳолимни.

Юрагимни куйдирди,
Ишқ ўтида ўлдирди.
Ёрим жуда нозикдир,
Мени жондан тўйдирди.

Оҳ ёрим, қилиғинг ёмон,
Ишқилиб бўлгин омон.
Ишқ ўти менга тушди,
Дўзох ўтидан ёмон.

Бошимни тошга урсам,
Тош бошимни ёргудек.
Ёрим билан бош қўйсам,
Менинг бошим соғайгудек.

Гулмиди, ғунчамиди,
Ёр сенинг бошингдаги.
Олмамиди, анормиди,
Ёр сенинг кўксингдаги.

Тоққа чиқдим тол учун,
Оҳ урарман ёр учун.
Бир йил ўтида куйдим,
Бир фойдаси бор учун.

Ҳаводаги булутлар,
Ёмғир ёғиб ўтганмас,
Икки яхши бир бўлиб,
Муродига етганмас.

Лолахон дейму сизни,
Садарайҳон дейму сизни
Боғда битган олмадек,
Ўлтириб ёйму сизни.

Ёрнинг мен торгмаган,
Жабру жафоси қолдим.
Бош уриб ҳам айланиб,
Кўрмаган кўчаси қолдим.

Ёрим умрим менинг,
Минг яшасам бир кунча йўқ.
Ишқ ўтининг олдида,
Дўзох ўти учқунча йўқ.

Дилбарим, ойдек юзингга,
Бир жўра холинг бўлай,
Кеча ёнингда ётиб,
Кундуз гирифтoring бўлай.

Товланиб кўчага чиқсанг,
Ёнгинангда мен бўлай.
Ҳамманинг кўзи сенда,
Севган ёринг мен бўлай.

Қоп-қора хумор кўзинг,
Жоним фидо бўлсин сенга.
Жонидан кечган киши,
Ошно бўлсин сенга.

Мажнунтолар эгилди,
Ёр эгилмайдир менга.
Келиб ҳолим сўрмайди,
Қандай кўнгил берай унга.

Эшик очиб қизга боқдим,
Қиз ой каби ўлтирур.
Юзлари ойдеккина,
Кўзлари ўйнаб турур.

Қош қораси бўлмаса,
Тошкент деган қанча йироқ.
Ақли ҳуши бўлмаса,
Ойдек қизлар бўлар йироқ.

Мен кетарман айрилиб,
Дарё сувидек лойланиб.
Мунча бағринг қаттиқдир,
Боқмадинг бир қайрилиб.

Бир китоб, икки китоб.
Ёр қўлидан бергәнми об.
Оламда бормикан сира,
Менинг ёримдай офтоб.

Сен қаёқдан келасан,
Чиройлигим, кўзи хумор.
Сенга кўзлар тегмасин,
Бўйнингга ос тилла тумор.

Сен мактабдан келасан,
Мен йиғласам куласан.
Барча ишни биласан,
Сен меники бўласан.

Бугун хафалик етди,
Меҳрибон ёрим кетди.
Боққа борсам изи бор,
Менинг сабрим тамоm битди.

Боғларни сайр этиб,
Қойил бўлдим боғингга.
Толеимнинг йўғидан
Ёлғончи бўлдим ёримга.

Қора қошим бор менинг,
Учириб келарим бор менинг.
Қора қошим унда туриб,
Нима ишим мунда менинг.

Қошни қошга уласа,
Ётарми қошинг мунда.
Инсоф ўзингга берсин,
Келар сув совуқ кунда.

Бевафо дунё букун,
Унутар экан ёрин.
Одам ҳаргиз унутмас,
Эскидан суйган ёрин.

Қошингиз қаламдан қора,
Кипригингиз зеру забар.
Ўтингизда куяман,
Юрасиз сиз беҳабар.

Мен қачон кўраман,
Лолахоннинг юзини,
Кўзгинамга суртаман,
Лолахоннинг изини.

Юқори томга чиқиб,
Олма отгандан ўргилай.
Тол чивиқдай тўлганиб,
Турган бўйингдан ўргилай.

Атир иси берадир.
Боғдаги ғунчаларинг.
Чин ваъдадаги ёрим
Охири айрилмадинг.

Ёр йироқда, биз фироқда,
Ваъдаси ёлгон бўлмасин.
Душманларим бирлашиб,
Йўлдан чиқарган бўлмасин.

Эшигингдан ўтаман,
Гулзордан гул тергали.
Гул теришим баҳона,
Ой юзингни кўргали.

Қошингизнинг қораси,
Майдонга тушди сояси.
Жуда узоқ бўлиб кетди,
Икки ёрнинг ораси.

Боққа кирмоқ осондир,
Узум пишганда келинг.
Ёрни суймоқ осондир,
Майли бўлганда келинг.

Гул эдим, майса бўлди,
Шох чиқарди ранг-баранг.
Хар кишининг ёри бўлса,
Кўзни очиб унга қаранг.

Оқ ойдин кечалар,
Опоқ ойдин кечалар.
Гул билан райҳон буркайди,
Ёра юрган кўчалар.

Ойни осмонда десам,
Бу кўчада ой бор экан.
Ёрни мен чаққон десам,
Ёримдан чаққон бор экан.

Олма гули гул бўлмайди,
Кўлингга олсанг бир қучоқ.
Кишини ёри ёр бўлмайди,
Ўлгунингча жонга пичоқ.

Сен тирик дерсан мени,
Худди тирик ўлгандирман.
Тирик айрилган ёримнинг
Ўтида куйгандирман.

Ёримнинг қилган оҳини,
Тошкентдан тинглаб келдим.
Ёрга берган сўзимнинг
Охирин ўйлаб келдим.

Боққа кирсам боқадир,
Булбул қанот қоқадир,
Лолахонга тасаддуқ,
Юракка ўт ёқадир.

Сенми ғариб, менми ғариб,
Чўлларда гиёни териб.
Икки йил умрим ўтди,
Лайли учун Мажнун бўлиб.

Ўлтириб йиғлар эдим,
«Йиғлама ёрим!» демади.
Кўлига рўмол олиб,
Кўз ёшларимни артмади.

Сой ичида югуриб эдим,
Санчилди оёғимга тикан.
Нима учун югурдим,
Ёр менга боқмас экан.

Боққа кирдим кечалаб,
Мен ёримни етаклаб.
Кичкина менинг ёрим,
Қизил юзи жон талаб.

Тоққа чиқдим тол учун,
Тўрғай боласи бор учун.
Икки оёқни урдим,
Фойдаси йўқ ёр учун.

Кетди ёрим кўнгли қора,
Кетасанми демади.
Пиёлага чойни қуйиб,
Ичасанми, демади.

Ёнимда булбул қуши,
Ёндирди ғамгин бўлиб.
Севганимнинг дардида,
Тунлар бўйи сарсон бўлиб.

Кечаси ойга қараб,
Айланур бошим менинг.
Ғам ичида ёр келиб
Кўнглимни олур менинг.

Ҳавони туман босди,
Ойни кўргали бўлмас.
Кўнглимни гумон босди,
Ёрни кўргали бўлмас.

Кеча бўлса ётмайди
Терак учида қарга.
Нега мунча йиғлайсан,
Вафо қилмаган ёрга.

Тоққа қараб тош отдим,
Чиройликка қош қоқдим.
Лолахон ухлаб қолса,
Дутор чалиб уйғотдим.

Ёрим тиккан дўпписи.
Шафтоли шохида қолди.
Чин сўзни беринг, жоним,
Кўнгил орада қолди.

Жоним бору жоним бор,
Зигирликда доним бор.
Лолахон деган қизни
Жоним бериб олгим бор.

Гуллар терасан ҳидлаб,
Гулзор ичида йиғлаб.
Ўқиб юрган қизлардан,
Хотин оламан танлаб.

Уй битадир лой билан,
Сув оқадир сой билан.
Умрим ўтарми шундоқ,
Кўнгли қора ёр билан.

Зар дўппингиз бор десам,
Киймадингиз нимага.
Оқшом бўлса чиқ, десам,
Чиқмадингиз нимага.

Эшигим тиқиллайди,
Кириг десам қиқиллайди.
Ёримдан хабар келса,
Юрагим зирқиллайди.

Кетмакни хаёл айлаб,
Боғ ичи билан йўл солдик.
Ёр билан тўла ўйнаб
Юракларга доғ солдик.

Ёрим кетди йироққа,
Ўтни солди юракка.
Ёримни излаб борсам,
Куйдирадир фироққа.

Чопонимнинг енги тор,
Энди қандоқ қиламан.
Мени куйдирган Лолахон,
Энди қандоқ юраман.

Гул очилиб қолипти,
Бориб кўрайлик тоғни.
Севган ёр ўрта бўйлик,
Яшнатур гулу боғни.

Тоғнинг боши тумансиз,
Кўриб қолиб қўймайсиз.
Қачонгача юраман,
Бир ваъдани бермайсиз.

Даста гулни даст кўтардим,
Шохи билан, барги билан.
Сен ҳали нодон экансан,
Мен Лолахон ёрим билан.

Қошинг қора бўлгунча,
Кўзинг қора бўлса-чи.
Менга ҳийла қилгунча,
Юзинг қора бўлса-чи.

Дард-алам келибдир,
Менинг бечора бошимга.
Сойда ўрдак сузадир,
Кўздан оққан ёшимга.

Отам Макка, онам Макка,
Туғилдим бир кун ўлмакка.
Оталардан мерос қолган,
Қора ерга кўмилмакка.

Отадек меҳрибон қайда,
Онадек ғамгузор қайда.
Бу ерларда сарсонман,
Улардек жонкуяр қайда.

Отам бўлса ўлиб кетган,
Онам бўлса ўлиб кетган.
Қариндош бўлгани бирлан,
Кўнгиллар бўлиниб кетган.

Оқ саройинг бор экан,
Зар деворинг йўқ экан.
Ота-онанг бўлмаса,
Эътиборинг йўқ экан.

Мусофир шаҳрида юриб,
Фигон-фарёд уриб қолдим,
Дийдорини кўролмасдан,
Отамдан айрилиб қолдим.

Шу кўринган қора тоғнинг
Сувлари оқар сойда.
Биз мунда ғарибликда,
Ота-онамиз қайда.

Лочин деган қушларнинг
Уясида боласи бор.
Менингдек мусофирнинг
Бу ерларда нимаси бор.

Мирзачўлнинг тепасида,
Жуп-жуп учади қушлар,
Ўйнаб ол тўйгунингча,
Ўлиб кетадир дўстлар.

Мен бунда бўларманми,
Балоларга қоларманми.
Кеча-кундуз жафо тортиб,
Ҳаловатлар кўрарманми.

Мен энди қандоқ қилай,
Ғамга қолган бошимни.
Кетай десам узоқ экан,
Соғиндим адошимни.

Мен ўлсам отим ўчар,
Кўнгиллар армонда кетар.
Мени деган дўстларим,
Бошимдан йиғлаб ўтар.

Ғарибликда менинг кўнглим,
Менга бу ер макон бўлмас.
Ғарибликда ўлиб кетсам,
Ҳеч ким сизга тавон бермас.

Ғариб бўлдим, ғариб бўлдим,
Ғариб бўлганга йиғлайман.
Ғариблик шаҳрида юриб,
Адо бўлганга йиғлайман.

Дўст билан адошим йўқ,
Элга эътиборим йўқ.
Шу кўйда ўлиб кетсам,
Бошимда меҳрибоним йўқ.

Сен мени ёмон дейсан,
Билмайман ёмонликни.
Мен ўзим етим ўғил,
Тилайман омонликни.

Отам борми бу шаҳрингда,
Онам борми бу шаҳрингда.
Нима қилай бу шаҳрингда,
Кетарман ўз маконимга.

Биродарлар хўш энди,
Худойимга омонат.
Жону тан омон бўлса,
Кўришармиз саломат.

Отам сўрса, онам сўрса,
Ғариблик шаҳрида денглар.
Бир кўзи ёш, бир кўзи қон,
Қора ер қаърида денглар.

Ёшим йигирмага етди,
Иягимга соқол битди.
Ёш кўнғил шу оламда,
Ким ҳам муродига етди.

Бир чархим бор шақилдоқ,
Қайнанам ўлсин қақилдоқ,
Офтоб чиқса бит қоқар,
Ўғли келса гап чақар.

Қарағай кесдим тоғда,
Сувлар оқади сойда.
Биз мунда қараб қолдик
Ёру жўрамиз қайда.

Дарё мунча тошарми,
Ўзангидан ошарми,
Дарёдаги балиқлар
Ҳар тарафга шошарми.

Даладаги шўралар.
Оёғимга ўралар.
Бизлар кетиб борамиз,
Яхши қолинг жўралар.

Мен борайин сой билан,
Ёрим боққан той билан.
Чўнтагида қанти бор,
Солиб ичинг чой билан.

Ёрим чиқди элакка,
Утлар солди юракка.
Қандай кўнгил чопади
Севганидан бўлакка.

Орқалиққа тол экиб,
Толи қолган бормикин.
Ўн бешида ёр олиб,
Ёри қолган бормикин.

Туя ётар ўрнида,
Кўнғироғи бўйнида
Қиз болани сўрасанг
Ётмиш яшар қўйнида.

Бизнинг ўртоқ адига,
Сув опчиқсин кадига.
Кади боғи узилсин.
Келин бўлиб сузилсин.

Ака, ёрингни кўрдим,
Кўчада турган экан.
Эгилиб салом берсам
Тили йўқ ҳайвон экан.

Гул қистириб чиқмайсан,
Боғларингда гул йўқми?
Чиройингни очмайсан,
Кўнглингдаги ёр йўқми?

Терак барги қотмасин,
Шу кеча тонг отмасин,
Ёр чақирган кечаси
Кундошни уйғотмасин.

Отам кетди Тошкентга
Менга зебигардонга.
Зебигардон савлати,
Отагинам давлати.

* * *

Том бошида йўнғичқа.
Хой қиз, белинг ингичка,
Ингичка деб гам еманг,
Энди кирдим ўн учга.

Яллама, ёрим, яллама
Яллолашайлик,
Бедодлашайлик,
Ариқ бўйи салқин экан
Ёнбошлашайлик!

Алдама ошнам, алдама,
Кетаман деб йиғлама,
Сувдан кўрпа, лойдан тўшак
Олиб бераман йиғлама.

Том устига том солган,
Устига болохона,
Ёр устига ёр олган
Жазоси қозихона.

* * *

Ёр дедим адо бўлдим,
Гамга мубтало бўлдим.
Бир кўриб жамолингни
Ошиқи беқарор бўлдим.

Наманганга борманглар
Йўллар хатардир.
Ўрик, олмасини
Пулга сотадир.

Ўрик, олмасининг
Тагига борсам,
Илондек тўлғониб
Бир қиз ётадир:

Саҳарлари қичқирган
Чол хўроз яхши.
Ёр билан ўйнамоққа
Наманган яхши.

* * *

Томга тариқ сочилган,
Ҳой бола, бола, омон ёр,
Оғзинг қурсин очилган
Жон ўлан ёр.

Том бошида беда бор.
Ҳой бола, бола, омон ёр.
Майдасини элаб ол,
Зор ўлан ёр.

Орқалиқда толинг бор,
Қизга етар молинг бор.
Қизни олсанг танлаб ол
Йигитгина жонинг бор.

Оҳ мени шоҳим, ҳай-ҳай,
Сен мени шоҳим, ҳай-ҳай,
Кўзу қошингга дўлоним
Кел бери шоҳим, ҳай-ҳай.

Олма берсам олмайсан,
Беҳини берсам емайсан.
Қайси золим қизисан,
Алдаганга кўнмайсан.

Олмани отгим келадир,
Беҳини сотгим келадир.
Суйиб олган ёримга
Бир сўз айтгим келадир.

Ариқ бўйини ўйдим,
Қўлимга хина қўйдим.
Ёру жўрамдан кечиб,
Ёр сенга бино қўйдим.

* * *

Эшигинг олди солма,
Солмадан ўтиб сув олма,
Хар қўлингда тўққиз олма
Бизнинг ёрдан хабар борми?

Олмали боққа киринг,
Қизил олмалардан теринг,
Бир пиёла чойни олиб,
Ғазал айтиб бизга беринг!

* * *

Баҳрихон айтадики,
Қани менинг улфатларим,
Бир товоқ ош устида
Тортган мени кулфатларим.

Қош агар пайваста бўлса
Усмани гардон қилур.
Ёр агар нодон бўлса.
Ошиқни саргардон қилур.

Қош қоқаринг мен бўлай,
Киприк сузаринг мен бўлай.
Ҳамманинг кўзи сендадир
Кўз туморинг мен бўлай.

Кичкинамада шўх эдим,
Муллога бердилар мени.
Азроил келмай туриб,
Жонимни олдилар мени.

Толеим бўлса эди,
Ёнган чироқ ўчармиди.
Мен суянган тоғлар,
Ости билан кўчармиди.

Суйиб олган ёрингиз,
Ажаб муносиб ёр экан.
Қўлингизга сув қуймас,
Сурати ҳайвон экан.

Атлас кўйлак киймайман
Бижир-бижир гули бор.
Қиморбозга тегмайман
Кўкрагида жуни бор.

Эшик олди шосула,
Шолар келиб ўйнасин.
Елғизгина ёримни
Шоҳимардон қўлласин.

Акбархоннинг кўк оти,
Кўкка қараб кишнайди.
Уни кўриб Турсуной,
Жиловидан ушлайди.

Бордим дарё кечгани,
Ўлтирдим сув ичгани.
Ёримдан келса хабар,
Қанотим йўқ учгани.

* * *

Ошқовоқни қайнатиб,
Чойнакка чойни дамлатиб,
Хушторларинг қон йиғлатиб,
Энди қачон уйғонасан?
Дўст-дўст, яланг даврон.

Бир келиб, икки келиб
Вақтимни чоғ қилган қимор.
Чиккасига чув бериб,
Гўлаҳга ҳайдаган қимор.
Дўст-дўст, яланг даврон.

Наманганнинг пилласи,
Ичидаги нимаси?
Қош устида дурраси,
Учиргани нимаси?
Дўст-дўст, яланг даврон.

Кўчада қатор толлар,
Ҳар шоҳида маржонлар.
Қиз олмаган йигитлар.
Ҳар кўчада сарсонлар.
Дўст-дўст, яланг даврон.

Юринг ўртоқ ўйнайлик,
Дарёларни бўйлайлик.
Балиқларга роз айтиб,
Бир худога йиғлайлик.
Дўст-дўст, яланг даврон.

* * *

Бир ёрим бор аравакаш,
Оббермайди хонатлас.
Оббермаса хонатлас,
Яна битта аравакаш.
Иллило ёр, иллило.

Бир ёрим бор кўкнори,
Оббермайди кўк шойи.
Оббермаса кўк шойи,
Яна бошқа кўкнори.
Иллило ёр, иллило.

— Рўмолимни бер баққа,
Ҳазилингни қўй аққа.
Иллило ёр, иллило.
— Қачон кирдим қўйнингга
Қўйиб бергин бўйнимга.
Иллило ёр, иллило.

Ёрим бекору бекор,
Ёз бўлса гуллар экар.
Узи Қўқон кетганда,
Гулини чумчуқ тўкар.

Ёрим тўни беқасам,
Ёқасига гул солсам.
Айтганимни олиб берса
Давлатида ўйнасам.

Чарх йигирсам пул бўлур,
Бошга даста гул бўлур,
Сендек-сендек йигитлар,
Эшигимга қул бўлур.

* * *

Қошингни қорасига
Хол бўлай орасига.
Асти раҳминг келмайди
Бировнинг беласига.

Андижонга борай дедим, боролмадим,
Роҳатлар қилай дедим, қилолмадим.

От минсам ҳам ҳорийман,
Минмасам ҳам ҳорийман.
Суйиб олган ёримга
Минг боқсам ҳам тўймайман.

Бозор боши лой экан,
Бормасам бўлар экан.
Уғлингиз ёмон экан,
Тегмасам бўлар экан.

Ёр ташлаб кетдинг мени,
Ҳардамхаёл этдинг мени.
Бўйларингни бир кўрсатиб
Кўрмакка зор этдинг мени.

Эшигингдан ўтар бўлдим,
Девонадан баттар бўлдим.
Сени истаб келиб, ёрим,
Яна кўрмай кетар бўлдим.

Худо урсин золимни,
Олиб қўйди ёримни.
Минг тиллога бермасдим,
Лабидаги холини.

Эшик олдида қўзи
Қўзининг қора кўзи.
Менгинани маст қилган
Ёримнинг ширин сўзи.

Қошинг асли қорадир,
Усма қўйганинг ёлғон.
Сенинг учун мен куйган,
Сенинг куйганинг ёлғон.

Қизил-қизил пиёзнинг
Пўсти тўла, ёр санам.
Уйланмаган йигитнинг
Дўсти тўла, ёр санам.

Қоши қора чиройлик,
Юринг уйга кирайлик,
Шамчироқни ёқайлик,
Қора қошни қоқайлик.

Ёрим келадир яшнаб,
Зар кокилни ташлаб.
Хипча белни ушлаб,
Шакар лабини тишлаб.

Ёринг бўлса шўх бўлса,
Юрса кўчалар тўлса,
Дўстинг кўриб суюнса,
Душманинг куйиб ўлса.

Юрдим дарё кезига,
Учрадим ёр ўзига.
Уч кечаю уч кундуз
Тўймадим ёр сўзига.

Рўмолингиз кир экан,
Ювганингиз йўқ экан,
Мен сизга ошна бўлсам,
Билганингиз йўқ экан.

Чирманда чалолмайман
Қўлимни ололмайман.
Емон ёрнинг дастидан
Мажлисга¹ боролмайман.

Чилдирманинг қасқони,
Банди борми осгани,
Уйнасанг ўйнаб олгин,
Ёринг борми тўсгани.

Дуторингни аста чал,
Нозик қўлинг толмасин.

¹ Қиз тўйи маъносида.

Ошиқликни аста қил,
Ота-онанг билмасин.

Оқ узум, оппоқ узум,
Сувга тушган қундузим.
Ой бориб, омон келгин,
Жоним садқа ёлғизим.

Нашадан кайфим баланд,
Урушга борсам қайтаман.
Бўзахўрга гал бериб,
Кўкнорини чопаман.

Сув бўйида ўлтириб,
Сувни мунча лойлайсан?
Саллачангни дол қўйиб,
Юрагимни доғлайсан.

Ховлингда, терагингда,
Лочин бўлиб ўйнасам,
Кўксингда, юрагингда,
Ёринг бўлиб ўйнасам.

Қизил гулинг қатма-қат,
Қиз ўстирганинга раҳмат.
Оздир, кўпдир мол берган
Куёв болангга раҳмат!

Олма пишганда келинг,
Тагига тушганда келинг.
Орқа сочим жамалак,
Белга тушганда келинг.

Асра қизил гулингни,
Сақла қизил гулингни,
Баҳосига етмаса,
Узма қизил гулингни!

Том бошида турган қиз,
Сочини майда ўрган қиз.
Жамалагин эшолмай,
Эшиб қўйинг деган қиз.

Омонми ё омонми,
Қопга тиққан сомонми.
Шунча йигит ичида
Суйган ёрим ёмонми?

Сувлар шарқиллаб оқса,
Тегирмон нови дейман.
Ёримдан калтак есам
Пешонам шўри дейман.

Рўмолимнинг учини
Чигир десам чит экан.
Бизнинг ёрнинг кетгани
Ёлгон десам чин экан.

Оқ отингга кўк отим
Мингашиб келинг, ёрим.
Упай десам бўйим паст
Энгашиб келинг, ёрим.

Сув оқар гулдир-гулдир,
Суйганим қизил гулдир.
Суйганим келмай қолса,
Улганим ўшал кундир.

Сувни ёқалайди гоз,
Мунча кўп ҳам қилманг ноз.
Мунча кўп ҳам қилсанг ноз,
Кўринасиз сарвиноз.

Бозорбошида писта,
Писта, майиз патнисда.
Айтворинг жон уста,
Бизнинг ёрлар олисда.

Бозорбошида узум,
Қарғашойида кўзим.
Шунисига ҳайронман
Ерга ўтмайди сўзим.

Чинор шохида фанор,
Фанор лопиллаб ёнар.

Шу ёримнинг кўзлари
Фанордан равшан ёнар.

Бозорбоши тим бўлди,
Кесак отган ким бўлди,
Паранжига ўралиб
Имлаб ўтган ким бўлди.

Қизил гул ўймоқ-ўймоқ,
Ким экан ёрга тўймоқ,
Қайси номарднинг иши,
Қиз олиб жувон қўймоқ?!

Ол мани-я, ол мани,
Аравага сол мани.
Арава кўтармаса,
Жавобимни бер мани.

Боққа бўстон соламан,
Соялаб ўтгин, ёрим,
Мен шаробинг тотаман
Маст бўлиб ўтгин, ёрим.

Терак барги азоди,
Тол баргини ёзади.
Шу кўчанинг йигитин
Кўрсам кўнглим озадн.

Тонг отару, тонг отар
Бағримдан совуқ ўтар.
Қиз олмаган йигитлар
Уйда қандоқ ётар.

Даладаги гўзани
Қизлар қилди ягана,
Ўйнаб юрган ёримни
Душман қилди бегона.

Ароғ ич-а, ароғ ич,
Оёгингда кўк ковуш.
Кўп йиғламанг, дадаси,
Ўзингиздан ўтган иш.

Том боши, беда боши,
Улфатим жўрабоши.
Оёғида ғарч этик,
Юриши бозорбоши.

Болта урдим шотутга,
Мусофирман бу юртга.
Мусофирликлар ўтди,
Юр кетайлик ўз юртга!

Бедапоянг бўш қолди,
Ўртасида қўш қолди.
Келмайсанми, суйган ёр,
Шойи кўрпанг бўш қолди.

Сув оқади шайланиб,
Ичида ўрдак айланиб,
Ёр чақирса борманглар
Ўлсин чарбоғ айланиб.

Тахта кўприк битдими,
Шетдин¹ аскар ўтдими?
Аскарларнинг саломи
Ашхободга етдими?

Осмоннинг туманлари,
Йилқининг гунонлари.
Сув десанг шарбат берар
Нанайнинг жувонлари.

Боғистоннинг қизлари
Олма, анор юзлари.
Сув десанг шарбат берар,
Боғистоннинг қизлари.

Тошкан йўли тош экан,
Ичканлари мош экан.
Кеча кетган Анорнинг
Икки кўзи ёш экан.

Тошкан йўли айлама,
Қовунлари тўллама.

¹ Шу ердан.

Кеча кетган Анорни
Мусофир деб ўйлама.

Ёрим ушлама мени,
Шаҳар тушиб чиқайин.
Қарғашойи чиқипти,
Сенга олиб чиқайин.

Араваси гупчакдор,
Бахмал камзул гажакдор,
Кечаги ваъда бир ваъда
Бугунгиси бўлакча.

Қошинг билан имлайсан,
Зулфинг билан товлайсан.
Қайси бойнинг қизисан
Ўлдирмоққа чоғлайсан.

Қошинг билан кўзинг шўх
Илоҳи ўлмагайсан.
Жаннатдаги ҳурларнинг
Бирови бўлмагайсан.

Саман от миниб сой кечдим,
Салқини менга тегмади.
Латта кимхоб тўн бичдим
Қийтиғи менга тегмади.

* * *

Ҳой, менинг ёримсан,
Бўйнимда туморимсан.
Қоронғи кечаларда
Ёниб турган чироғимсан.

Ёш болалар ўйнайдир
Тол ёғочдан от қилиб.
Ошиқ йигит йиғлайдир
Суйганини ёд қилиб.

Олмани оддим отганга,
Сим калавотда ётганга.

Ачтингиз келмәсин,
Биттагина ўпанга.

Олманинг оқиға боқ,
Қайрилиб шохига боқ.
Отам сенга бермайдир.
Қайрилиб ёнингга боқ.

Оқдир билагим, оқдир,
Ёрдан толеим йўқдир.
Ёрдан толеим бўлса
Ўлсам армоним йўқдир.

Ўсма қошни ўстирар,
Сурма кўзни суздирар.
Ўлим берсин упага
Совчиларни келтирар.

Чархимнинг бош парраси,
Чалмагининг сояси.
Бору йўққа кўнмайди
Бой акагининг боласи.

Кавушим таги темир,
Юрсам кўчанг ўйилсин.
Маҳкамада суйганим,
Йиғлаб кўзинг ўйилсин.

Томга чиқиб ётайлик,
Сухсур келса отайлик,
У сухсурнинг патини
Суйган ёрга тақайлик.

* * *

Олма гулин тўкадир,
Юрсам акам сўкадир.
Кўп сўкмангиз, акажон.
Беш кун умрим ўтадир.

Айланаман, ёрларим,
Ургиламан, ёрларим.
Кел деганда келмаган
Асқатмаган ёрларим.

Андижонда бир чинор,
Беклар отин қамчилар,
Ёр деган тилларингдан
Қанду новвот томчилар.

Том бошида беда бор,
Майдасини элаб ол.
Соқолингда бурга бор,
Эркаламай гўрга бор.
Қизлар мажлис қилганда
Кампирларга нима бор.

Эшигингдан ўтволай,
Чилимимга дут олай.
Туянг борми, укажон,
Карвон бўлиб етволай.

Ҳовузингнинг лабида
Пилла тортгим келади.
Қиз болани кўрганда
Олма отгим келади.

От бойладим ёнғоққа,
Тобинг борми бўйдоққа.
Тобинг бўлса бўйдоққа,
Уйнаб келгин бу ёққа.

Аччиқ олма пишипти,
Торкўчага тушипти.
Торкўчангиз тор экан,
Йўлда базм бор экан,
Базмчининг қизлари
Шол кўйлакка зор экан.

Олов ёнсин ёғ билан,
Бағрим куйсин доғ билан.
Уйнамадим-кулмадим
Кўнглим суйган ёр билан.

Ёр келар сузуккина,
Қўлида узуккина.
Чорсида бир ёрим бор
Сендан ҳам тузуккина.

Чаманда гул очилди,
Чаккангга тақ, чаккангга.
Икки кўзи хумори,
Ёрингга боқ, ёрингга.

Тутга чиқиб тут қоқдим,
Йигитларни есин деб.
Юпқа куйлакни кийдим
Оқ баданим кўрсин деб.

* * *

Чаманда гул очилди,
Чаккангга тақ, чаккангга!

Тепкин-тепкин очилсин,
Юришингга гул сочилсин.
Сен менинг ёрим бўлсанг,
Кўриб баҳрим очилсин.

От миндим ола қашқа
Чоптирдим чағир тошга.
Борсанглар салом денглар
Бизнинг ёр қалам қошга.

Оташ кетаман, дейди,
Пойиз ётаман, дейди.
Ичига шалпар юклар,
Андижон кетаман, дейди.

Олма-анорингга балли
Донайи холингга балли.

Терак бошида ҳакка,
Ярманка бизнинг пакка.
Тезроқ ҳайданг извошчи,
Урдада бўлай якка!

Терак экмай тол экинг,
Толнинг сояси яхши.
Жувон олмай қиз олинг,
Қизнинг қилиғи яхши.

Тол кесганим йўқ эди,
Толдирдинг билагимни.
Ёр суйганим йўқ эди,
Ёндирдинг юрагимни.

Тутга чиқиб тут едим,
Бир шохига тўймадим.
Ун беш яшар ёр олиб,
Дийдорига тўймадим.

Тегирмонинг бешпарра,
Мен чиқайин ошкора.
Имлаганни билмайсан,
Қилиқларинг ёш бола.

Томга ёйдим тараша,
Бўйинг менга яраша.
Отанг менга бермаса
Эрта кўрсин томоша.

Ҳаводаги бўз тўрғай,
Сайрамасанг на бўлғай.
Ёлғизгина жонимни
Қийнамасанг на бўлғай.

Ой чиқса ойдин бўлур,
Кун чиқса кундуз бўлур.
Қиз боланинг қошлари
Телпакка қундуз бўлур.

* * *

Олмата деган жойнинг
Олмаси тўлар экан.
Ғариблик асар қилди
Келмасам бўлар экан.

Олма-анорингга балли,
Донайи холингга балли.
Ғариблик асар қилди,
Келмасам бўлар экан.

Қош остида кўзингиз,
Ошна бўлган ўзингиз,
Ошналикка ярамай,
Ташлаб кетган ўзингиз.

* * *

Бу тоғлар баланд тоғлар,
Ғариб йўлини боғлар.
Ғарибга ғариб йиғлар
Биз ғарибга ким йиғлар.

Омон, омон-о
Биз ғарибга ким йиғлар?

Асакангнинг йўлида,
Илон кўрдим чўлида.
Минг жон бўлса берамиз
Суйган ёрнинг йўлида.

Олма оқиб келадир,
Беҳи қалқиб келадир.
Наманганнинг қизлари
Кифтини қоқиб келадир.

Сой келди, сомон келди,
Соёси ёмон келди.
Урушга кетган йигитдан
Бизнинг ёр омон келди.

Ўқ оттим сойга тушди,
Сойдан сухсурлар учди.
Сухсур бўйлик ёргинам
Золим қўлига тушди.

Худо олсин золимни,
Олиб қўйди ёримни.
Минг тиллага бермасдим,
Лабигаги холини.

Тоғда барра қиёқдек,
Қошларингдан ўргилай.
Янги чиққан майсадек,
Мўйлабларингдан ўргилай.

Тоғдаги юрган кийикка
Мен нечук занжир солай.
Сен кишининг ёри бўлсанг,
Мен нечук кўнгил қўйай!..

Мен ўлай жума куни
Чиқсин жанозам чарх уриб.
Ҳовлининг ўртасида.
Қолсин онам фарёд уриб.

Коса-коса сув ичарман,
Бу юрагим куйди деб.
Ҳар замон уйдан чиқарман,
Ёри жоним келди деб.

Ёшлигимда ўлмадим,
Биҳиштда жавлон урмадим.
Ҳовзи кавсар бўйида
Ҳурлар билан ўйнамадим.

Қашқарингнинг йўлида,
Турнақатор бўлди киши.
Бир чеким томокига,
Жонни сотар бўлди киши.

Бир чеким томокини
Ҳар жойга борсам топаман.
Бевафо ёр дардини
Ҳар жойга борсам айтаман.

Ўзи кетди савдога
Ёлғиз кишидек сарғайиб.
Ёр олиб ғам емагин,
Ғамсиз тўрамга бандаман.

Меҳрибоним кетди-ю,
Меҳри кўзимдан кетмади.
Меҳрибоним йўқ учун
Биров мени ёд этмади.

Мен кетарман бош олиб,
Икки қўлимга тош олиб.
Меҳрибоним қолди деб
Икки кўзимга ёш олиб.

Мен ўлиб тупроқда ётсам,
Хар замон ўтгин, ёрим!
Этагинг шамоли текса,
Оромлар олгай жоним.

Боққа кирсам боғ шамоли
Хайдаримни ёзади.
Уйга кирсам ғариб онам
Юрагимни эзади.

Юрагим чойдишмиди,
Чойлар солиб қайнатасан.
Овозим булбулмиди,
Боққа кириб сайратасан.

Сув бўйида ўлтириб,
Сувни лойқатманг, тўрам,
Беқасам тўнни кийиб,
Юракни доғлатманг, тўрам.

Беқасам тўн ярашган,
Қоматингдан ўргилай.
Ёрим йўқ деб оҳ урган
Юраккинангдан ўргилай.

Қора қош, қайрилма қош,
Қошингга мағрур бўлмагин.
Барча давлат менда деб,
Давлат заволин кўрмагин.

Олманинг нозиклигидан
Кўринади донаси.
Баргига шабнам тушибди.
Биз анинг девонаси.

Эшигингдан ўтаман
Гул кўтариб ҳам йўталиб.
Чин менга ошиқ эсанг,
Чиққин укангни кўтариб.

Қашқарингнинг йўлида
Икки жувон келинг, деди.
Бошим оғрийди десам
Чойлар берай ичинг, деди.

Қоп-қорадир, қоп-қорадир,
Ергинамнинг кўзлари.
Мавж урадир, мавж урадир,
Ергинамнинг сўзлари.

Қош қораси бир бало,
Қоронғи бўлди бу ҳаво.
Барча дардга бор даво
Ошиқнинг дарди бедаво.

Қоп-қора қўй кўзлим,
Жонлар фидо бўлсин сенга.
Жонидан тўйган йигитлар
Ошно бўлсин сенга.

Келди ёрим найлайин,
Бели ечилди бойлайин.
Ерга ўрганган бу бош,
Елғиз туролмас найлайин.

Оқ қоғоздек ялтирайди
Янги ёр тутган киши.
Заъфарондек сарғаядир
Ёрдан айрилган киши.

Андижон кўринадир,
Пайванди жон кўринадир.
Киши ёри кишига,
Ширин забон кўринадир.

Олмали боққа кириб
Шафтолини ерму киши.
Ўз ёри уйда туриб,
Бегонани дерму киши.

Ой юзингга ойнаман,
Сунбул сочингга мен тароқ.
Хушласанг олдингдаман,
Хушламасанг кетай йироқ.

Олмали боққа кириб
Олма шохин ирғитаман.
Энг баланд шохига чиқиб,
Янги ёр чорлатаман.

Янги ёрнинг бошига
Тилла жиға ўрнатаман.
Эски ёрни кўчаларда
Зору зор йиғлатаман.

Тошга ёмғир кор қилурми,
Мутгасил ёққан билан.
Давлатингиз кам бўлурму
Бир қиё боққан билан.

Қизил гулнинг равшани,
Айтиворинг ўшани.
Бир ёстиққа бош қўйиб
Билмайди андишани.

Сакрабон боғингга тушдим,
Бир қизил олманг учун.
Бир қизил олмангни уздим,
Сен қаландар ёр учун.

Дўст, ёргинам додимга ет,
Яна бевафо арзим эшит.

Сакрабон томингга чиқдим
Қолди кафшимнинг изи.
Салом берсам алик олмас
Номусулмоннинг қизи.

Соч-да соч, дарёга соч,
Кел ман борай қўйнингни оч!
Сен агар жаллод эсанг
Бошимни кес, қонимни соч!

Сим деган Фарғонага,
Бормай десам боргим келур,
Бу шароб аччиғ шароб
Ичмай десам ичгим келур.

Сим деган Фарғонаси
Юракларим қон айлади.
Беш қари бўздан чопон
Ёнбошларим зак бойлади.

Қошгинангга қўйибсан
Боғда битган ўсмани.
Мен худодан тилайман
Белгинаси тасмани.

Холларингдан, укажон, чиройлик!

Оқ бўз отим сой келди,
Сой ёқалаб ёр келди,
Қизил олма чечаги
Мағзи қизил ёр келди.

Бўйларингдан, укажон, чиройлик!

Алвон дўппим бор эди,
Бошгинамга тор эди.
Ота-онам бор эди
Нималарга зор эди.

Бўйларингдан, укажон, чиройлик!

Ариқ бўйини ўйдим,
Қўлимга хинна қўйдим.
Ота-онамдан кечиб,
Ёр, сенга бино қўйдим.

Холларингдан, укажон, чиройлик!

Осмонда ой ботмасин,
Қиличда қон қотмасин.
Ёрим келган кечаси,
Сўфи азон айтмасин.

Бўйларингдан, укажон, чиройлик.

Бошингдаги дуррани
Косиб аканг тўқиган.
Овозингдан ўргилай,
Дутор чалиб ўқиган.

Холларингдан, укажон, чиройлик!

Эшик олди гул ҳовуз,
Гул тергани келганмиз.
Гулни баҳона қилиб,
Ер кўргани келганмиз.
Холларингдан, укажон, чиройлик!

Эшик олди жуфт терак,
Жуфт теракка сув керак.
Қирчиллама йигитга
Уйнашгани қиз керак.
Бўйларингдан, укажон, чиройлик!

Боғ айланиб чий тутдим
Келасан деб кўз тутдим.
Келмаслигинг эшитиб,
Коса-коса қон ютдим.
Холларингдан, укажон, чиройлик!

Анжандаги уч ўрдак
Уччаласи ҳам бирдак
Ултирган қора кўзлар
Очилган қизил гулдак.
Холларингдан, укажон, чиройлик!

Олмани олиш деманглар,
Баргини болиш деманглар.
Кеча келган ёримни,
Бедана юриш деманглар.
Бўйларингдан, укажон, чиройлик!

Алвон олиб дорга сол,
Сочни ўриб белга сол.
Олган ёринг ёш экан,
Алдаб-сулдаб йўлга сол.
Холларингдан, укажон, чиройлик!

Олмани барги тахир,
Чой қилиб мени чақир.
Сен фақирга мен фақир
Қора кўзга ошно қил.
Бўйларингдан, укажон, чиройлик!

Отим оғнаб синдирди
Қушбошли эгаримни.
Сенга айтмасам бўлмас,
Ичимдаги дардимни.
 Бўйларингдан, укажон, чиройлик!

Осмонга учар қушман,
Суяб олинг, беҳушман,
Асрасанг тоза асра,
Таги тоза кумушман.
 Бўйларингдан, укажон, чиройлик!

Қошининг қорасига,
Хол бўлай орасига.
Асло раҳминг келмайди
Бировнинг боласига.
 Холларингдан, укажон, чиройлик!

* * *

Отма мени тошлар билан, айланаман ёр-ай,
Учиб кетай қушлар билан, ёрга майлим бор-ай.
Қушлар кетса, мен кетмайман, айланаман ёр-ай,
Кўзинг тўлсин ёшлар билан, ёрга майлим бор-ай.

Қошинг билан кўзингга, айланаман ёр-ай,
Ошиқ бўлдим ўзингга, ёрга майлим бор-ай.
Айтолмайман юзингга, айланаман ёр-ай,
Инсоф берсин ўзингга, ёрга майлим бор-ай.

* * *

Яллама ёрим, ялла, яллалашайлик, дийдорлашайлик,
Тўртта-бешта бир бўлиб ҳасратлашайлик.
Қошинг қора хол битар,
Чарвоқчангга гул битар.
Чарвоғингнинг гулини
Сўраб борсам ким сотар.
 Дод-а, вой кўнкавой,
 Ҳар қадамингга сўлкавой.

Қўлимдаги узугим,
Чироқда ялтирайди.
Менинг битта ёрим бор
Иш деса қалтирайди

Оқ уйинг ёқилмасин,
Вассаси чопилмасин.
Менинг ёрим сен бўлсанг,
Нусхангдан топилмасин.

Оқ шойидан кўйлагим,
Кўринади биллагим.
Менинг ёрим сен бўлсанг,
Қон бўлади юрагим.

Аравакаш бўлинг, ёрим,
Киракаш бўлинг, ёрим,
Чиройликни кўрганда
Қийшаймай ўлинг, ёрим!

Кели гурунч олманглар,
Ичида оласи бор.
Хотинликка тегманглар,
Уч-тўртта боласи бор.

Ёрим кетаман деб
Тўлиб ўлтирманг.
Райхоннинг баргидай
Сўлиб ўлтирманг!

Қуралай кўзларингдан
Тўксанг ёшингни,
Оламан-кетаман
Шўрлик бошимни.

Олма билан бир урсам,
Қайрилиб боқди.
Чимматини кўтариб
Қошини қоқди.

Ховлингизда бодом бор,
Аста киринг одам бор.
Одам бўлса нетади,
Ўз йўлича кетади.

Ироқи дўппи тикманглар,
Ироққа кетар йигитлар,

Бодом дўппи тикинлар,
Боғда юрсин йигитлар.

Самарқанд сойда
Қошиқ ювганмиз.
Қошиқ ювган жойларда
Ошиқ бўлганмиз.

Чилдирманг чизилипти,
Занжири узилпти.
Сайра чилдирма, сайра,
Ёр кўнгли бузилпти.

Оқшомликка борайми,
Дарвозангда турайми?
Сен уйингда ётасан,
Мен совуқда ўлайми?

Жимжима дарё кўйлагинг,
Менга қараб ўйнагин.
Мен зеҳнингга ёқмасам,
Ёрга қараб ўйнагин.

Боғингга кирай десам,
Тикандан қўраси бор.
Ёр билан ўйнай десам,
Олдида онаси бор.

Атлас кўйлак басма-бас,
Шойи кўйлак ранги паст.
Ёри қурғур беҳавас,
Кўрмадим орзу-ҳавас.

Ўчирма чирогингни,
Ушлама биллагимни.
Ушласанг биллагимни,
Куйдирма юрагимни.

* * *

Чўли биёбон
Чиннидан айвон,
Чинни айвон ичида.
Йигитлар ҳайрон.

* * *

Боққа ўргатманг мени,
Нокка ўргатманг мени,
Ойда-йилда бир келиб
Ёмон ўргатманг мени.

Шолипоя марзаси,
Шол кўйлакнинг тозаси,
Тозасини олмаса,
Бирга ётманг жаззаси.

Кўчадан ўтманг, ёрим,
Бизнинг эшикда йўллар бор.
Намойишга очилган,
Бизнинг боғда гуллар бор.

Суйган ёр қизил гулдек,
Биз ишқида булбулдек.
Бир қиё боққанда жоним,
Биз эшигида қулдек.

Сув бўлса тиниқ бўлса,
Оқса ариқлар тўлса.
Ошиқ билан маъшуқа
Ён қўшни — яқин бўлса.

* * *

Пиёла рангига боқсам,
Менинг рангимга ўхшайди.
Ичидаги қаро чойи,
Юрак доғимга ўхшайди.

Ўлимнинг элчиси келди,
Қочайлик боғу бўстонга.
Қочган бирла қутулмасмиз,
Томоша қил, гўристонга.

Дарахтсиз ҳовлига кириб
Бошимдан офтоб ўтди.
Бўйингдан ўргилай, ёрим,
Сенинг қадринг ёмон ўтди.

Қошингнинг ханжари тегди,
Йиқилдим, чиқмади жоним.
Сенинг олдингда жон берсам,
Юракда қолмас армоним.

Наво дерлар, наво дерлар,
Навони бенаво дерлар.
Маҳаллангдан ўтиб борсам,
Танимасдан гадо дерлар.

Манам девонайи машраб,
Жаҳон бирла ишим борми?
Кўнгилни сенга бой бердим,
Менинг ақлу ҳушим борми?

Отаси ўлмаган ким бор,
Онаси ўлмаган ким бор?
Ўзининг юртидан чиқиб,
Мусофир бўлмаган ким бор.

Қизил гул тагида ширчай,
Ичиб хуморлар бўлдим,
Сенинг гулдек жамолингга
Ажаб девоналар бўлдим.

Қизил гул гунча-гунча,
Юракда дард-ғам анча.
Келиб ёнимда ўлтиргин,
Қизил гуллар очилгунча!

Қизил гул илдизидурман,
Ёқангнинг қундузидурман,
Мени кўп хўрама, ёрим,
Бировнинг ёлғизидурман.

Қўқон йўли туман бўлди,
Поездга бир бало бўлди.
Келар ёрим келмас бўлди
Юрагим қон билан тўлди.

Намозшом бўлди, шом бўлди,
Қўзим йўлингга зор бўлди.
Келар бўлсанг, тезроқ келгин,
Юрагим тўла қон бўлди.

Гулим кетди, гулим кетди,
Қўлимдан булбулим кетди.
Мени ғамхонага ташлаб,
Ўзи сайру чаман кетди.

Қора отлик, қора тўнлик,
Мени кўргани келдингми?
Очилган долазоримни,
Хазон ургани келдингми?

Отам нодон, онам нодон,
Сени менга соя қилган.
Ўзи шундай ўта куйсин,
Ўртамизда кафил турган.

Отанг чақирдими каклик,
Онанг чақирдими каклик?
Қафаснинг қадрини билмай,
Учиб кетган нодон каклик.

Отам билан онам мени,
Машаққатлар билан боққан.
Азиз бошим ниёз айлаб,
Мозорларга чироқ ёққан.

Қизариб чиқсанг уйингдан,
Аканг айлансин бўйингдан.
Маҳаллангнинг бари хуштор,
Ўзингни феъли хўйингдан.

Қизариб тўнга сиғмайман,
Магар кўрсам жамолингни.
Жаҳон-оламга бермасман,
Сени бир жўра холингни.

Мени ўлсин деган ўлсин,
Балога мубтало бўлсин.
Қўлига косасин ушлаб,
Кўчаларда гадо бўлсин.

Ҳаводаги булут бўлсам,
Учар қушлар билан юрсам.
Худо раҳматига олар,
Ўшал ёримни бир кўрсам.

Қора қошга тагдўз дўппи,
Ажаб гул-гул ярашибдир.
Сенингдек бекни кўрганда
Юрак-бағрим туташибдир.

Қошингни кўп қаро қилма,
Ука, менга залолинг бор.
Залол бўлса менга бўлсин,
Сенинг ўзга хаёлинг бор.

Отма мени тошлар билан, ҳай ёр-ёр, ёр,
Учиб кетай қушлар билан, ҳай ёр-ёр, ёр.
Сен кетсанг мен кетмайман, ҳай ёр-ёр, ёр-а,
Кўзинг тўлсин ёшлар билан, ҳай ёр-ёр, ёр.

Қўй келади қўзи билан, ҳай ёр-ёр, ёр,
Бир-бирининг изи билан, эй ёр-ёр, ёр.
Бир-бирининг изини кўр, эй ёр-ёр, ёр-а,
Ҳамсоянинг қизини кўр, ҳай ёр-ёр, ёр.

* * *

Қизил гулни узмай қўйса сўлимас,
Шаҳрингизда мусофирлар юримас,
Шаҳрингизнинг қизиқ расми бор экан,
Қўлда рўмол, кўзда ёши қуримас.

Борайми, бормайми бойлар боғига.
Қоқилинган бергин тумор боғига.
Тумор қилиб тақай бўйнигинамга,
Ёринг бўлиб кирай қўйнигинангга.

Гулни кесдим, ҳужра солдим ўзимга,
Ёрим бўлсанг қулоқ солгин сўзимга.
Қоронғидир кўринмайсиз кўзимга,
Яна қайтиб ялинасиз ўзимга.

Қизил гул қатма-қат гул аргувони,
Қизил гуллар эрур ошиқнинг қони.
Қизил гул тагига борсам кўрарман,
Сени жону дилим бирла севарман.

Қошингнинг қароси оламга машҳур,
Қизил олма берай қўйнингга ёшур.
Менинг берган олмам қўйнингда турсин,
Менга берган ваъданг ёдингда турсин.

Дарё мунча тошарми,
Узангидан ошарми,
Дарёдаги балиқлар,
Ҳар тарафга қочарми?

Тол кесдим хода бўлди,
Маржоним шода бўлди,
Энди рухсат беринглар,
Ашулам адо бўлди.

Даладаги шўралар,
Оёғимга ўралар.
Бизлар кетиб борамиз,
Яхши қолинг жўралар.

Ой чиқади даладан,
Қамчи софи лоладан.
Яхши-яхши болалар,
Чиқар мактабхонадан.

Оқсув юзли қалам қош
Чиқма, ёрим, яланг бош.
Кий ковушингни йўрғалаб,
Уйнашайлик икки ёш.

* * *

Юринг ўртоқ далага,
Қўйнимиз тўлсин лолага.
Тўлса тўлсин лолага,
Биз қолмайлик балога.

Тегирмоннинг тошиман,
Қиз болалар бошиман.

Отам мени ўқитса
Қирқ йигитнинг бошиман.

Усма экилмасмиди,
Таги чопилмасмиди.
Эсизгина Пошшахон,
Тенгинг топилмасмиди.

Усма экдим, ўт босди.
Барги Қўқонни босди.
Чиқмай ўлгур чочпопик,
Йигитларни ғам босди.

Қошинг қорами, қундуз?
Кеча борайми, қундуз?
Кеча борсам аломат,
Кундуз борсам қиёмат.

Қизил гул бўлдим, сўлдим,
Ёр қўлида мис товоқ.
Ёр сени ўйлай-ўйлай,
Ғамга мубтало бўлдим.

Қизил гулинг ҳам савақ
Ёр қўлига мис товоқ.
Мис товоқ деб ёш олсам,
Ўйнасин бодом қовоқ.

Қошинг қора пайваста,
Сен баландда, мен пастда.
Иккаламиз ўйнайлик,
То ўлгунча ҳавасда.

Қарағай кесиб қўйдим,
Қуриса қаларман деб.
Шу ёрни танлаб қўйдим,
Буюрса оларман деб.

Қошинг Қашқар қамиши,
Тишинг заргар кумуши,
Бизнинг ёрни емиши.
Катта боғнинг кишимиши.

Ака, отинг уч яшар,
Урама жуллар ярашар.
Сендек оппоқ йигитга,
Биздек қаллиқ ярашар.

Қизил гул ҳавур-ҳавур,
У ҳам беш кунлик давур.
Уйнагани қўймайди,
Ёри қурсин бесавур.

Қалдирғоч қаро бўлур,
Қаноти ола бўлур.
Ёшликда берган кўнгил
Айрилмас бало бўлур.

Қизил гул тарам-тарам,
Давлатим отам, онам.
Ёр деган кўнгил ҳуши,
Топилмас ота-онам.

Қошим қароси ўсма,
Номаҳрам йўлим тўсма.
Номаҳрам йўлим тўссанг,
Қошдан кетади ўсма.

Қошинг қаро деманглар,
Ўсма қўйиб келганман.
Ёринг ёмон деманглар,
Ўзим танлаб текканман.

* * *

Ман боғингга бормаيمان,
Анорингга тегмаيمان.
Энди ақлим кирипти,
Нодон билан юрмаيمان.

Оқ олма, қизил олма,
Олмага назар солма.
Отам сенга бермайди,
Ўз билганингдан қолма.

Сой ичида сандалча,
Сув уларнинг тахтидир.

Боши тўла заркокил,
Суйганининг бахтидир.

Мен борай кўча билан,
Теракзор ичи билан.
Йигит қўли боғлансин,
Қизларнинг сочи билан.

Ака, отинг саманми,
Юклаганинг сомонми?
Узоқ йўлдан келибсан,
Ёру жўранг омонми?

Сухсур деган қуш бўлар,
Тортсам пати бўш бўлар.
Ёр олдига борганда,
Йигит кўнгли хуш бўлар.

Сув оқар тош устида,
Саллачанг қош устида.
Суйганим эсга тушса,
Йиғлайман ош устида.

Ёрим қайга борарлар,
Қоши кўзини сузиб.
Кимнинг ёри бўларлар,
Бизнинг кўнглини бузиб.

Вагон келади шошиб,
Ичига фанор осиб.
Ичидаги бизнинг ёр,
Чинни пиёла чертиб.

* * *

Ғўзапоя ўтини,
Аччиқ экан тутуни.
Ҳеч бандага солмасин,
Хушторликнинг ўтини.
Дўст-дўст, хушторликнинг ўтини.

Сандиқ тўла сариқ гул,
Тақсам адо бўлмайди.

Суйган ёрнинг дардини,
Айтсам адо бўлмайди.
Дўст-дўст, айтсам адо бўлмайди.

Гул юбордим, гул юбордим,
Гул юбормасга салом.
Ўзини шаҳзода айлаб,
Кўзга илмасга салом.
Дўст-дўст, кўзга илмасга салом.

Кўзга илмасанг мени,
Кўзингдан ўргилай сени.
Чориёри босафо,
Оллога топширдим сени.
Дўст-дўст, оллога топширдим сени.

Гул дебон севдим сени,
Гулдан баттар қилдинг мени.
Энди севмайман сени
Йўлингга зор этдинг мени.
Дўст-дўст, йўлингга зор этдинг мени.

Гулнор гулнор эмасми,
Орқаси майдон эмасми.
Ер қадрдон бўлмаса,
Кўнглинг вайрон эмасми.
Дўст-дўст, кўнглинг вайрон эмасми?

Эшик олди қайрағоч,
Болта урсам теги тош.
Бир ёстиқда икки бош,
Иккаласи қалам қош.
Дўст-дўст, иккаласи қалам қош.

Эшигингдан ўтаман,
Тўғрисига йўл солиб.
Мен ёнингда ётаман,
Анорингга қўл солиб.
Дўст-дўст, анорингга қўл солиб.

Сой ичида саксон тош,
Сойдин ўтолмай қолдим.

Ойшахонга ишониб,
Хотин ололмай қолдим.
Дўст-дўст, хотин ололмай қолдим.

Сой ичида арава,
Соявони бормикин.
Соявоннинг ичида
Соҳибжамол бормикин.
Дўст-дўст, соҳибжамол бормикин.

Гул дебон севдим сени,
Гулдан баттар қилдинг мени.
Энди суймасман сени,
Ахир адо қилдинг мени.
Дўст-дўст, ахир адо қилдинг мени.

Гулни гул дерму киши,
Гулни тикони бўлмаса.
Ёрни ёр дерму киши.
Ёрнинг вафоси бўлмаса.
Дўст-дўст, ёрнинг вафоси бўлмаса.

Ойнаворлик уй ичида
Уйнашайлик иккимиз.
Янги чиққан чирмовиқдек
Чирмашайлик иккимиз.

Эй ука, дардим ёмон,
Бошимни олиб кетаман.
Ҳамма ёр сендек бўлса,
Дунёдан ёрсиз ўтаман.

Гулни уздим, хумга солдим,
Нам эканини билмадим.
Бошида чақмоқи телпак
Кал эканини билмадим.

Ошна бўлдим тутилдим,
Тўтининг занжирига.
Ҳеч илож тополмадим,
Парвардигор тақдирига.

Гули сафсарни кўринг,
Сувга қараб қайриладир.

Бевафо ёрни кўринг,
Ўлмай туриб айриладир.

Ариқ лабида юлгин,
Сен менинг ёрим бўлгин.
Сен менинг ёрим бўлсанг,
Дунё тургунча тургин.

Ариқ тўла сув оқар,
Сув тагида қум оқар.
Суйганим ташлаб кетса,
Менга кулиб ким боқар.

Олмани отдим теракка,
Қайтиб тушди юракка.
Бориб айтинг дўхтурга,
Малҳам қўйсин юракка.

Боғ айланиб шафтоли,
Учган кимнинг каптари.
Айтсам адо бўлмайди,
Вафосизнинг дафтари.

* * *

Жувори эдим кечки,
Ёнидан қилди бачки.
Ёргинам эсон келса
Бегижон укам ёрларим
Беҳол укам ёрларим.
Ҳар мазорга беш эчки.

Ғўзапоя шалқироқ,
Мен ёримга шол белбоғ.
Шол белбоғинг бўлмаса,
Ўзим бўлай шамчиरोқ.

Сув келар гулдур-гулдур,
Суйганим қизил гулдир.
Суйганим топилмаса,
Ўлганим ўшал кундир.

Сув айланиб оқмайди,
Ёр қайрилиб боқмайди.
Ёр қайрилиб боққанда,
Бир қилиғи ёқмайди.

Олма гули нопармон,
Излаб сени топарман.
Излаб сени топганда,
Унг бетингдан ўпарман.

Олма гули гул эмас,
Тақсам чаккамда турмас.
Ўзганинг ёри ёр бўлмас.
Бирпас ёнингда турмас.

* * *

- Эшигингда нелар бор,
Чаманнорингдин.
- Ўрдак билан ғозлар бор,
Бўйлорингдин.
- Ўрдак ўлиб ғоз қолсин,
Чаманнорингдин.
- Душман ўлиб, дўст қолсин,
Бўйлорингдин.
- Шогузарда уйинг бор,
Чаманнорингдин.
- Уртасида гули бор,
Бўйлорингдин.
- Ёз бўлса сайрайдиган,
Чаманнорингдин.
- Бақадан булбули бор,
Бўйлорингдин.
- Чигир-чигир қалдирғоч,
Чаманнорингдин.
- Чигирламай бола оч,
Бўйлорингдин.
- Кечаси борар бўлдим,
Чаманнорингдин.
- Гижирлатмай эшик оч,
Бўйлорингдин.

* * *

Қарғалар учса қарайлик,
Марғилоннинг йўлига.
Ҳиди келса маст бўлайлик,
Ҳандалакнинг бўйига.

Ҳандалак бўйликкинам,
Сиз унда зор, биз бунда зор.
Иккаламиз тўти қушнинг
Боласидай интизор.

Интизорлик торта-торта
Танда тоқат қолмади.
Йўлчибиндек саргайиб
Учарга ҳолат қолмади.

Йўлчибиннинг ҳолини
Юрган йўловчидан сўранг.
Биз фақир бечорани
Ақли расо ёрдан сўранг.

Мен ғарибнинг ҳолини,
Ақли расо ёр билмаса.
Кўз ёши дарё бўлиб,
Оққан балиқлардан сўранг.

Гул бўлиб, булбул бўлиб,
Сайраб шохингга қўнмадим.
Абришимдек эшилиб,
Шакар лабингдан сўрмадим.

Енгинангга ҳужра солиб,
Дийдоргинангга тўймадим.
Улсам армонда кетарман,
Юзни-юзингга қўймадим.

* * *

Ёрим, ёшман, ёмон йўлга бошлама,
Кокилимдан ушлаб чоғга ташлама.
Кокилимдан ушлаб чоғга ташласанг,
Номаҳрамсан, билагимдан ушлама.
Ажаб ёрларим.

Ака, баландингга чиққим келадир,
Тиззанга бош қўйсам уйқум келадир.
Уйқумнинг келгани айни номозшом,
Номозшом бўлмайин кўнглим парижон,
Ажаб ёрларим.

Мен ҳам ёрим бор деб юрган эканман,
Ёрим уйнар экан билмас эканман.
Жабру жафоларни ўзимга олиб,
Ташлаб кетарини билмас эканман.
Ажаб ёрларим.

Ака, сочим ўсиб қошимга тушди,
Не савдолар менинг бошимга тушди.
Бориб айтнинг отамминан, онамга
Мусулмоннинг қизи золимга тушди.
Ажаб ёрларим.

* * *

Ховличангда гул кўрдим,
Шохида булбул кўрдим.
Ҳеч кўрмаган ёримни,
Ухлаб тушимда кўрдим.

Эшик олди Ойдинқўл,
Ойна солсам ботмайди.
Мен ёримни соғиндим,
Хат юборсам қайтмайди.

Суйиб олган ёримни
Сунбул дарди бор эмиш.
Обтобадан сув ичолмай,
Кунда дарди бор эмиш.

* * *

Дарёнинг нарёғида аттор бувам,
Оқ ипак, сариқ ипак сотар бувам,
Оқ ипак, сариқ ипакнинг ториман,
Андижон кетган йигитнинг ёриман.

Беқасам тўн ичида,
Нимча бахмал бўйи бор.
Бу сўзи орқасидан,
Бир пиёла чойи бор.

Эшигингда калавот,
Кўрпачани солиб ёт.
Отам сенга бермайди,
Кечалари йиглаб ёт.

Тогдан келар тўрт отли,
Тўрттави ҳам бўз отли.
Бўз отлининг ичида,
Менинг ёрим сумбатли.

Толга чиқдим тол учун,
Чумчуқ бола бор учун
Томдан ўзим ташладим,
Қоши қора ёр учун.

Қошинг қора тўтидай,
Саксовулнинг ўтидай.
Иккаламиз ўйнайлик,
Далада ўсган қўзидай.

Рўмолим бор мушкили
Ўйнашмоққа ишқим бор.
Ўйнашмоққа қўймайди,
Орамизда душман бор.

* * *

Дутор чалиб ўлтирсам,
Хаёлимга сен келдинг.
Арзинг бўлса менга айт,
Соғинганингни билдир.
Жон укажон, укажон,
Соғинганингни билдир.

Дутор чалиб ўлтирсам,
Тори узилиб кетди.
Хаёлимга сен келгач,
Кўнглим бузилиб кетди.

Дўппи тикким келади,
Ўзим кийгим келади.
Рўпарамда ўлтирганга
Тегиб олгим келади.

Дўппи тикдим тўқ сариқ,
Ака, бошизга лойиқ,
Худойим тақдир қилса,
Бўйиз бўйимга лойиқ.

Эшик олди зардевор
Зардеворнинг гарди бор.
Ошиғидан қолипти,
Ичи тўла дарди бор.

* * *

Оқти, оқти, оқти,
Аминахон оқти,
Ҳасан-Ҳусанлар билан
Сойларга ботти.

Уни кўриб онаси
Билагидан тортди.
«Тортманг, онажон, тортманг»,
Деб сойга оқди.

Аминанинг кавушини
Сойлардан топди.
Қилган саёҳатлари
Қон бўлиб оқти.

Ғишт кўприкнинг тагида
Уч кунча ётти.
Чилвир-чилвир сочлари
Балчиққа ботди.

Ялли, ялли, ялли,
Яллининг боши.
Аминахоннинг ёнига ботган
Сойларнинг тоши.

* * *

Ман бўлмишам эй дода, санга ҳамдам,
Гул юзингга, ёрей, тушади шабнам.
Гул юзингга, додей, тушса шабнам, айланай,
Дона-дона хол бўлсин, ёр-е, душман ўлсин вой
жон-е.

Аскарлар келаро раста-раста
Ярми балатта-ё, дода, ярми паста.

Бўз отга урманг нўхта,
Газот куни минманг ахта.
Кишнаб қолар майдон ичра.

Бир отим бор жийрон қашқа
Сакрай билмас тоғу тошга
Хар кимнинг ёри бошқа
Ухшай олмас қалам қошга.
Қўшиғимиз адош бўлди,
Энди сиз бошланг бўлак-бошқа.

* * *

Саидаҳмад томинг баланд,
Томингдан номинг баланд.
Йигитларга қўл қўйган
Падарингга минг лаънат!¹

Узини ўзи чоғлаган,
Белини маҳкам бойлаган
Ночор кетган йигитлар.
Бахмал пўстин оғир деб,
Отга солган Саидаҳмад.
Йигитларни ёмон деб,
Хатга солган Саидаҳмад.

Сув ичига чўп тушди,
Йигитлар хатга тушди.
Онасини йиғлатиб,
Йигитлар йўлга тушди.

Оқ олма оқиб келди,
Йигитларни есин деб.
Оқ подшодан хат келди,
Талабкори келсин деб.

Поез¹ қараб келиши,

¹ Марғилонда мардикор олганда айтилган.

² Поез — поезд.

Йигитларнинг кетиши,
Янги мингбоши бўлиши
Мавлонбойнинг ўлиши.

Сандиқ устида бўхча,
Йигитлар гули ғунча.
Ўлгир подшо қўймайди
Гул бўлиб очилгунча.

Мавлонбойнинг дўшиси
Девор тагида қолди.
Мавлонбекнинг ўлиги
Ўрда тагида қолди.

* * *

Булбул қайда сайрайди —
Қишлоғимнинг бошида, алёр,
Ёрим қайда яйрайди —
Севганининг қўлида, алёр.

Қозиқ устида кокилча,
Қиз бола гули ғунча, алёр,
Йигит хазон этади,
Гул бўлиб очилгунча, алёр.

Зебигардон хўп гардон,
Аслаҳаси кумушдан, алёр.
Билагим қўйинг жон ёрим
Безор бўлдим ўпишдан, алёр.

* * *

Рўмолимнинг учисан,
Уч ошиқнинг бирисан.
Уч ошиқнинг ичида,
Сен кўзимнинг нурисан.

Ариқ бўйи музлама,
Қўй ғўштини тузлама.
Ўз ёринг уйда туриб
Бегонани кўзлама.

Эшик таги бостирма,
Бостирмага осилма.
Дадам сенга бермайди,
Оламан деб осилма.

Рўмолим бор ойгули,
Уртаси чойдиш гули.
Акаси берган пули,
Укасига чой пули.

Рўмолим учи чигит,
Саройда саккиз йигит.
Шунча йигит ичида
Бизнинг ёр мирза йигит.

Рўмолимни олибсан,
Олиб дорга солибсан.
Рўмолимни беролмай,
Уволимга қолибсан.

Мен боғингнинг бурчида,
Садарайҳон ичида,
Неча сандай йигитлар
Рўмолимнинг учида.

Эшик олди аймоқи,
Бизнинг дўппи қайтоқи.
Сени менга бермаган,
Онанг ўлсин шаллоқи.

Шоҳи кўйлак киймоқчи,
Рўпарамда турмоқчи.
Қайси бойнинг ўғлисан,
Бизга ошиқ бўлмоқчи.

Тол баргини эгиб ол,
Чол ҳам бўлса тегиб ол.
Чол ҳам бир кун ўлади,
Ери, суви қолади.

Тол барги толим-толим,
Толда қолди рўмолим.
Орқам тўла ҳайдарим,
Ҳар жойда харидорим.

Араванинг тиркиши,
Тош бошида бир киши.
Мен сенга лойиқмидим,
Тақдирнинг қилган иши.

Сочимни қияй десам,
Уволидан қўрқаман.
Ёримдан чиқай десам,
Мингбошидан қўрқаман.

Чарх йигирдим арқоққа,
Дадам берди қассобга.
Қассоб обкелган гўштни
Итқитвордим бобоққа.

Ачам чойдиш қўйдилар,
Қайнамасин дедилар.
Бизни узоққа бериб,
Келолмасин дедилар.

Чироқ ёнар ёғ билан,
Бағрим куяр доғ билан.
Уйнамадим, кулмадим.
Кўнглим суйган ёр билан.

Бозорга борган бойла,
Дедомга салом дена.
Дедом мани сўраса,
Юрибди омон дена.
Қошиқда оши дена
Кўзида ёши дена.

Чарх йигирмай ўлгурлар,
Чақилиб кетди йигитлар,
Шоҳи киймай ўлгурлар,
Шаҳид бўлди йигитлар.

Салла ўраманг, ёрим,
Салладан дўппи яхши.
Уйнаш уйнаманг, ёрим,
Уйнашдан ўзим яхши.

Тепсанг сандиқ очилур,
Гул бошимга сочилур.
Теккан ёрим сан бўлсанг,
Қайдин баҳрим очилур.

Усмани қўяй десам,
Сурма қўйиб қўйдилар.
Севганим бунда қолиб
Чолга бериб қўйдилар.

* * *

Толга чиқиб тол бўлдим,
Тушолмай беҳол бўлдим.
Ўз тенгимнинг ичида
Мунча бетоле бўлдим.

Усма элмаган бошим,
Қоралар олмаган қошим.
Ўз тенгимнинг ичида
Қуримайди кўз ёшим.

Эшигим олди айвон,
Кўчадан ўтди карвон.
Салом берсам алик олмас,
Ховлингда борми ҳайвон.

Усма экдим суялиб,
Барги чиқди буралиб.
Суйган ёрман ётайлик,
Оқ чойшабга ўралиб.

Наманганнинг йўллари,
Пиёланинг гуллари.
Чой ичганда ярашган,
Бизнинг ёрнинг қўллари.

Олмани отган отам,
Беҳини сотган отам.
Ноқобилга қиз бериб,
Жабрини тортган отам.

Мен бу ерлик эмасман,
Ери сувин билмасман.
Ери сувин билганда,
Чарласанг ҳам турмасман.

Чойнагимнинг шамаси,
Памил чойнинг тозаси.
Алдаганга қўнмаса,
Ҳеч гапирманг жаззаси.

Мундан бордим у юзга,
Отим тайғонди музга.
Тайғонгани муз яхши,
Уйнагани қиз яхши.

Аноринг дона-дона,
Кўйингда мен девона.
Анжирки боши лола,
Ҳар ёнда гулу лола.

Усма қўйиб андоз қил,
Сурма қўйиб пардоз қил,
Суйган ёринг келганда,
Гапирмасдан араз қил.

Бундан бордим беш-бешга,
Сигир олдим ўн бешга.
Сути, қаймоғи сизга
Жабру жафоси бизга.

Масжид бўлса мадраса,
Ўртасида йўл бўлса
Бир одил подшо бўлса,
Ҳар ким суйганин олса.

Ариқ бўйида ялпиз,
Ёлпизнинг шоҳи ёлғиз.
Мен сенга борай десам,
Уйда эгачим ёлғиз.

Шаршарадан тош келур,
Хумор кўздан ёш келур.
Сени менга қўшсалар,
Эшитганга хуш келур.

Шойи кўйлак шайдонда,
Уйнашайлик майдонда.
Бирга чойлар ичайлик,
Доданг солган айвонда.

Эшигингда тутинг бор,
Хурмачада сутинг бор.
Маҳаллангдан ўтмайман,
Думи калта итинг бор.

Анжан¹ бормай ой ботган,
Хулкар чиқмай тонг отган.
Ухлар вақти келганда,
Боласи йиғлаб уйғотган.

* * *

Кичкина чарбоғ ичинда,
Айланур бошим мени.
Ёр юрган кўчаларда,
Тўкилур ёшим мени.

Ёр юрган кўчаларни,
Супурай сочим билан.
Чанги чиқса сув сепай,
Кўздаги ёшим билан.

Булбулим учди қўлимдан,
Қайда меҳмондир бугун.
Булбулимни йўқотиб,
Кўнглим паришондир бугун.

Богбонинг ўлмасин,
Богбон менингдек бўлмасин.
Далада қўй ҳайдаган
Чўпон менингдек бўлмасин.

Ёргинам мендан кечиб,
Арш устига солди ватан.
Не гуноҳим бор экан,
Душманлар қилди беватан.

¹ Андижон.

Ергинам нодонгинам,
Рўянга бўяйин сени.
Тўрт тарафдин ёр тутиб
Кўзингни ўяйин сени.

Ёр экансан билмадим,
Дилдор экансан билмадим.
Кашмири тилинг билан
Алдар экансан билмадим.

Оқ илон, оппоқ илон,
Офтобда ётганинг қани.
Мен ёмондан айрилиб,
Яхшини топганинг қани.

Бевафо деб англадим,
Бағримга тошлар боғладим.
Бевафо сен ёр учун
Тун кечалар қон йиғладим.

Мен сени ёрим десам,
Орқангда ёринг бор экан.
Икки юзинг қип-қизил
Лабингда холинг бор экан.

Дам-бадам томга чиқиб,
Ёрим йўлига боқаман.
Кўкрагим захга бериб
Танамга ўтлар ёқаман.

Ой эмасман, кун эмасман,
Кунда-кунда чиққани.
Чашмаи булоқ эмасман,
Эшигингдан оққани.

Раъно гулни кеча уздим,
Лайли бўлдим беқарор.
Ёр, сенинг ақлингни берсин,
Менга ҳам сабру қарор.

Кўргани келдингми сен,
Куйдиргани келдингми сен?

Куйиб ўчган ўтларим
Ендиргани келдингми сен?

Дуторим гум-гум этадир,
Ичида моши бормикин.
Сен билан юрган йигитнинг
Кўзида ёши бормикин.

Кўрмайин босдим тиканни,
Тортадирман дардини.
Кўрсам эрди босмас эрдим,
Тортмас эрдим жабрини.

Кет десанг Қашқар кетай.
Йўлда ёлғизлик ёмон.
Ёлғизликдан ким ўлипти
Ҳаммадан хўрлик ёмон.

Мен ўзим уста бўлиб,
Солдим ёғочга рандани.
Бевафо ёр дастидан,
Кийдим кулоҳу жандани.

Мен сени кўрмабмидим,
Ганжиравон кўчасида.
Қўлларингда даста гул,
Онҳазратим ҳужрасида.

Мен кетар бўлдим ёрим,
Арзим баён айлаб кетай.
Меҳрибоним қолди деб
Чўлларда қон йиғлаб кетай.

Мен бу ерга келмас эрдим,
Ёр келтирди мени.
Ўтга тушсам куймас эрдим,
Ёр куйдирди мени.

Мен кетарман, сен қоларсан,
Йиғлагайсан зор-зор.
Излагайсан, топмагайсан
Ҳеч менингдек ғамгузор.

Мен сени хуп биламан,
Кўнглинг менга мойил эмас,
Қанчалар зор йиғласам,
Сендан мурод ҳосил эмас.

* * *

Бизнинг боғда беда бор,
Маъдасини элаб ол.
Бизнинг уйда қизлар бор
Чиройлигин танлаб ол!
Алла, алёр, алла.

Ака, ҳайитинг бўлай,
Қулфи калитинг бўлай.
Оқ чой ичган жойингда
Пиёлаларинг бўлай.
Алла, алёр, алла.

* * *

Шишайи гумбаз ичида
Саккиз олма сақладим.
Саккиз олма емасдим,
Жон дадамга сақладим.

Жон дада, жоним дада,
Душанби боргим келади.
Оқсаройда ўлтириб
Тамаки чекким келади.

Атлас кўйлагим энги,
Воҳ-воҳ юрагим кенги.
Бутун дунёни излаб
Топмадим бўйим тенги.

Атлас кўйлак энги тор,
Енг ичида хати бор.
Хатни олиб ўқисам,
Суйганимнинг оти бор.

Атлас кўйлак киймайман,
Хилпиллатиб юрмайман.
Қиморбозга тегмайман,
Кунда калтак емайман.

Гулбар рўмолинг бўлса,
Курпа қатида турса,
Олифта ёринг бўлса,
Уйнаб ёнингда турса.

Рўмолимнинг учини,
Тугмаганга тугдирай.
Қошимга ўсма қўйиб,
Куймагани куйдирай.

* * *

Атлас кўйлагим дорда,
Ер чақирадир боғда.
Ер чақирсалар боғда
Мен ўзим нима доғда.

Ака отинг кўкмиди,
Кўк бедаси йўқмиди.
Мунча менга қарайсан,
Суйган ёринг йўқмиди.

Бошимдаги сим дока,
Симга илдирманг, ака.
Мен сизга ошно бўлдим,
Кишига билдирманг, ака.

Билагимнинг оқлиги,
Билагузугимнинг йўқлиги.
Кўнглимнинг яримлиги,
Суйганимнинг йўқлиги.

Ака, ҳовли йўлингиз
Чинни бахмал тўнингиз.
Бориш-келиш қилмайсиз,
Кимдан қолди кўнглингиз.

Ака, дедим билмадинг,
Кўнглим учун кулмадинг.
Айни саҳар бўлганда,
Кел бўйингдан, демадинг.

Ака, отинг бўзмиди,
Юклаганинг тузмиди,

Асти назар солмайсан,
Танлаганинг қизмиди.

Оқсаройнинг қизлари,
Ўйпармикин-яшнармикин,
Қўлларида тилла узук
Дадалари заргармикин.

* * *

Юз нозу карашма, ноз билан ўргилай,
Ноз билан айланай!
Сочин тарайдир қизгина
Қани-қани?
Мана-мана, мана-мана!
Сочин тарайдир қизгина.
Ёрим шитобингиз нима,
Бизнинг гуноҳимиз нима?
Ноз билан ўргилай,
Қани-қани?
Мана-мана, мана-мана!
Усма қўяди қизгина.

* * *

Биз Қашқардан чиққанда
Ўрдалари бўш қолди, ёра.
Қашқар деган шаҳрингда,
Суйиб олган ёр қолди.
Суйганим тасаддугингман-а.

* * *

Қошим ўсадир,
Чилимга най бўлай деб,
Қизлар ўсадир,
Йигитга ёр бўлай деб.
Чилим айтадир —
Лоқчалари бошимда.
Қизлар айтадир —
Кулфат менинг бошимда.

Мен йиглаб ўтай
Кўчаларинг лой бўла қолсин.
Қамишлар кўкариб,
Чилимига най бўла қолсин.

* * *

— Сой бўйида турган йигит,
Қошу кўзин сузган йигит,
Билагузугим олган йигит,
Энди бергин билагузугим.

— Сой бўйида турганим йўқ,
Қошу кўзни сузганим йўқ,
Билагузугинг олганим йўқ.
Олганлар берсин билагузугинг.

— Ҳаво ҳавога дуч келур,
Қизлар йигитга хуш келур.
Севинчиси ўпиш бўлур,
Энди бергин билагузугим.

— Ҳаво ҳавога дуч келмас,
Қизлар йигитга хуш келмас,
Севинчиси ўпиш бўлмас,
Олганлар берсин билагузугинг.

— Оқ отингга ёл бўлайин,
Оқ юзингга хол бўлайин.
Ёринг йўқдир ёр бўлайин,
Энди бергин билагузугим.

— Оқ отимга ёл бўлсангиз,
Унг бетимга хол бўлсангиз.
Ёрим йўқдир, ёр бўлсангиз
Кармондадир билагузугингиз.

* * *

Ёрим кетаман дейди,
Кетказгани қўймайман.
Алла, алиёр, алла.
Расталарда чим босиб,
Ўтказгани қўймайман.
Алла, алёр, алла.

Бизнинг ҳовли паст ҳовли,
Сопол билан кўтарган.
Шу кўчанинг қизлари,
Упа билан оқарган.
Алла, алёр, алла.

Бизнинг боғда бир каклик,
Оёқлари пўпаклик.
Бизнинг ёрни сўрасанг,
Тили ширин қўқонлик.
Алла, алёр, алла.

Бундан бордим кесганга,
Ултирдим сув ичганга.
Қандай кўнгила бераман,
Ўйнаб йўлим тўсганга,
Алла, алёр, алла.

Боғ айланиб чий қўра,
Қиз бўлсанг рўмол ўра.
Хуштор ёринг келганда
Онажонингдан сўра.
Алла, алёр, алла.

Бедана бўлиб учдим,
Шолипояга тушдим.
Тақдиримдан айланай,
Косиб болага тушдим.
Алла, алёр, алла.

Боғ айланиб бозингдан,
Улдим сенинг нозингдан.
Улдирворсанг, куйдирвор
Қуралай келган кўзингдан.
Алла, алёр, алла.

Боғинг бўлса қўра қил,
Ўғлинг бўлса мулла қил,
Муллаликка кўнмаса,
Сатангларга жўра қил!
Алла, алёр, алла.

* * *

Гулни уздим новдадан
Гулдек тўрамга бандаман.
Белида шойи қийиқ,
Нозик тўрамга бандаман.

Ўзи кетди савдога
Ёрсиз кишидек сарғайиб.
Ёр олиб ғам емаган
Беғам тўрамга бандаман.

Тахта кўприк қулфи занжир,
Ваъда шундайми тўрам.
Ваъдани ёлгон қилган,
Номард тўрамга бандаман.

Дарёдан чиққан балиқни
Қўйворинг бўйласин.
Кимнинг кўнгли кимда бўлса
Қўйворинг ўйнасин.

* * *

Қош агар пайваста бўлса,
Ўсмани гардон қилур.
Ёр агар нодон бўлса,
Ошиқни саргардон қилур.
 Ғайра-ғайра дам-бадам,
 Ороми жоним сен менинг,
 Ширин забоним сен менинг.

Ойга ўхшайдир юзинг,
Чўлпонга ўхшайдир кўзинг.
Мунча ҳам зolim экан
Хунрезга тарсо кўзларинг.
 Ғайра-ғайра дам-бадам,
 Ороми жоним сен менинг,
 Ширин забоним сен менинг.

Қоралар, қоп-қоралар
Ошиққа маъшуқ мўралар.
Ёр билан ўйнай десам,
Қўймайди бахти қоралар.
 Ғайра-ғайра дам-бадам,
 Ороми жоним сен менинг,
 Ширин забоним сен менинг.

Боққа кирсам боқасан,
Имлаб қошингни қоқасан.

Қоқма десам қоқасан,
Бир балога тоқасан.
Ғайра-ғайра дам-бадам,
Ороми жоним сен менинг.
Ширин забоним сен менинг.

* * *

— Ер, нималар девдим сизга,
Яна нималар девдим сизга?
Атласлар олинг ва ё бизга.
Атласлар олинг ва ё бизга!

— Ҳа, атласларни кийволиб,
Ҳа, атласларни кийволиб,
Ҳилпиллаб келасиз-а, бизга
Ҳилпиллаб келасиз-а, бизга.

— Ер, нималар девдим сизга,
Яна нималар девдим сизга,
Ўсмалар олинг ва ё бизга!

— Ҳа, ўсмаларни қўйволибон,
Яна ўсмаларни қўйволибон.
Учириб келасиз-а, бизга,
Учириб келасиз ва ё бизга.

— Ер, нималар девдим сизга,
Яна нималар девдим сизга.
Сурмалар олинг ва ё бизга.

— Ҳа, сурмаларни қўйволибон,
Ҳа, сурмаларни қўйволибон.
Сузилиб келасиз-о, бизга.
Сузилиб келасиз ва ё бизга.

— Ер, нималар девдим сизга,
Яна нималар девдим сизга,
Маҳсилар олинг ва ё бизга.

— Ҳа, маҳсиларни кийволибон,
Ҳа, маҳсиларни кийволибон,
Йўрғалаб келасиз ва ё бизга,
Йўрғалаб келасиз ва ё бизга.

— Ер, нималар девдим сизга,
Яна нималар девдим сизга.
Шол рўмол олинг ва ё бизга.

— Ҳа, шол рўмолни ўраб олиб
Буралиб келасиз ва ё бизга,
Буралиб келасиз ва ё бизга!

* * *

— Бозор борайми, қизим,
Шалпар олайми қизим?
— Йўқ-йўқ, жон дадажон,
Аста очилмайди кўзим.

— Бозор борайми, қизим,
Атлас олайми, қизим?
— Йўқ-йўқ, жон дадажон,
Аста очилмайди кўзим.

— Бозор борайми, қизим,
Тиллақош олайми, қизим?
— Йўқ-йўқ, жон дадажон,
Аста очилмайди кўзим.

— Мадраса борайми, қизим,
Мақтабга берайми, қизим?
— Ҳа-ҳа, жон дадажон,
Энди очилади кўзим.

* * *

— Онажон, она!
Бошгинам оғрийди.
— Бошгинангдан онагинанг айлансин,
Нималарга оғрийди.

— Бозорларда бўлар экан,
Заргарларда турар экан.
Уни оти тиллақош
Ўшанга оғрийди.

— Онажон, онажон!
Бўйнигинам оғрийди.
— Бўйнигинангдан онагинанг айлансин,
Нималарга оғрийди?

— Бозорларда бўлар экан,
Заргарларда турар экан.
Уни оти бўйин тумор
Ушанга оғрийди.

— Онажон, онажон!
Кўзгинам оғрийди.

— Кўзгинангдан онагинанг айлансин,
Нималарга оғрийди?

— Бозорларда бўлар экан,
Атторларда турар экан,
Унинг оти сурмача
Ушанга оғрийди.

— Онажон, онажон!
Қулоққинам оғрийди.

— Қулоққинангдан онагинанг айлансин,
Нималарга оғрийди?

— Бозорларда бўлар экан,
Заргарларда турар экан,
Уни оти олтин сирга
Ушанга оғрийди.

* * *

Қизил гул гунчаю гунча,
Юракда дард-ғам анча.
Мен ҳам дардим айтай пича,
Кўзинг ғафлатга боргунча.

Атлас кўйлак оқи бор,
Тумор қилиб тақиб ол.
Ешлигингда ўйнаб ол,
Ахир бир кун ўлим бор.

Оқ қоғоздек товланди,
Почча пўстин тўнингиз.
Мунча ҳам ширин бўлар,
Хар бир айтган сўзингиз.

Қибладан келган шамол,
Райҳонимни қуритди.

Қундошликнинг алами
Дармонимни қуритди.

Оқ уйинг баланд экан,
Уйнарга хилват экан.
Уйнасам уйнаб олай,
Бир келиб кетмоқ экан.

Оқ балиқдек оқариб,
Турган юзингдан ўргилай.
Гулу наргисдек кулиб
Турган кўзингдан ўргилай.

Қоши қора барно йигит,
Қошингда бир қиш қишлайин,
Пиёлага чойни қўйиб,
Ёнингда нимкор ишлайин.

Янги чакмон ранг-баранг,
Раъно бўйингдан ўргилай.
Пиёлага чойни қўйиб,
Қўллaringдан ўргилай.

* * *

Осмонга қарасам,
Наққошлик мачит.
Бир кеча бораман,
Жонимдан кечиб.

* * *

Катта кўлдан найча кесдим,
Янги боғдан олича.
Мен ёримни чақираман
Овозимнинг борича.

Қошинг билан кўзинг шўх,
Илоҳи ўлмагайсан.
Биҳиштда икки гул бор.
Бириси бўлмагайсан.

Қумрихон, Қумрихон,
Ёнғоқ ўйнаб ютади.
Акалари келганда
Пашшахона тутади.

Қумрихон ўзи ўзи,
Остида йўрма дўзи.
Йўрма дўзи ярашган,
Ўз ёридан адашган.

Арава қўшдим далага,
Қўйним тўлди лолага.
Тўлмай ўлсин лолага,
Учраб қолдим балага.

* * *

Наманган кўчасин тор деб йиғлайман,
Бўйимга муносиб ёр деб йиғлайман.
Бўйимга муносиб ёрни бермасанг,
Берган омонатинг ол деб йиғлайман.

Тегирмон бошига қамчим тушибдир,
Ўн беш яшар қизга ҳушим тушибдир.
Ўн беш яшар қизнинг қурбони бўлсам,
Ўн беш тилла харжлаб қўйнимга солсам.

* * *

Томда ётай, томда ётай,
Бир кесакни менга от.
Бир кесакда турмасам,
Аста келиб ёнимга ёт.

Ошно бўлмай туриб,
Ноошно бўлди ёрим,
Этагини қистириб,
Йўлга равон бўлди ёрим.

* * *

Тор ҳовлида катта тол,
Соя бўламан, дейди,
Бувам тенги кекса чол,
Сени оламан, дейди.

Сочпопугим учида,
Кўзmunчоғи бир шода.
Йиғламаган қиз борми
Шу бевафо дунёда.

Заргар ясар тиллақош,
Келинчақлар тақсин деб.
Йиғлайман маржон ёшим.
Оқ юзимга оқсин деб.

Учоқ бошида қумғон,
Атрофим баланд қўрғон.
Кўнгил берган ёримни,
Кўролмасдан бағрим қон.

* * *

Рўмолим бор айлансин,
Ёр белига боғлансин.
Ўртадаги ойгули
Ёрим менга боғлансин.
 Ҳай ёрай, ёрингман.

Рўмолим бор гажимсиз,
Ҳилпилласа қайтаман.
Кўнглимда бор неча сўз,
Сизга қандай айтаман.
 Ҳай ёрай, ёрингман.

Алвон дўппим бор эди,
Бошгинамга тор эди.
Неча яхши йиғитлар
Гапиришга зор эди.
 Ҳай ёр, ёрингман.

Рўмолим бор сўзани,
Мен ичмайман бўзани.
Мен ичганда бўзани
Қандай топай мирзани.

Куяди жоним менинг,
Йўқдир хабардорим менинг.
Ўтни олиб сувга солинг,
Куймасин жоним менинг.

Боққа кирсам айланади,
Бошгинамдан капалак.
Қўлгинамга ярашади,
Ёр берган шохонак.

Шохонакнинг шохлари
Тилла узукка боғ бўлур.
Ёрнинг айтган ҳар сўзи
Юраккинамга жо бўлур.

Ариқ бўйида сомон,
Сомоннинг чанги ёмон.
Кундош кундошни кўрса,
Ранги ўчгани ёмон.

Боғ ичида боғчаман,
Гул ичида гунчаман.
Жувон ўлгир қарғама,
Очилмаган гунчаман.

Субҳидам салқин экан,
Кирдим, дамимни олайин.
Етимлик ёмон экан,
Ота-онамдан қолмайин.

Мен сариқ, рангим сариқ,
Сарғайганимни ким билур.
Кечалари ухламай,
Йиғлаганимни ким билур.

Юрарман кечаю кундуз,
Тилайман ой билан юлдуз.
Нигорим келмадинг ҳаргиз
Қарорим бормиди сенсиз.

Оталиклар, оналиклар
Бу дунёда кулар, ўйнар.
Отасизлар, онасизлар
Бу дунёдан йиғлаб кетар.

Сув келади бошидан,
Ҳазратимнинг қошидан.

Акагинанг айлансин,
Кўзгинангининг ёшидан.

Саҳар вақтидаги булбул
Ажаб бир хуш наво қилди.
Танамдаги азиз жоним
«Учаман!» деб ҳаво қилди.

Гўристон ҳаддига чиқсам,
Фақиру бойини кўрсам.
Мен ҳам шундай бўларман деб
Алардин ибратин олсам.

Мени ким қарғади, дўстлар,
Бу дардга мубтало бўлдим.
Кафанни бўйнимга чулғаб,
Талабда бир қаландарман.

Қора ласдан кўйлагим,
Қонларга тўлди юрагим.
Сариқ ласдан кўйлагим,
Сарғайди ранги рўйларим.'

* * *

И г и т: Узим келдим ёнингга,
Бир гап сўрай, айтасан.
Бойнинг ўғли мен бўлиб
Совчи қўйсам нетасан?

Қ и в: Бойнинг ўғли сен бўлиб,
Совчи қўяр чоғингда, 7
Қаттиқ касал мен бўлиб
Тўрда ётсам қайтасан?

И г и т: Қаттиқ касал сен бўлиб,
Тўрда ётар чоғингда
Ҳаким-табиб мен бўлиб
Бошинга ўтсам нетасан?

Қ и в: Ҳаким-табиб сен бўлиб
Бошимга ўтар чоғингда,
Жонсиз мурда мен бўлиб
Тўрда ётсам қайтасан?

И и г и т: Жонсиз мурда сен бўлиб,
Гўрда ётар чоғингда
Гўрковбачча мен бўлиб
Гўрингни очсам нетасан?

Қ и з: Гўрковбачча сен бўлиб,
Гўрни очар чоғингда
Бир қоп тариқ мен бўлиб
Сочилиб ётсам қайтасан?

И и г и т: Бир қоп тариқ сен бўлиб
Сочилиб ётар чоғингда,
Жўжали товуқ мен бўлиб
Териб есам нетасан?

Қ и з: Жўжали товуқ сен бўлиб
Териб еяр чоғингда
Юрган шақал мен бўлиб
Қириб кетсам қайтасан?

И и г и т: Юрган шақал сен бўлиб
Қириб кетар чоғингда
Ётган кўппак мен бўлиб
Ҳав-ҳав ётсам нетасан?

Қ и з: Ётган кўппак сен бўлиб,
Ҳав-ҳав ётар чоғингда
Сувда балиқ мен бўлиб
Чўкиб кетсам қайтасан?

И и г и т: Сувда балиқ сен бўлиб
Чўкиб кетган чоғингда
Тўр ташлаган мен бўлиб
Ушлаб олсам нетасан?

* * *

Қишлоғимнинг созиман,
Кўлдан учган ғозиман.
Суйганимга бермасанг,
Улганимга розиман.

Қора чойнак қўйдилар,
Қайнамасин дедилар.
Суйганимга бермайин,
Уйнамасин дедилар.

Олма деб отдилар мени,
Беҳи деб сотдилар мени.
Қари чолга узатдилар,
Кейин жабрини тортдилар.

Уйгинамда ўлтирсам,
Тупроқ бошимга тушди.
Ун беш яшар ёшимда
Рўзгор бошимга тушди.

Мени отам отдилар,
Бойваччага сотдилар.
Бойваччаси қурисин,
Рангим сомон этдилар.

Олманинг оқини кўр,
Синдириб шохини кўр,
Суйганимга бермасдан
Қизингининг ҳолини сўр.

Қошларинг инно фатаҳно,
Кипригинг зеру зафар.
Мен сенга ошиқ бўлибман,
Сен юарсан беҳабар.

Эшигинг олди ариқ,
Ирғиб ўтолмайман, ука.
Сен ўзинг соҳиб ақл,
Мен ўргатолмайман, ука.

Қошинг қошимга тўғри,
Бойваччанг менга чўри.
Атлас кўйлак чиқинти
Бевафо ёрнинг шўри.

Учқўрғону, Учқўрғон.
Майсасига мол қўйган.
Улим бергур сатанглар
Унг бетига хол қўйган.

Ичмадим хумор тортиб,
Маймоқ туяга ортиб.
Шулмиди вафойингиз
Бизларни арзон сотиб.

Шом бўлди, завол бўлди,
Ҳигитга увол бўлди.
Бир неча сатанг қизлар,
Ўсмани йўгон қўйди.

Тамаки солиб берди,
Туянинг тўпонидан.
Тагимга солиб берди
Олчинбарг чопонидан.

Бир келиб кўрмайдими,
Икки келиб кўрмайдими.
Ранги рухсорим кўриб,
Раҳмлари келмайдими.

Куяди жоним менинг
Учоққа солган чаладек.
Рангигинам сарғайтириб,
Бандида қолган олмадек.

Оҳ урарман, оҳ урарман,
Оҳларим туткай сани.
Кўз ёшим дарё бўлиб,
Балиқлари юткай сани.

Қош қораси бир бало
Қоронги бўлди бул ҳаво.
Хамма дардга бор даво,
Ошиқнинг дарди бедаво.

* * *

Том устига том солдим,
Устига болохона.
Ёр устига ёр суйган,
Ётиши сомонхона.

Дарвозанинг тагида
Аррамаган толи бор.

Бизни ёрнинг лабида.
Тишлаб олган холи бор.

Рўмолимни тенг бўламан,
Аммамга келин бўламан.
Аммам келин қилмаса,
Оташга тушиб кетаман.

Рўмолим бор ойгули,
Рўмол олиб бер, банги.
Рўмол олиб бермасанг,
Жавобимни бер, банги.

Сочимни тарамайман,
Ойнага қарамайман.
Хотирингни жам қилгин,
Мен сени хоҳламайман.

У ёнимда тароғим,
Бу ёнимда ойнагим.
Рост айтгин ўртоғим,
Ярашганми гажжагим?

Эшик очиб ой кўрдим,
Чойнак тўла чой кўрдим.
Авжи ўйнар вақтимда
Юзи қора ёр кўрдим.

Боққа кирдим шўрага,
Кўнглим кетди гўрага.
Худойим ўғил берса,
Дадасига жўрага.

Илон тили биламан,
Чиён тили биламан.
Урмай, сўкмай юрсангиз
Уғил туғиб бераман.

* * *

Саврихоннинг рўмоли
Тўзмасмикан қирғоғи.
Маҳмудалини куйдирган
Қоши билан қовоғи.

Саврихонлар ош ичди,
Қошиғи ерга тушди.
Уни кўрган Розикўжон
Йиғлаб ортидан тушди.

Саврихоннинг сақичи
Остонага ёпишди.
Маҳмудалини сўрсанг
Чорвоқчада топишди.

Саврихон ўзи аймоқ,
Мўминжонлар келганда,
Олиб чиқиши қаймоқ.
Саврихон ўзи оқил,
Орқаси тўла кокил.
У кокилга ишонган
Мадалилар беақл.

Саврихон сувга чиқди,
Обдастаси сополдан.
Мўминжонлар келганда
Якандози чопондан.
Саврихоннинг кўйлаги
Этаги адал-бадал.
Саврихоннинг ўйнаши
Мўмин деган дарбадар.

Тамаки солиб берди,
Дардинг бўлса тортгин деб.
Кўрпани солиб берди,
Ухламасдан ётгин деб.

ХОРАЗМ ҚУШИҚЛАРИ

* * *

Ғамза билан олиб жоним,
Ўсар қаро зулфинг санинг.
Сабо тонгнинг насимидин
Ўсар қаро зулфинг санинг.

Ёзласам ёрнинг боғида,
Қишласам кўксин тоғида,
Субҳидам саҳар чоғида,
Ўсар қаро зулфинг санинг.

Тонг юлдузи порлаб-порлаб,
Шон билан зулфинг тараб,
Тонг саҳарларда ялтираб,
Уйнар қаро зулфинг санинг.

Хижронда бўлдим ҳайрона,
Сўрсам лабинг қона-қона,
Сан каби йўқдир жонона,
Ўсар қаро зулфинг санинг.

Солиб юргин алларингни,
Рақиб кўрсин бўйларингни,
Оқ юзингда холларингни,
Босар қаро зулфинг санинг.

Сумбул ҳайрон зулфинг кўриб,
Булбул нолон юзинг кўриб,
Ел билан юзга тарқалиб,
Усар қаро зулфинг санинг.

* * *

Осмондаги ойлара,
Гул кўрмаган сойлара,
Ун уч ёшда сотилди,
Гулбикачим бойлара.

Осмондаги юлдузлар,
Ёрни сўрар қул қизлар,
Севганига етолмай,
Сўлиб кетди кўп юзлар.

Осмондаги бўз тўрғай,
Парвозингни ким кўргай.
Қиз олиб жувон сотган,
Хонларга ўлим бергай.

Шойи кўйлак киймайман,
Ялтирайди қуёшда.
Бой ўглини севмайман,
Кундош қилиб бу ёшда.

Қанот қоқар тоғларда,
Дов юракли бир бургут.
Чин кўнгилдан севган ёр,
Жафо чеккан нор йигит.

* * *

Югурсам олдингда, шоҳ, эмсам лаби зилолинг.
Айлар мени фирибда юз узра икки холинг.
Отинг изи тўзлари кўзимга сурмадирким,
Юзга боқарга тоб йўқ басдур менга хаёлинг.
Сени дебон сардирбанда келиб жомдин,

Биллаҳки ҳам ушбу кун менга бўлур висолинг.
Қолмади зарра армон ажалдан йўқ парвойим
Мақсадга етсам энди талабим санинг висолинг.
Андалиб умид айлар кўрса ёрнинг жамолин,
Ҳам нақш, ҳам нигори кўриб қадди камолинг.

* * *

Бу кулбайи эҳзона хуршид жаҳон келди,
Гўёки ўлик эрдим бу жисмима жон келди.
Ноз ила калом айлаб, ёрига салом айлаб,
Боғ ичра хиром айлаб ул шоҳ жаҳон келди.
Овози саманлардек, донишда Искандардек,
Қаҳр айласа аждардек чун нур аён келди,
Бошим йўлида қурбон, ўлтирса надир армон,
Ул лаъли лаби хандон ҳам писта даҳон келди,
Жомига солиб оташ, ҳам маҳваш, ҳам дилкаш,
Мастона юриб маҳваш халқ ичра ниҳон келди.
Ул Андалиб шайдо, очилди гули ҳамро,
У сарви қади раъно чун нур аён келди.

* * *

Сарҳовуз бўйида бир туп қараман²,
Қачон бўлса шу йигита бораман.
Ётган пайтларимда ёдима тушса,
Ухлай олмай оҳлар уриб тураман.
Шойи рўмолимни шамол олибди,
Шамол қургай уни олиб қолибди.
Айёр экан шу ўрамнинг қизлари,
Яхши ёрим ёмон йўлга солибди.

* * *

Й и г и т: Эгнимда кўк кўйлак, ёқамда илмак,
Бор экан қаҳр этмак, йўқ экан кечмак.
Менинг бир мақсадим белингни қучмак,
Яна сизга жонон жингир жумалак,
Опа-бибингиза шойидан кўйлак.

¹ Шоир Андалибининг бу шеърлари Хоразм тўй қўшиқларига кириб кетган.

² Қайрағоч.

Қиз: Ҳориб келиб ҳовузингдан сув ичдим,
Сени дедим, ота-онамдан кечдим.
Янганнинг оғзидан бир сўз эшитдим,
Жоним олиб жингир дейди жумалак,
Бунинг учун бўлманг Тошкентда ҳалак.

Йигит: Қизил гул очилар ҳавога қараб,
Оқшомлар ётаман ўрнимда йиғлаб.
Кўйма мунда менинг бахтимни боғлаб,
Яна жонон сиза жингир жумалак,
Опа-бибингиза шойндан кўйлак.

Қиз: Камзуллар тикаман садафлар билан,
Олдинга чиқаман адаблар билан.
Мендан қутулмассан бу гаплар билан,
Жоним олиб жингир дейди жумалак,
Бунинг учун бўлманг Тошкентда ҳалак.

* * *

Ука, айтмай десам, кўнглинг хуш эмас,
Олиб кетмай десам, бошинг бўш эмас,
Ошиқлиги қиладиган иш эмас,
Ука, менда сабру тоқат қолмади.

Мен қарадим йўлгинангга ош қўйиб,
Сен кетарсан юрагимга тош қўйиб,
Етолмадим бир ёстиққа бош қўйиб,
Ёрим, менда сабру тоқат қолмади.

Эшигинг олдидан ўтдим кўрмакка,
Бир тилинг бормади «Ҳорманг!» демакка,
Уялдим мен гул юзингни кўрмакка,
Жоним, менда сабру тоқат қолмади.

Кўлингга тақибсан тиллодан узук,
Қошларинг қорадир, кўзларинг сузук,
Бормикин оламда сендайин нозик,
Сира менда сабру тоқат қолмади.

Эшигинг олдидан ўтсам ой бўлиб,
Кавушингга тармашардим лой бўлиб,
Етолмадим бир кўрпага жой бўлиб,
Асло менда сабру тоқат қолмади.

Ҳафтада бир бўлар қишлоқ бозори,
Йўрға минганларнинг йўқдир озори,
Балки сени бузган ола, безори.
Сира менда сабру тоқат қолмади.

* * *

Попоғини олиб йўлдан ўтади,
Сўранг опа, қайси ерга кетади,
Айтмай кетганлари ҳайрон этади,
Шундай экан, ёрни олиб нетади.

Олти пахса деворингдан ошаман,
Эшикка келганда хабарлашаман,
Иккимиз ҳам жаҳл устида юрибмиз,
Кечирим сўраса қучоқлашаман.

Этигинг ўкчаси ўн икки парда,
Мен қайдан дуч бўлдим ошиқлик дарда.
Иккимиз ҳам ишқ ўтида ёнамиз,
Бермасмикан шу болага онамиз.

Қоронғида қора кўрдим кўзингни,
Туққан ойга ўхшатаман юзингни.
Отам чақирганда бормагин, дединг,
Энди келсанг билиб сўзла сўзингни.

* * *

Учак-учакка боқади,
Орқамни шамол қоқади.
Шу элатда бир бола бор,
Бай-бай, жонимни ёқади.

* * *

Орқамни бераман буюк нарвона,
Салом деб юбордим Тошкент боргона.
Тошкентдаги оғаларим соғ бўлгай,
Юрган ерларида вақти чоғ бўлгай.

* * *

Онамиз ёрима «Болам!» дедилар,
Ёримдан бизларга салом, дедилар.

Келган-кетганлардан ёрни сўрасам,
Хат ёзибди қоши қалам, дедилар.

* * *

Сарҳовуз бўйинда сариқ от кўрдим,
Солланиб чиққаним бир мурод кўрдим.
Бедов отни суғормоққа чиққанда,
Ёргинамни машъал чироқдай кўрдим.

Бошимда чугурма, астари ола,
Қадримни билмадинг, эй, нодон бола.
Мард экан деб айтган эдим сиримни,
Номард бўлиб элга ёйдинг боримни.

* * *

Сочини ювганлар орқага ташлар,
Ошигин кўрганлар кунда бир яшар,
Орада душманлар ўтдай тўташар,
Душманни куйдириб кунда кел, ёрим.

Қораман тагида қараб турганим,
Қора қошли, рўмол ўраб турганим,
Сен у ёқда, мен бу ёқда турганим,
Душманни куйдириб кунда кел, ёрим.

Шойи кўйлагимни киймасам бўлмас,
Яқосин дазмоллаб илмасам бўлмас,
Энди сен болани севмасам бўлмас,
Душманни куйдириб кунда кел, ёрим.

* * *

Оқ терак бошинда ойнам қолибди,
Отамдан, онамдан кўнглим қолибди.
Отамга, онамга дунё керак, мол керак,
Менга бўлса севгили бир ёр керак.

Ойнинг ёруғида ҳар кимни кўрдим,
Ёрим келмади деб ўлтирдим, турдим,
Гулнинг шохосида булбул қидирдим,
Менга бўлса севгили бир ёр керак.

Ишқи печак чирмашади челлара,
Кўк матири ярашади беллара,
Айтиб қўйинг, Хевадаги ўжара,
Менга бўлса севгили бир ёр керак.

* * *

Туяқушлар сувсиз ерда кезарми,
Икки ошиқ бир-биридан безарми,
Боғдаги гулини душманлар узарми,
Севганимга тездан бормасам бўлмас.

Опа, энг учингга ҳавасим кетди,
Энг учиндан йиртиб берасим кетди.
Ҳамма қизлар севган ёрина етди,
Мени отам севганимга бермаса бўлмас.

Сувларга борасан қўлингда кўза,
Арзимни айтайин севар ёр сиза,
Дўст бўлиб тушибдир душманлар иза,
Тездан севганимга бормасам бўлмас.

* * *

Чечалар, чечалар, жоним чечалар,
Ёмғир ёғса ҳўл бўлади кўчалар.
Соғиниб кўрганда севар ёримни,
Кун тез ботгай, узоқ бўлгай кечалар.
Дарё тошса сув оқади сой билан,
Умринг ўтар бўлди оху вой билан.
Икки ошиқ бир-бирига қўшилса,
Тенг бўлмасми янги туққан ой билан.

* * *

Орқа ёқдан келди учови бирдай,
Ичинда ёргинам очилган гулдай.
Қошида жўраси танланган дурдай,
Кўшиқ айтса овозлари булбулдай.
Қалъадан чиқасан отинг ўйнатиб,
Туш отингдан, чой бераман қайнатиб.
Намозшомда кетма мени йиғлатиб,
Оқ сийнамдан жой бераман яйратиб.

Боққа борсам, боқанум бор қўлимда,
Сувга борсам чиқоним бор йўлимда.
Чиқонимнинг ойнаси бор қўлинда,
Менинг ойнам Саргиздонинг йўлинда.

Эшигинг оллари Найманди, ёрим,
Найманнинг сувлари лойланди, ёрим.
Энди биздан умидингни узавер,
Бошқага бошимиз бойланди, ёрим.

Қаттиқ ердан чиққан чечак сўлмасин,
Хеч бир ошиқ иккимиздай бўлмасин.
Иккаламиз бир ваъдага келганда,
Орамизга душман кириб қолмасин.

Қўлимда узугим уч айланади,
Бола бизни кўрса хаёлланади.
Хаёлланма, бола, ўзим бораман,
Душманлар жонига ўтлар соламан.

Дайвонингни тўрт мушин¹да қороман,
Сен кетган сўнг мен ким билан қоламан.
Сен кетарсан йўлда йўлдошинг билан,
Мен қоламан уйда кўз ёшим билан.

Осмонга қарасам, айланар бошим,
Мени ташлаб кетаверди йўлдошим.
Мени ташлаб кетса кетсин йўлдошим,
Ҳар ерда бўлса ҳам тутар кўз ёшим.

Костюмлар киясиз иккидан, учдан,
Душман сўзи билан кечдингиз биздан.
Душман сўзи билан кечсангиз биздан,
Биз кеча билмадик сиз қора кўздан.

* * *

Қора сочим яғринимда, белимда,
Менинг ёрим ўзи Манғит элинда.
Жоним фидо бўлсин ёрнинг йўлинда,
Бирга ишлаб, бирга яшасак, ёрим!

¹ Бурчак.

Қора папоғингни қоқиб кийсанг-чи,
Қараб гурганингча бери келсанг-чи,
Тез фурсатда яхши жавобинг бериб,
Биргаликда кўнгил хушласак, ёрим.

* * *

Сариқ матонгни сачоғи сўлқим,
Севимсиз ёрларнинг қучоғи салқин.
Сенинг қучоғингда ёта билмадим,
Ичимнинг дардини айта билмадим.

Папоғингни босиб кийма кўзингга,
Ошиқликни ўйин билма ўзингга,
Ошиқликни ўйин билсанг ўзингга,
Зор этаман босиб кетган изимга.

Орқа ёқда бир боғинг бор анжирли,
Қачон борсам эшикларинг занжирли.
Оқ сийнамни аёз урди, оч энди,
Уйқу мендан мазалими, кеч энди.

Қизил гулни экасиэ-да кетасиз,
Эккан гуллар битмай қолса нетасиз.
Онда-сонда кўриб менга гап айтиб,
Бўлмагур сўз билан ҳайрон этасиз.

* * *

Ичимда ўтим бор, порлаб ёнаман,
Хилидан айрилган ёлғиз сўнаман.
Қўлимдан не келсин бир қиз боламан,
Ёрим, сени излаб қайга бораман.

Қўлимда челагим, сувга бораман,
Гапга тутма, бола, кечга қоламан.
Ёридан айрилган бахти қораман,
Ёрим, сени излаб қайга бораман.

Йўлим тўсма золим, элга қайтайин,
Юрак дардларимни унга айттайин.
Армоним йўқ ўлсам унинг йўлинда,
Ёрим, сени излаб қайга бораман.

Пешанамда ажаб ишлар бор экан,
Ажаб замон севишганлар хор экан,
Қозиси бадкирдор, мулла хар экан,
Ерим, сени излаб қайга бораман.

* * *

Эшикдан ўтади қамчисин олиб,
Қозувлар қозади ерларни ёриб,
Мен сизга не дедим, кўнглингиз қолиб,
Менга қарамайсиз қовоқни солиб.

Беш пахсага лой отади ўзлари,
Бизга қараб жавдирайди кўзлари.
«Ҳорманг!» десам, «Лаббай!» дейди тиллари,
Бунча ширин шу йигитнинг сўзлари.

Бир бало келтир¹ ободан тўйга,
Отиши юбориб баланддан уйга.
Отам юбормайди мени шу тўйга,
Жоним қурбон, от устидаги бўйга.

Отиздан келади қўлида кўза,
Айланиб-айланиб қарайди биза.
Биз ҳам ошиқ бўлдик шу қора кўза,
Сиз севсангиз, жоним берай мен сиза.

* * *

Осмондаги учиб ўтган турналар,
Менинг гул ёримга хабар берингиз.
Сизлардан сўраса «Қайда кўрдингиз?» деб,
Севишган, кўришган жойда дейингиз.

* * *

Юрагимни тиғи ҳижронинг,
Қилворди пора-пора.
Бу дардимни кимга айтай,
На даво топай, на чора.

¹ Келатир.

Эшигингдан ўта-ўта йўл этдим,
 Бир ўтганда рўмолимни йўқ этдим.
 Рўмолим олиб берибсан аллакимлара,
 Соф севгини совурмагини еллара.

Гул боғидан гул узатар бир бола,
 Гул юзини кўрган тушар хаёла.
 Қараса экан суйганим деб бир йўла,
 Шунинг дейман меҳригиёси борми,
 Ё азалдан қилган дуоси борми.

Учакка¹ чиқувдим ойни кўрмоққа,
 Ойнинг баҳонаси ёрни кўрмоққа.
 Ёр юрибди отизинда, челинда,
 Бизга деган беш гуллиси белинда.

Бир йигит бор, ёрим десам ярашар,
 Катта-кичик ой юзига қарашар.
 Мени кўрса синглим дейиб сўрашар.

Олма деб отганинг кесак экан-ей,
 Кошки олма бўлса есак экан-ей.
 Иккимизни ошиқ-маъшуқ дейдилар,
 Кошки ошиқликни билсак экан-ей.

Эшигингдан мен ўтаман кўрмакка,
 Бир олма бермайсан бўлиб емакка.
 Аввал ўрганувдим ака демакка,
 Энди уяламан ёрим демакка.

Учакка чиқувдим соз саси келди,
 Соз билан жаранглаб ёр саси келди.
 Илож бўлса борар эдим ёнига,
 Узи келмай ўтлар солди жонимга.

Кел деганда, келаверсанг бўлмайми,
 Кет деганда, кетаверсанг бўлмайми.
 Кел деганим, менинг жоним деганим,
 Кет деганим, менинг жоним деганим.

¹ Том.

Қора қош бўлса-да, зил бўлса етар,
 Унг бармоқ синса-да, бўғимдан битар.
 Ҳар ерда юрса ҳам соғ бўлса етар,
 Узим ҳар жойдаман, хаёлим сенда.

Эшикдан ўтганда сўкасан мунча,
 Сен менинг нимамсан, кутардим шунча,
 Ҳеч ким кўринмайди кўзимга сенча,
 Узим ҳар жойдаман, хаёлим сенда.

Ёрим келади деб ҳовуз ўйдирдим,
 Теварагин қизил гулга тўлдирдим.
 Шохларига шайдо булбул қўндирдим,
 Узим ҳар жойдаман, хаёлим сенда.

Ултириб эдим тут тагида тутатиб,
 Бир бола келаётир ҳаддидан ошиб.
 Оёғига янги өтик ярашиб,
 Узим ҳар жойдаман, хаёлим сенда.

Чой ичган косани қўйдим минора,
 Ошиқлик йўлига тушдим пиёда.
 Ҳамманинг ёридан ёрим зиёда,
 Иккимиз ҳам яшагаймиз дунёда.

Тақийё таги кўк парчанинг нақшидан,
 Сен боладан айрилмасам яхшиман.
 Кечалар кезма деб зорлар қақшайман,
 Келавер, жонингдан жоним айлансин.

Баландда турибсан қўлим етмайди,
 Сендан бошқа ёрга кўнглим кетмайди.
 Йигитнинг сараси сендан ўтмайди,
 Бола менга манзил-макон бер дейди.

Ёр келади, ёр келади, дедилар,
 Олма билан нор келади, дедилар.
 Орзу-армон билан тиккан тақямиз,
 Ёр бошига тор келади, дедилар.

Беш пахса чарвоғинг челча кўринмас,
Менинг ёрим йўл юришга эринмас.
Келавер, жонингдан жоним айлансин,
Ёр келар кечаси эшик илинмас.

Дарвозадан чиқиб туриб керинган,
Қадам босиб йўл юрмакка эринган.
Ун тўрт кунлик ойдай бўлиб кўринган,
Ун тўрт кунлик ойга манзил суярим.

* * *

Маъшуқи жоним кўргони келдим,
Ҳарна буюрсанг, қилгони келдим.
Лутф айла, менга қоши камоним,
Шакар лабингдан сўргони келдим.
Ошиқларингга наззора айла,
Сенга ўзимни сотгони келдим.
Кўрсат ўзингни, мен бир кўрайини,
Ойдек жамолингга тўйгони келдим.
Лаб ташналарга қилғил тараҳҳум,
Остонангизда ётгони келдим.
Хўбларинг хўби бўлдим гирифтор,
Ишқинг ўтида куйгони келдим.
Шахло кўзингга жоним тасаддуқ,
Сумбул сочингни ўргони келдим.
Эй, қадди нозик, қилғил тараҳҳум,
Арзимни сенга айтгони келдим.

* * *

Бир йўла боқдим, ҳайрона қилдинг,
Ақлу ҳушимдан бегона қилдинг.
Ҳар нарса қилдинг, жонона қилдинг,
Шаҳзодалиқдан девона қилдинг.

Жоним пояндоз ҳар бир сўзингга,
Ширин экансан шаҳду шакардан.
Ҳар илтифотинг асли азалдан.
Кўзингда кўзим мастона қилдинг.

Қўйгин қадамни бизлар томонлар,
Кетмоқда энди юзи сомонлар.
Очилсин юзингдан гуллар, чаманлар,
Келмай қолай деб сарсона қилдинг.

Арава қўшма, оқ юзларинг чанг бўлар,
Қўл булғама, элу юртга танг бўлар.
Қор ёққан оқшоми келманг, из бўлар,
Изни кўриб, элу юртда сўз бўлар.

Сарҳовуз бўйига келиб тушсангиз,
Чилим берай, чой берайин ичсангиз.
Менинг бир гапим бор, сиз битирсангиз,
Жонимни бераман, мени десангиз.

Боққа киринг олма, узум есангиз,
Уйга киринг, тилла ката минсангиз.
Жонимни бераман, мени десангиз,
Унгайи келганда ўйнаб-кулсангиз.

Камзул қилиб кийиб кетди олани,
Ихлосгинам урсин сендай болани.
Борибман, қора чоламан,
Эғнидаги слагайни оламан.

Чарх йигирсам, пул бўлади, янгажон,
Бошим тўла гул бўлади, янгажон.
Хеваликнинг манман деган йигити,
Эшигимда қул бўлади, янгажон.

Ховузингга уч турли гул сепаман,
Уч қора кўз бор, қайсисин ўпаман,
Кичкинаси келиб кетди ёнима,
Уртанчаси ўт солади жонима.

* * *

Тамакини солинг чилимга,
Бир сўз келди тилимга.
Олиб келинг чилимни,
Мен сўзлатай тилимни.
Чилим айтадир: «Лахча менинг бошимдадир,
Ҳар жойда аламзада менинг қошимдадир.
Ошиқ кишининг ўлтириши кўчанинг боши,
Қўлида рўмол доим оқар кўзининг ёши.
Кўз ёш билан рўмолини ҳўл қилса бўлур,
Бир ғамза билан ошиқларни қул қилса бўлур».

* * *

Йўл билмасанг, сўра йўлни билгандан,
Улган яхши нола чекиб юргандан.
Улар бўлдим бевафонинг дардидан,
Ҳасрат қилдим ичу тошим тўлгандан.

Чилим чеккан бангиларнинг бириман,
Дуо борми, жоду борми, билмайман.
Ўтган ойнинг ўн бешида кўргандим,
Яхши ҳамки, ичиб оғриб ўлмайман.

Осмонга қарасам, уч кунлик ойлар,
Меҳмон бўлиб тушган Гурланга бойлар,
Олдида самовар пишқириб қайнар,
Қўлида чинниси жингираб ўйнар.

Товуш берди дарвозанинг тумими,
Жоҳил бола келиб тутди қўлими.
Кўрсатади тангасининг пулини,
Танга керак эмас, дийдоринг керак.

Камзулимнинг ичида ёрим, ёт мени,
Ана бозор, ана харидор, сот мени,
Ана бозор, ана харидор ўтмасам,
Ана майдон, ана милтиқ, от мени.

Узоқдан қарасам, қоши қорадир,
Қоши қора бола ўтлар соладир.
Жоҳил бола жойинг келса, ол мени,
Тегишмоқ гапларинг жоним оладир.

Қора сочим ёзринимни қуршайди,
Ёрнинг кўзи ўз кўзимга ўхшайди.
Ёрнинг кўзи ўз кўзимга ўхшаса,
Душманларнинг танда жони қақшайди.

* * *

Эй, ёронлар, биродарлар,
Дунёдан армонли кетдим.
Қараб турган қиз-жувонлар,
Найлайн, армонли кетдим.

Умрим ўтди қонлар ютиб,
Қобирга ерларга ботиб.

Улмадим оёқ узатиб,
Найлайин, армонли кетдим.

Кулбам, айвоним йиқилди,
Уйимга қора тикилди.
Болаларим етим қолди,
Найлайин, армонли кетдим.

Дунёда иззат кўрмадим,
Завқу сафо ҳеч сурмадим.
Гуноҳим надир, билмадим,
Найлайин, армонли кетдим.

Кўрмадим ҳузур-ҳаловат,
Доим ишим бўлди меҳнат.
Бошимда қамчи пата-пат,
Найлайин, армонли кетдим.

Дунёда емадим барак¹,
Болаларим бўлди ҳалак.
Бахт бизларга бедарак,
Найлайин, армонли кетдим.

Энди менинг чиқар жоним,
Оқизди қирмизи қоним.
Турмакка йўқдир мадорим,
Найлайин, армонли кетдим.

Фарёд қилмоқ вақти етди,
Қамчилар жонимдан ўтди.
Золим хон зулмини этди,
Найлайин, армонли кетдим.

* * *

Сувмикан деб ариқлардан ҳатладим,
Баҳона билан оғамларга қатнадим.
Сен болани оқ сийнамда сақладим,
Келавер, жонингдан жоним айлансин.

Қораман тагини қора дедилар,
Еримни шу кунлар бола дедилар.
Шунга сенинг умринг зоя дедилар,
Келавер, жонингдан жоним айлансин.

¹ Чучвара.

Сув бўйига чиқдим чойнак ювмоққа,
Худодан қўрқаман жавоб бермоққа.
Бандадан уёлдим кеча бормоққа,
Келавер, жонингдан жоним айлансин.

Узоқлардан кўринасиз ўзингиз,
Биздан ҳам бошқага тушди кўзингиз.
Айтолмайсиз аввалгидай сўзингиз,
Келавер, жонингдан жоним айлансин.

* * *

Ёрим бўлсанг келмасмидинг ойлардан
Пул кўтариб олмасмидинг бойлардан.
Насибам бўлмади оқ саройлардан,
Мен нега ёнаман, шунга ёнаман.

Дарвозадан ҳайдаб чиқар қўйини,
Кеча-кундуз мен чекаман оҳини.
Ҳар замон оҳ уриб йўлга қарайман.
Олисдан кўргазар узун бўйини.

Айвонингга гул экаман наҳаллаб,
Бир замон ётмадим ёнингда терлаб.
Зор бўлганда уйғонаман саҳарлаб
Мен нега ёнаман, шунга ёнаман.

Болани кўрганда ёнавераман,
Бир қараса дунё молим бераман.
Онамдан, отамдан яхши кўраман,
Мен нега ёнаман, шунга ёнаман.

Ати зинда қўш қўшади солланиб,
Мен бораман бўйларибдан айланиб.
Мен борганда бўйларибдан айланиб,
Онанг айланмаса ўзим айланиб.

Оқ айвоннинг ўра¹симан, онажон,
Бир болангни сарасиман, онажон.
Ултирганда қизил гулман, онажон,
Тик турганда лоласиман, онажон.

Ҳовузнинг бўйида гулнинг донаси,
Юбормайди Тўхтажоннинг онаси.
Юбормаса юбормасин онаси,
Ҳали туриб тўйга кетар ҳаммаси.

¹ Устун.

Дарвозадан чиқиб туриб кўраман,
Оталарим билиб қолса, ўламан.
Отам, онам дейман билиб қолмасин.
Ешгина жонингга заво́л бўлмасин.

Бизнинг ёрнинг камзулини енги йўқ,
Шу томонда бизнинг ёрнинг тенги йўқ.
Мен ёримни мақтагандан айтмайман,
Юсуф пайғамбардан унинг ками йўқ.

Аравасини губир-губир ҳайдайди,
Араванинг устида бола не дейди.
Қулоғимга қалтис тегди бир гапи,
Бугун туриб эртан бораман, дейди.

Сариқ гул тагида сарғайиб ётдим,
Яхши ёр ахтардим, ёмон ёр топдим.
Яхшини ахтариб ёмон топганда
Ёмон ёр қурисин жазамни тортдим.

Эшикдан ўтади белинда отма,
Жонингдан айланай, ҳар жойда ётма.
Кўп бўлади гуж йигитнинг душмани
Дўст бўлиб сирингни ҳар жойда айтма.

* * *

Қора чўгурмангнинг гуллари бурма,
Буралиб, товланиб тўғримда турма.
Келавер жонингдан, жоним айтаман
Ётавер, устингга кўрпа тортаман.

Қораман оғачинг ёнари бўлмас,
Енганда ўтининг ҳунари бўлмас,
Келавер жонингдан, жоним айтаман.
Янги ёр тутганинг қарори бўлмас.

* * *

Олис ердан келдим сени кўрмакка,
Сие зулфинг тараб-тараб ўрмакка.
Юрса йўл инжилмас оёқларингдан,
Зулфингни тараган тарақларингдан.

Олистан мен кўрдим манглайинг ёзиқ,
Кийганинг хулладир, белларинг нозик.
Билакка ярашар олтин билагузук,
Кумуш сирға осган қулоқларингдан.

Чинорнинг зинаси қирқ зинапоя,
Туришинг ўхшайди осмонда оя.
Юртингда қадринг йўқ бўлибсан зоя.
Бир жавоб олмадинг одамларингдан.

Эгнингга кийганинг бари даройи
Юртингнинг одами бари саройи.
Оқ юзингда туққан рамазон ойи,
Улсам айрилмасман қучоқларингдан.

Юзларинг ўхшайди шам еган оя,
Оқ юзингга сиё зулфларинг соя.
Базм айлаб ўлтириб тилло сароя,
Шакардин ширинроқ дудоқларингдан.

Юртимдан чиқиб эдим айни номозшом,
Мени кўриб нега чиқмадинг оқшом,
Сени кўриб кўнглим бўлди паришон,
Юрганда сочилган сочбоқларингдан.

Тақёндаги туморингни бураман,
Ваъда берган жойларингда тураман,
Кирганда, чиққанда жавоб ураман,
Ерим сенинг бодом қовоқларингдан.

ЛАПАРЛАР

Лапарнинг аввал боши мрамар тоши,
Чит рўмолни ҳўл қилган кўзнинг ёши.
Чит рўмолим ҳосаё, қўлимда чинни косаё,
Қизлар лапар айтганда йигитлар қулоқ солсаё.

Лапар айтсанг тўйда айтгин, сулув қизлар қочаро,
Очилмаган гул гунчани булбул келиб очаро.
Эй булбул, мунча сайрайсан тоғи тошни ўйдириб,
Иссиқ, совуқ сув ичасан мой юрагинг куйдириб.

Кўзам олиб сувга чиқсам оҳ урадир бир йигит,
Кўзам қўйиб қулоқ солсам ёрдан айрилган йигит.
Ёрдан айрилган йигитнинг ёри мен бўлсаммикин,
Қўлига қирғий бериб кўксиди жон берсаммикин.

* * *

Дарёнинг нарёғида бир туп гўза,
У гўзанинг тағида олтин кўза.
Жон янга, жоним янга, арзим сизга,
Уйнашга рухсат беринг қора кўзга.

Оққина каптар боради жойига,
Кўп ошиқ бўлманг бировнинг ёрига.
Кўп ошиқ бўлган бировнинг ёрига
Осиладир оқподшонинг дорига.

Оқподшо подшолигини талашур,
Оқ қўлим кифтингга солсам ярашур.
Унг қўлим шона-шона, ҳар қўлимда бир шона,
Кетарингда бера кетгин қизил олма нишона.

Мундин кетсам бозор ичра бораман,
Бозор бориб ёрга тароғ оламан.
Тароғли сочингга ватан қиламан,
Шу замонда лапарчи мен бўламан.

Лапаримни айтсам соғинаман,
Соғинганда сафар кетиб бораман.
Сафар кетсам мунда ёрим, қоласан,
Айтган тилим олмайдиган боласан.

Орқада савдогарлар бўлди қалай,
Келади карвонларда қанд билан чой.
Йилқидан қулун бойлаб минармиз той,
Сен ёрни кўрмаганга бўлди талай.
Худойим агар ўнглаб тез келтирса,
Сенингдек паризодни ўзим олай.

Сочинг ёйиб юв дағи бугун тара,
Менга совчи келди деб йўлга қара.
Қошинг қалам сен ёрнинг кўзинг қора,
Қошинг қора бўлса ҳам ўзинг сара.

* * *

Далада қовун полиз, лапар айтинг ёрим холис,
Айт деганда айтмайди, гап билмаган бетамиз.
Оқила, зеҳнингни қўй сенинг надрингга етамиз,
Тобинг бўлса жадал айт, бемаҳал йўлда қайтамиз.

Эрта билан тонг отиб кун чиқади,
Қуруқ оғиз лапардан не чиқади.
Шўр-шўр ерингдан шўр чиқади,
Узук берсанг бизлардан пул чиқади.

Лапар айтдик қочдингиз ким билади,
Лапар билган йигитлар тўй беради.
Ариқ бўлса ҳовлисига сув киради,
Пулга лапар айтган қиз қул бўлади.

Қизлар маржон соладир оқ сандиққа,
Орттирганин сақлайдур қари сандиққа.
Лапар айтинг, қарз бўлдик сизлар тўқинг,
Кафши солай, шу ёрим тасаддуққа.

Шафтоли пишти тўкилди небало ширин экан,
Дунёнинг ширинлиги ота билан она экан.
Ота бўлиб, она бўлиб ўлим бўлмаса экан.
Улганларга беҳишт бўлиб, дўзах бўлмаса экан.

Лапар айтиб ишқингизда куяман ёр,
Лапарни айтиб-айтиб бўламан зор.
Лапарни сизга маъқул қиламан деб,
Доимо халқ ичида бўламан хор.

Тоқатим йўқ энди сизга лапар айтсам,
Кўнглим йўқдир энди сизга лапар айтсам.
Бу Чимкентда кўрмадим сиздек паризодни
Ҳеч бир раҳм этмадингиз йиғлаб ётсам.

Даричадан бошни боққан, дилбарим,
Ғамза бирла қошни қоққан, дилбарим.
Дил бериб дилдор эканин билмадим,
Соясини гулзор эканин билмадим.

Кичкина чарбоғ ичида шоҳ булбул ўзи,
Отга миниб қамчи солган бойбаччаларнинг ўзи.
Чой ичиб оғзингни артган дастрўмолинг мен бўлай,
Отга миниб қамчи солган мен бўйингдан ўргилай.

Байт-байт дедилар байти шундоқми, тўрам,
Ўқиган мулло тўрамнинг шарти шундоқми, тўрам.
Ўқиган мулло тўра очгин китобингни кўрай,
Отам билан онамни солгин беҳиштга, мен кўрай.

Кичкина чарбоғ ичида чарх уриб ётган йигит,
Салласин кўксига қўйиб оҳ уриб ётган йигит.
Болохонангга чиқай шотию нарвон билан,
Йиқилиб ўлсам кетарман ранж тўла армон билан.

Эй ёрим, отинг нима аввал баҳор
Лабларингни сўрмайин қолдим наҳор.
Бошқанинг лабини сўрсам заҳри бор
Эй ёр, шакар лабингнинг қанди бор.
Ҳовлингдан ҳовлингга тушсам
Гул ётур шохи билан,
Юрагимга ўтни солди гул япроғи билан.

Гул очилмасми бугун, гуллар сочилмасми бугун,
Беадаб биздан ўтибдир ёр кечирмасми бугун?
Бизнинг уйнинг орқасида икки туп оличаё,
Оличага ўрганибдур кўккина қирғичаё,
Кўккина қирғичани қанотлари бир найчаё,
Бизни ёрлар юборибди тилладан туморчаё,
Бизни ёрлар юборса тилладан туморчаё,
Мен анга қайдин топай кумушдан ёрлиқчаё.

Гулни чаккага қўйиб ўйна ёр,
Молим бериб деворимдан бўйла ёр.
Бирин айтсам лапарнинг бири қолади,
Ростин айтсам бариси мингтача бор.
Лапар айтдик, сафарлар энди қариди,
Аввал оқшом шу расмлар бориди.

Қошингни қаро қилмай кўзингни ало қилма,
Муллохўжага бориб мени бир бало қилма.
Қошминан киприк ораси бир бўғин,
Ишқингда икки букилдим кел бугун.

Дарёнинг ўртасидан йўл соламиз,
Қизил гул новдасидан уй соламиз.
Қизил гул новдаси тарам-тарам
Бизнинг ёрнинг қошлари қийган қалам.

Қизларжон, қайнар булоққа бошламанг,
Моли кўп деб бой боласин хушламанг.
Мол деган қўлнинг кири ювса кетар,
Тирик қулга мол битар, ўлган кетар.

Оқ ғўза, малла ғўза суғурайлик,
Қайрағоч тағларида йигирайлик.
Қайрағоч қаттиқ ёғоч синмас экан,
Қариндошга қиз берган тинмас экан.

Дарёнинг нарёғига қўй берамиз,
Тўтиқуш боласига тўй берамиз.
Тўтиқуш боласига ипак керак,
Ёр билан ўйнамоққа юрак керак.

Ёр билан ўйнай-ўйнай синди билак,
Дунёнинг моли билан битмас тилак.

Андижондан ариқ олдим Марғилонга оқтиё,
Олдимдан бир қиз ўтадир хўп зийнимга¹ ёқдиё,
Олма оттим, қайрилиб ёнига бир йўл боқтиё,
Олма теккан жойларда сувлар тўлиб оқдиё.

Лапар айтмоқ савобдир, саккиз ёшимдан айтдимо,
Қўлларимда даста гул субҳидамдан қайтдимо.
Субҳидамнинг салқини синдирди гуллар баргини,
Кимга айтиб, кимга йиғлай бевафонинг дардини.

Бевафо ҳаргиз вафодор ўлмади,
Тол ёғоч асло мевадор бўлмади.

Қизларжон томга қўёдир бўзини,
Савдогарга кўрсатадир ўзини.
Савдогар савдо қиладир мол учун,
Йигитнинг топган моли қизлар учун.

Дарёнинг нарёғида ҳайҳайлаган.
Қамчисининг сопига зар бойлаган.
Қамчисини қайириб отга солган,
Ўз ёрини ёмонлаб хатга солган.

Дарёнинг нарёғида шафтолизор,
Шафтолизор тағида қизлар бозор.
Отангиз берар бўлса биз харидор,
Онангиз тилларидан худо безор.

Сувдан сувчи келади сувни лойлаб,
Ун бешимда ўлтирдим ўрин тахлаб.
Яхшини ўйлаб умид, орзу билан,
Бир ёмон олди-кегди бахтим бойлаб.

¹ Зеҳнимга.

Тахта-тахта дарвозангни чертиб ўттим билмадинг,
Югуриб томингга чиқдим уйқудан уйғонмадинг,
Уйқу-уйқу дейсан-а, уйқуда қасдинг бормиди?
Бизлар кетиб борамиз айтарга арзинг бормиди?

Каклигим қаҳ-қаҳ урадир шотеракнинг шохида,
Пастга тушмай қошига ўсма тилайдир каклигим.
Ўсмаси ёмон экан қулф урмади,
Ваъдаси ёлғон экан бир келмади.

Юқоридан келаман биласанми,
Отим арпа тиласа берасанми?
Отинг арпа тиласа шивит есин,
Оқ кўйлагинг кир бўлса онанг ювсин.

Тошкентга пул юбордим савағичга,
Сени отанг берипти сайроғичга.
Сени отанг берсалар сайроғичга,
Ахир номус келадир қиз бояқишга.

Баҳор-баҳор, ёрим келадир саҳаро,
Ул ёрни баҳор десам турган-битгани заҳаро.

Осмонда ой бордир, бармоғимда хол бордир,
Орқамга қайтиб боқсам, қоши қора ёр бордир.
Қора қошга етайлик, қайрилма қошга етайлик,
Қора қош қайрилмаса дунедан шундоғ ўтайлик.

Қовун палак тагидан топдим тарвуз,
Оғам кетиб боради қолдим ёлғиз.
Мен ёлғизга сен ёлғиз туман тўққиз.
Самарқандда чачвоғим, сочим қундуз.

Юқоридан келаман от ўйнатиб,
Қўшхонангга тушаман ёр йўқотиб.
Қўшхонангнинг эшиги арчамиди,
Ойимларни кийгани парчамиди.

* * *

Лапар айтиб бораман, лапарни кимга соламан,
Тўхтаб туринг, жон ақа, мирза оғамга соламан.
Мирза оғам олмаса обло уётга қоламан.

Дарчадан мўраламанг: бошим яланг,
Боқсангиз, боқмасангиз қошим қалам.
Қошимнинг қаламлигида отгин мени,
Ошиқлик бозорида сотгин мени.
Ошиқлик бозорида олмасалар,
Кипригингдан ўқ ясаб отгин мени.

Оқ узум, қора узумни уздилар,
Ширасини тоғорага суздилар.
Кимнинг ўғли, кимнинг қизи дедилар,
Иккаласи холавачча дедилар.

Дарёнинг нарёғида уйларингиз.
Оқариб кўринади бўйларингиз.
Ипмиди, ипакмиди кийганингиз.
Бизданам ортиқмиди суйганингиз.

Оқ уйингга олма тердим санамадим жупми, тоқ,
Рўпарамда ўлтирибди қоши қора, юзи оқ.
Қоши қора, бети оққа ким берар аччиқ шароб,
Кўзлари ўтдай ёнадир қилди бағримни кабоб.
Кичкина тугма тугдим олгин эмасмикин-о,
Бориб сўранг бизнинг ёрдан ошиқ эмасмикин-о?
Ошиқликни ўзи билиб куйиб ўлмасмикин-о.

Дарёнинг у юзида минораман,
Минорага суялиб гул ёнаман.
Ярми оқ, ярми қизил пиёламан,
Ёрга салом бергани уёламан.
Бир салом, икки салом қариндошга.
Токай салом бераман бағри тошга.

Дарёнинг нарёғига минораман,
Югуриб бориб минорага суёламан.
Ичи заррин, сирти қумуш пиёламан
Мен сени ёр дегани уёламан.

Қизларжон қиммат бозорин қиздирур,
Йигитни ота-онадин бездирур.

Шул қизни шу ишига розимиз,
Кези келса қош қовоқни суздирур.

Кич-кичкина сандиғо, сойдин ўтолмай қолди-ё,
Маккани¹ бозор қилиб олтин жиғалар олди-ё.
Макка йўли шода-шода марварид,
Рўпарамда ўлтиради қоши қора ҳур йигит,
Қоши қора ҳур йигит асло ололмайсан мени
Чачвоғим сенинг баҳонг, сарсон қиларман сени.

Дарёнинг нарёғида қўш ҳайдаган, ёр-ёр
Бир ҳайдаган ерини беш ҳайдаган, ёр-ёр.
Ҳовлисида тути йўқ от бойлаган, ёр-ёр
Чўнтагида пули йўқ ёр танлаган, ёр-ёр.
Ёр танлаган қўйнига илон кирсин, ёр-ёр,
Эгарлаган отига шайтон минсин, ёр-ёр.

* * *

Қизларжон, ҳурланди ҳурдай бўлмади,
Қоши кўзи бари бирдай бўлмади.
Қизга берган қалин молинг қайтиб ол,
Унг бетида жўра холи бўлмади.

* * *

Қизил-қизил олма тердим тепа шохидан эгиб,
Бир йигит ўтиб борадир белбоғи ерга тегиб.
Салом берсам алик олмас, тол хивичдек эгилиб,
Устирган онангга раҳмат, ўлмагайсан кўз тегиб.

* * *

Қошининг қораси айлана келган,
Анорнинг соясида рўпара келган.
Анорнинг сояси сойга сарандоз.
Янги чиққан шолпар ёрга пояндоз.

У ҳовлидан бу ҳовлига сув оқар,
Мен ўлсам ота-онамни ким боқар.
Сен ўлсанг ота-онангни мен боқай,
Сен ёқмаган шамчироқчи мен ёқай.

¹ Маккажўхори.

* * *

Оғамжон отланди кетди Сир бўйига овга-ё,
Урдак билан ғоз отибдир гажжаклари совға-ё,
Ул гажжак гажжак эмасдир ола-ола пати бор,
Мен оғамдан ўргиламан Шоқаландар оти бор.
Шоқаландар оғамо, мирза қаландар оғамо,
Уйлари олисдадир қайларда меҳмон оғам-о.

* * *

Бошингдан ўргилай, ёрим,
Қўлингга сув қуяй доим.

Қўлингга сув қуёлмасам,
Шаҳид ўлсин менинг қоним.

Лапарчи борадир хонга додга,
Менинг отим қўшманглар ёмон отга.
Менинг отим қўшсанглар ёмон отга,
Қандай жавоб бераман қиёматда.

Дарёнинг нарёғида қошиқ ювган,
Ким деганни ўғлисан ошиқ бўлган.
Ошиқ бўлсанг, ҳар ойнинг бошида кел,
Бизнинг маҳалла кўп ёмон, ёшида кел.

* * *

Эшик олди бир тўп олма шохлади-ё, кетди-ё,
Мен нима дедим ёримга отланди-ё, кетди-ё.
Қўлларидан ушласам, ушлама ёрим, деди-ё,
Жон омон бўлса келарман сарғайма ёрим, деди-ё.

Сарғаярман, сарғаярман сариқ ипак рангидек,
Эгиларман, букиларман ошпичоқнинг бандидек.
Ошпичоқ банди кумуш, бизнинг ёр келмас эмиш,
Бизни ёр келай деса жўралари қўймас эмиш,
Жўралари ўлса экан, бизнинг ёр келса экан.

* * *

Сув қуйибман жийда майдон бурчиға,
Хол тушибдир келиннинг юзига.

Кирмасинлар ўзгаларнинг сўзига,
Охирига пушаймони урадир ўзига.

Жийда кесдим, сувга солдим сув бўлиб оқармикин,
Чин кўнглимни ёрга бердим, оғрисам боқармикин.
Оғридим боқолмади, қўйлар олиб қоқолмади,
Жон отам, жоним онам юртларда эмчи қолмади.

Эшигингга супа боғлай, лой қилиб қоним билан,
Чин менга ошиқ бўлсанг, хизмат қилай жоним билан.
Чин менга ошиқ бўлсанг, томдан ўзингни ташлагин,
Ота-онанг сўраса беморман деб йиғлагин.

* * *

Оғамжон уй солибдир паст-пастгина,
Ичига гул битибдир қат-қатгина.
Гулидан олай десам тикони бор,
Суvidан ичай, десам илони бор.

Гулидан узмай девдим уздирдилар,
Суvidан ичмай девдим ичдирдилар,
Ота-онам уйдан кўчирдилар.

Ота-онам уйда меҳмон эдим,
Олтин тахтнинг устида ўйнар эдим.
Олтин тахтнинг устидан тойдим тушдим,
Қўлимга қайчи олиб бахмал бичдим.

Бахмал бичган қўлимни доғи бошқа,
Қўқон кетган акамнинг оти қашқа.
Отининг қашқалиғи манглайда,
Тилининг ширинлиги танглайда.

Чилла кирса нор туялар маст бўлар,
Йигит ўлса баланд тоғлар паст бўлар.
Қари ўлса бир худонинг қарзидир,
Йигит ўлса бир худонинг ҳастидир.

* * *

Дарёдан оқиб келади оқ ёғоч,
Оқ ёғочга ин қўйибдир қалдирғоч.

Қалдирғоч қанотига қил боғлади,
Бизни ёр келмасликка бел боғлади.

Чархимнинг қулоғидан қил ўтади,
Мен сенга лапар солсам йил ўтади.
Эски сомон устига янги сомон,
Менга лапар топмаган оғзи ёмон.

Тегирмонга бугдой солдим, кам эканин билмадим,
Шу кишига лапар солдим, гунг эканин билмадим.
У томдан бу томга сакрайди малла мушук,
Менга лапар топмаганнинг оғзи қийшиқ.

Музни тешдим, сувни ичдим лой эканин билмадим.
Хотини ўлган йигитнинг бой эканин билмадим.
Хотини ўлган йигитга эри ўлган йўқмиди,
Биргина ёлғиз бошимга гули раъно йўқмиди.

Лапарчи гўё йигит дерлар сени,
Эгилмас пичоқ эдим эгдинг мени.
Кўлингдан келмас экан ёр асрамоқ,
Халойиқ бадномига қўйдинг мени.

Қизил-қизил олма тердим тепа шохидан эгиб,
Икки қиз уйдан чиқади ҳайдари ерга тегиб:
Ҳайдаридан ушласам ушлама ёрим деди-ё,
Жон омон бўлса келарман сарғайма ёрим деди-ё.

Сарғаярман, сарғаярман сариқ ипакнинг рангидек,
Эгиларман, букиларман қўш пичоқнинг бандидек.
Қўш пичоқнинг бандини асли ўзинг тўқибмидинг,
Овозингдан ўргилай мадрасада ўқибмидинг.
Мадрасанинг томида кўрдим сени,
Муҳаббат ишқи билан севдим сени.

Оқ сувдан оқиб келаман айланиб ҳам ўргилиб,
Эй ука, олгин қафасга сайрайин булбул бўлиб.
Кўзгинангга кўринай жаннатдан чиққан ҳур бўлиб,
Пешанангга тақилай боғда очилган гул бўлиб.

Оқсувдан оқиб келган оқ балиғим,
Пичоқсиз ҳалол бўлган жон балиғим,
Ўз юртимда йўқмиди ўз лойиғим,
Олдимдан тўсиб чиқди белойиғим.

Белойиғни олгунча танҳо юрган яхшироқ,
Оқар-оқар сувга тушиб оқиб ўлган яхшироқ.
Оқар сувинг қурисин, пешанамга битилган
Тақдир отинг қурисин, кўкарган толинг сурулсин.

Оқсуддан оқиб келаман тутма мени,
Олдимдан оғам чиқиб тутсин мени.
Гул билан гунафшага ювсин мени,
Докадан кафан қилиб кўмсин мени.

* * *

Кўча-кўйинг лой бўлипти,
Утгани жой бормикин.
Оқ юзингга хол тушипти,
Упгани жой бормикин?

Саҳарлар булбул ўтар,
Мен ҳам булбулдан баттар.
Савдога кетган Қамбар.
Келиб саломсиз ўтар.

Чархим бор, чалмагим бор,
Мушугим бор, омборим бор.
Ҳошимбой ёрим бўлса,
Ёнимда гумбазим бор.

Том бошида ўлтирибдир,
Бўтакўзлик бир жувон.
Олма берсам ноз қиладир,
Бўйни олтинлик жувон.

Бўйни олтиндек жувонни,
Сумбати султонча бор.
Ўнг бетига хол тушибдир,
Янги тўлган ойча бор.

Далада якка терак яйдоғаси,
Мен бўлай ёлғиз оғам садағаси.
Кўй бўлсин, кўчқор бўлсин садағаси,
Мен бўлай бошидаги саржиғаси.

Чархимнинг қулоғида қуш оласи,
Менинг оғам қуралайнинг боласи.
Овга чиқса овчиларнинг сараси,
Уйга кирса улуғ уйнинг тўраси.

Зар тўнингни нега кийдинг,
Зарварақ тўнинг туриб
Киши ёрин нега суйдинг,
Гул гунчадек ёринг туриб.

Томга чиқдим туртилиб,
Тортсанг этагим сўкилиб,
Сочи йўқ деб хўлама,
Терламада тўкилиб.

Дарёдан оқиб келган оқ дастам-о,
Хеч воқеани билмаган хумдастам-о.
Хеч воқеа билмайди деб армон қилиб,
Кўча-кўй кезиб келган саргаштам-о.

Юқоридан келаман кумуш миштиқ ярқиратиб,
Икки қиз мушкул тикар ёр-ёр айтиб.
Эй қизлар, уришманглар, юмдалашиб,
Бераман пулгинамни шилқиллатиб.

Юқоридан келади муллачалар,
Белида белбоғи йўқ бойваччалар.
Белинга белбоғ берсам боғлармисан,
Онангнинг юрагини доғлармисан.

Кўлимдаги қўш узук кўлим, узук,
Кўзим сенга тушибдир кўзи сузук!
Хасратингда қовурғам қайишади,
Кўлимда қўш узугим майишади.

Томга чиқдим туртиниб, тортманг этагим сўкилур,
Хайдаримга тегманглар, туморчаси тўкилур.
Гулнор очилур баҳоро, ёрим келар саҳаро,
Уларни ёрим десам турган бўлгани заҳаро.

Қизларжон қилиққинанг қил ёради,
Лабгинангнинг шакари тил ёради.
Қошларинг қози бўлиб юрт сўраса,
Кипрининг жаллод бўлиб бош олади.

Катта уйнинг туйнугидан қўша тушган юлдузо,
Мен сенга олиб берайин осмондаги ойниё.
Рўмолинга нусха солай зориё,
Рўмолингни ерга қўйма, урар ернинг гардиё,
Обло ишқни панди, ё, обло ишқни дардиё.

Қора тоғнинг бошида қоралашим,
Ундами, ўн бирдами қалам қошим.
Ундай бўлса дунёдан
Ўтсин менинг ёлғиз бошим.

Қизил гулни бойладим билагимга,
Ер бўлиб ярамадинг тилагимга.
Ер бўлиб ярамасанг тилагимга,
Алининг ўқи тегсин юрагингга.

Эшигингдан сув оқади облонинг шаршараси,
Эшигингга ҳужра солдим кипригим панжараси.
Кипригим панжараси, оқ қоғозни гардиман.
Олтин пичоқни бандиман,
Ер десанг ўзимга келгин, яхши ёр гадойиман.

Кўчадан ўтиб боради Алихон гул ёрима,
Эгнида қалами яқтак, ёқаси зардонима.
Олти ойда келаман деб, етти йил кетганима,
Ўзим оламан дебон, ваъдасидан қайтганима.

Шартидан қайтганга лаънат бошда дўпписи билан,
Мен ўзим шартимдаман бошимда рўмолим билан.
Бошда рўмол, танда жон, туйнукка келди тўлган ой,
Сен ётиб уйқуни ур, мен илондай тўлғонай!..

Кичкина гул хирмони совурдилар,
Танамни ўтга солиб қовурдилар.
Бағрим билан қонимга тўймадилар,
Қизил гул очилгунча қўймадилар.

Зебихон отланди кетди сой билан,
Қўлида чинни пиёла чой билан.
Чиннини сойларга урмай синдирур,
Бевафо кўнгилни қачон тиндирур.

Товуш қўйдим товушқоннинг ўзига,
Хуштор бўлдим шу йигитнинг кўзига.
Бизни кўрди парда тутди юзига,
Жон тасаддуқ ҳар бир айтган сўзига.

Дарёнинг нарёғида минора қўш,
Эгнида чит яқтаги богичи бўш.

Чит яктак боғичинг биз қадайлик кўнгилга хуш,
Бировга ошкора қилманг, эй оғзи бўш.

Дарёдан оқиб келган тилла чилимнинг найиман,
Мадрасада ўқиган мулла йигитнинг ёриман.
Мадрасада ўқиган мулла йигит олгаймикан,
Қўлида чинни пиёла бир қиё боққаймикан.

Ёрминан далага чиқдим қарчиғай овлагани,
Қизил гулдан новда кесдим ёр қўлин бойлагани.
Қизил гулнинг новдаси ёрдан гинам
Югуриб чиқмасмиди уйдан илдам.

Ой тушибдир жийда майдон устига,
Ёр келибдир пахса девор устига.
Ёш эдим, нодон эдим, билмас эдим,
Энди келса нури дийдам устига.

Қизил гулинг ҳовлингда,
Мен тақмадим даврингда.
Мен тақмасам даврингда,
Сабил қолсин ҳовлингда.

* * *

Борди дейди, келди дейди, ёрим менинг
Бош қиёдан ошди дейди, ёрим менинг.
Бош қиёдан ошмагунча қаралар, кўринмас,
Қора йўрға минмагунча чўллар кезилмас.

Қора йўрға йўрғалатган алодан арғамчи,
Эгар, тўқим йўлда қолди белимда қамчи.
Эгар, тўқим қолган ерда қамчи қолибдир,
Қамчи бўйлаи шу ёримдан кўнглим қолибдир.

* * *

Ғамим кўрганларим менинг ёруғ дунёда
Сочларимнинг сонларидан зиёда.
Агар ундан қутулмоққа уринсам,
Ғаним отлиқ: қочолмайман пиёда.

Юриб бордим булоқнинг боши бирлан,
Дарахт эдим кўзимнинг ёши бирлан,
Шамол келди дарахтимни кўпорди,
Мени урди фалакнинг тоши бирлан.

Деворингга қарға қўнди, ўқ ясадим отгани,
Элданам номус қиламан сени ёр деб айтгани.
Ой эмасман, кун эмасман эшигингдан боққани,
Чашма суви мен эмасман эшигингдан оққани.

Мунча ҳам қора бўлурми кўзингиз,
Асалдин ширин бўлурми сўзингиз.
Мен сизни қаргай десам, жоним ака,
Шу кеча меҳмон экансиз ўзингиз.

Эй боғларни сел уриб, қизлар чиқади тутга-ё
Онаси чақирадур, барг олиб кел қуртга-ё.
Жон онам, жоним онам қуртинг қурсин,
Олдимдан ёрим чиқиб шарманда қилди юртга-ё.

Эй боғларни сел уриб гул қоқ этар,
Яхшини кўрсам томоғим тақ этар.
Яхши-ёмон бир худонинг бандаси,
Эгнида ҳазрат Сулаймон жандаси.

Қошимда марқа кўзининг териси,
Шу акам икки кўзимнинг бириси.
Мен агар шу акамни ёр демасам,
Ситилиб оқсин кўзимнинг бириси.

Қирқ қулоч сочингни ёйдинг дорга-ё,
Банда бўлай сиздаккина ёрга-ё.
Банда бўлсам сиздаккина ёрга-ё,
Сиз туринг мен осилайин дорга-ё.

Юқоридан келаман, бўёқчиман,
Тошкент йўли қайда деб сўроқчиман.
Тошкент йўли Чирчиқдан нари дейди,
Қизнинг сўзи йигитга дори дейди.

Явонда якка терак, ҳилвон терак,
Мен ёримни сотаман кимга керак.
Қизил гул билан асраган ёрим эди,
Ўзига ўзи қилди жазо керак.

Қиз деган қип-қизил гул эмасми,
Ой деганинг бир ўттиз кун эмасми.
Қиз қизил гул бўлганда йигит булбул,
Авлиёдек қизларни тунамасми?

Қизгина кетаргинангни англадим,
Сен кетар деб дарвозангни пойладим.
Орқангдан элчи юбордим келмадинг,
Оқибат йўлинга боқиб йиғладим.

Акажон кетар бўлсанг йўл бошгина,
Кетарингда мени қил йўлдошгина.
Кетарингда мени қилсанг йўлдошгина
Охир сўзим, бўламана ўйнашгина.

Кокилинга қора мунчоқ тоқайин,
Сизнингдек гулёрни қайдин топайин,
Сизнинг билан бизни аро қирқ қадам
Кунда бир совчини қайдин топайин.

Кокилим бурам-бурам бурма йигит,
Рўпарамда буралиб турма йигит.
Мен ўзим ошиқликда куйгандирман,
Ёрлигимда ёлбориб турма йигит.

Кокилимни ўрда шамол ўраган,
Арзини чўлларда айтиб йиғлаган.
Арза етар ошиқ билмайин,
Беақл молини барбод айлаган.

Сув ичида сабзининг ҳолати бор,
Ўз тенгига тушганнинг давлати бор.
Ўз тенгига тушгани мирза деманг,
Мирзаликка ярашур меҳнати бор.

Кўчадин ўтиб бородир бир киши.
Белидан тўкилли қолди кишмиши.
Кишмишини терай деб ҳавасдаман,
Қайрилиб қаҳ-қаҳ уродур бир киши.

Эшигингдин сув оқодур кўбалаб,
Кўксингга бир гул битибдир кўрпалаб.
Укамжон кетиб борасиз ўпкалаб,
Энди келсанг, эшик очай эркалаб.

* * *

Шафтоли пишди тўкилди, терайин деб келдимо,
Ёрим солган оқ саройни кўрайин деб келдимо.
Ёрим солган оқ саройни тўйнуги тилла эмиш,
Кечаги ўлган жувоннинг қайлиги мулла эмиш.

* * *

Дарёнинг ул юзида кўрдим сени,
Муҳаббат ишқим билан суйдим сени.
Муҳаббат ишқим билан суймай найлай,
Кичкинамада кўз очиб кўрдим сени.

Эй боғларни сел уриб селанда қолган бошима,
Яхшиларни ёр деб армонда қолган бошима.
Яхшиларни ёр десам яхшилар менадан қочара,
Толемининг йўғидан ёнган чирогим ўчара.

Қизил гул ҳарчанд очилса норча бор,
Яхшини босган изи хурмонча бор.
Яхши билан бир лаҳза ўйнаб кулсанг,
Ёмон билан қирқ йилги умрча бор.

Қизлар гул чўлда битибди қони йўқ,
Ул гулдан узган одамнинг сони йўқ.
Яхшилар бир гул узипти ўзига,
Ёмонлар узган гулининг сони йўқ.

Қизил гулни бойладим арғамчига,
Қайдин ҳам кўнгиб бердим ёлғончига.
Ёлғончи, ёринг бўлай демабмидинг,
Бешёғочда беш олма емабмидинг.

Шунча жўрам ичида чектим чилим,
Бу чилимнинг ичида куйди тилим.
Шу укамни ўзида жони таним,
Йиғилишиб олиб бер оға-иним.

Номданакнинг каклиги қил бойлапти,
Бизни ёр кетарига бел боғлапти.
Кетса кетсин бизни ёр эсон бўлсин,
Ёр эсига тушганда асир бўлсин.

Номданакнинг усти дала, ости дала,
Кўклам бўлса очилар тарғил лола.
Сен ўзинг яхши йигитни хушлайсан
Кўзингга кўринмайдир биздек бола.

- Иигит:** Юқоридан келаман ёлғиз ўзим, ёр-ёр,
 Қўлимда кўк қарчигай сариқ юзим, ёр-ёр.
 Улан айтиб ўлтирган, бўтакўзим, ёр-ёр,
 Бари қиздан яхшисан, ёлғиз ўзинг, ёр-ёр.
- Киз:** Боғда очилган баҳорда гул бўлади, ёр-ёр,
 Бу жаннатда ғулмон билан ҳур бўлади, ёр-ёр,
 Охун қизга осилмай тўғри айтинг, ёр-ёр,
 Қиз боланинг бариси бир бўлади, ёр-ёр.
- Иигит:** Серкаларнинг бошида шохи бордир, ёр-ёр,
 Ҳар бозорнинг ўзининг нархи бордир, ёр-ёр.
 Қиз боланинг бариси бирдай дема, ёр-ёр,
 Қиз бола билан қиз бола фарқи бордир, ёр-ёр.
- Киз:** Саратонда тоғдаги қордай бўлар, ёр-ёр,
 Ярашиқли қаторда нордай бўлар, ёр-ёр.
 Синчи бўлсанг айтиб ўт, охун ака, ёр-ёр,
 Яхши, ёмон фарқлари қандай бўлар, ёр-ёр.
- Иигит:** Тошкентнинг бир бозори ўймоқ бозор, ёр-ёр,
 Йигитлик жўмард элга қўй боқтирар, ёр-ёр.
 Қиз боланинг яхшиси тушиб қолса, ёр-ёр,
 Отинг бойлаб олдинда ўйнаб турар, ёр-ёр.
- Уроқчининг қўлида бовлиқ турар, ёр-ёр,
 Қўй ичида ирғалиб совлиқ турар, ёр-ёр.
 Қиз боланинг ёмони тушиб қолса, ёр-ёр,
 «Ота, биров келди!» деб ҳовлиқтирар, ёр-ёр.
- Йилқи ичида минганим жийрон чубар, ёр-ёр,
 Кайқайдаги шумликлар бийдан чиқар, ёр-ёр.
 Қиз боланинг яхшиси тушиб қолса, ёр-ёр,
 Тол чивикдай буралиб уйдан чиқар, ёр-ёр.
- Яхшисини излаган таниб олар, ёр-ёр,
 От олганлар яхшисин топиб олар, ёр-ёр.
 Қиз боланинг ёмони тушиб қолса, ёр-ёр,
 Ёмон итдай бетингдан қопиб олар, ёр-ёр.
- Авлиёнинг сараси Қора мазор, ёр-ёр,
 Сочингнинг чигилини тароқ ёзар, ёр-ёр.
 Яхши билан ўйнасанг кунда бозор, ёр-ёр,
 Ёмон билан ўйнасанг кўнглинг озар, ёр-ёр.

Йилқини ҳайдай солдим Қурисойга, ёр-ёр,
Қалмоқи эгар ярашар тўриқ тойга, ёр-ёр.
Қалмоқи эгар ургунча яйдоқ яхши, ёр-ёр,
Ёмон қизни олгунча бўйдоқ яхши, ёр-ёр.

Сир бўйини ёқалаб топдим қайроқ, ёр-ёр,
Олчанглаган сариқ отга миндим яйдоқ, ёр-ёр.
Ёмон қизга мол бериб ялингунча, ёр-ёр,
Икки қўлим селкилладиб юрай бўйдоқ, ёр-ёр.

Анов тоғ билан манав тоғ эгиз экан, ёр-ёр,
Жами қиздан охун қиз текис экан, ёр-ёр.
Насиб қилиб охун қиз менга тушса, ёр-ёр,
Қуволашиб ўйнашга не қиз экан, ёр-ёр.

Қ и з: От ёлини бештадан ўрибмидинг, ёр-ёр,
Бизнинг элни оралаб юрибмидинг, ёр-ёр.
Охун қизга осилиб бўйтиб қолдинг, ёр-ёр,
Охун қизни бир ерда кўрибмидинг, ёр-ёр.

Й и г и т: Тақир ерга ўрмагинг қургучи эдинг, ёр-ёр,
«Чарчадим» деб бўйнингни бургучи эдинг, ёр-ёр.
Мен кўрганда кичкина бола эдинг, ёр-ёр,
Тепа сочинг тўрт тутам тургучи эдинг, ёр-ёр.

Қ и з: Сув бўйида кўкарган толдай бўпман, ёр-ёр,
Кўланкаси қийма олчин жардай бўпман, ёр-ёр.
Сиз кўрганда кичкина бола бўлсам, ёр-ёр,
Охун ака, шу вақтда қандай бўпман, ёр-ёр.

Й и г и т: Овулингнинг оқсоқоли Эшим ориқ, ёр-ёр,
Тонг отарда ёруғ юлдуз, пешин бориб, ёр-ёр.
Мен кўрганда кичкина бола эдинг, ёр-ёр,
Қўш аноринг чиқипти тўшинг ёриб, ёр-ёр.

* * *

Икки сандиқ рўбарў рўй беради, ёр-ёр,
Икки қуда тенг туриб қўй беради, ёр-ёр.
Араванинг ичида учгина қиз, ёр-ёр,
Юрагимни ўртади кичкина қиз, ёр-ёр.

Олтин билан босилган уйинг бўлсин, ёр-ёр,
Сулаймоннинг қизидай бахтинг бўлсин, ёр-ёр.
Қизил-қизил хўрозлар хирмон сочар, ёр-ёр,
Уйланмаган йигитлар танга сочар, ёр-ёр.

Бахту давлат эшигини очиб келди, ёр-ёр,
Дуру гавҳар оғзидан сочиб келди, ёр-ёр.
Ҳай-ҳай ўлан, жон ўлан сарви равон, ёр-ёр,
Писта-бодом қўйнидан сочиб келди, ёр-ёр.

Куёв йигит қиз билан қучиб келди, ёр-ёр.
Ҳай-ҳай ўлан, жон ўлан қиз меҳрибон, ёр-ёр,
Қўша қариб иккаласи сурсин даврон, ёр-ёр.
Қиз ойимнинг васфини қилай қалам, ёр-ёр.

Ҳай-ҳай ўлан, жон ўлан келин салом, ёр-ёр.
Барча ўтган арвоҳларга қилай салом, ёр-ёр,
Қайнатаси билсангиз сизга салом, ёр-ёр,
Қайнанаси билсангиз сизга салом, ёр-ёр.

Ҳай-ҳай ўлан, жон ўлан сарви равон, ёр-ёр,
Ота-она борида сургин даврон, ёр-ёр.

КЕЛИН САЛОМ

Тўлиб оққан сойдек,
Ун тўрт кунлик ойдек,
Куёв болага салом!

Боғ орқасидан йўл берган,
Ҳамёнидан пул берган,
Қуда бувамга салом.

Одам келса хуш деган,
Меҳмонхона бўш деган,
Акасига салом.

Сувдан чиққан мушукдай,
Бурнилари тувакдай,
Қайн синглисига салом.

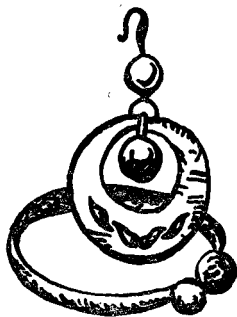
Сувдан чиққан зулукдай,
Қоши кўзи пиликдай,
Келин пошшога салом.

Қопни кўрса лоп деган,
Бўхчадагини топ деган,
Маҳалла одамларига салом.

Томи томига улашган,
Учак бағри буришган,
Қўни-қўшнига салом.

Экканлари садойи,
Деҳқонларнинг бобойи,

Аҳмадбойга бир салом!
Пиширган нон наввойи,
Келинчакларнинг мамойи,
Дилором онамга бир салом.
Кундузи элни аролаган,
Кечаси уйни мўралаган,
Муҳаммадқулга бир салом.
Бурни деҳқоннинг омочидай,
Оғзи ўроқчининг санасидай,
Носирбойга бир салом.
Қўйга чопган бўридек,
Оғзи аллаким гўридек,
Уролвойга бир салом.
Боқувдан чиққан отдек,
Икки бети манотдек,
Ҳабибуллога бир салом.
Маъракани ушатган,
Тўққиз товоқни бўшатган
Тўлабойга бир салом.
Етайин деса ўрни йўқ,
Сипирайин деса бурни йўқ,
Қўқонбойга бир салом.

УЛАНЛАР

* * *

Оқ олма, қизил олма, бўйинг толма,
Тўққиз ўғлинг бўлгунча тўйдан қолма.
Тўққиз ўғлинг бўлгунча тўйдан қолсанг,
Яхши-ёмон сўйласам кўнглингга олма.

Ҳорма ака, десанг-чи таниганда,
Яхшигина жоним қолар ялинганда.
Беролсанг-чи узугингни қўлингдаги
Кўриб-кўриб юрайин соғинганда.

Учади бағри қора оч билан тўқ,
Йиқитган хилвасини бир босим ўқ.
Ўзини кўрмасидан мен сўрабман,
Қўлингда узук тугул, сумбулам йўқ.

Олмақдайин
Менга бер бир олмангни салмақдайин¹,
Сиртингдан сени янганг мақтар эди,
Кесиб бер сен олмангни бармоқдайин.

¹ Салмоқлайин.

Чилим қилдим йилқининг тезагидан,
Сумба қилдим ирғайнинг ўзагидан.
Бўйингдан тол чивиқдай бир мининг йўқ
Сочингнинг чаккангдаги гажжагидан.

Тезгир бўлса устанинг тешасидан,
Ўткир бўлса милтиқнинг нишасидан.
Чаманг келса ўланни чиқиб айтгин,
Кўвингнинг пар-пар ёнган косасидан.

Бовор бориб, боворда узум ейсан,
Собоғидан сарғайиб узиб ейсан,
Тожиқ қизин оласан нонин ейсан,
«Инжобиё!» деганда нима дейсан.

Манов тоғнинг бошида увлар ўтган,
Бу увларни мерган отса қулаб кетган.
Сен эсимга тушганда арпошим,
Сени кўрсам мен ўзим йиғлаб кетган.

Гумбир-гумбир
Йигитни гумбирлатган йигирма бир.
Тўй тўйлаб эсонликда айтгин ўлан.
Қайтиб келмай бу дунёга келишинг бир.

Келади ҳазроил¹ жон оламан деб,
Йўнига олмос қилич соламан деб.
Жон олғич ҳазроил келса етиб,
Қандай номард айтади қоламан деб.

Бир худойди
Осмонда қор, ерда чанг бурқирайди,
Жон олғич ҳазроил келса етиб,
Бошингда ота-онанг чирқирайди.

Қизил-қизил рўмоллар қизда бўлур,
Қизни суйган бандаси мирза бўлур.
Қалампирнинг хуш иси қизда бўлур,
Тери, тезак ислари бизда бўлур.

Каттамасман кичкина дувораман,
Сенга маъқул ўланни юбораман.

Т Асрона

Онанига айтгин бозордан атлас олсин,
Унинг пули етмаса мен бераман.

Йўнғичқа йўл устида бор экан-да,
Ёрнинг бели инғичка тор экан-да.
Олдинга келган йигит кетолмайди,
Сизларда бирор ҳикмат бор экан-да.

Ҳавода учиб юрган қанот бўлсам,
Бозорда ярқираган банот бўлсам.
Асло менинг ҳовурим босилмайди,
Бетингдан тишлаб олиб қонатмасам.

Қиз бола, ҳасратингда мен куйганман,
Бошинг ерга тегмайди энкайганман.
Юзингни мен қарасам бекитасан,
Қай чиройинг қолганди, мен кўрмаган.

Қизил-қизил олмани қиз отади,
Дарёни қишки чилла музлатади.
Қизларнинг ўн тўртида тўйини берса,
Ўн олтига кирганда узатади.

Тури тўхтин,
Туяман деб келидан тариф тўқдинг,
Ихтиёринг агар кўнглинг бўлса менга.
Меҳмон қилиб овулинга олиб кетгин.

Хонаватди¹
Қовуни хонаватга фалак отди.
Мен кўрганда кичкина бола эдинг,
Ажабтавур, бўлибсан салавотли.

Чор кесарнинг этаги човур-човур,
Урга қараб учади қорабовур.
Хайдаб келган молимни ориқ дема,
Тўқсонингга бераман қуйриқ — бовур.

Сирдарёдан ўтаман исириқ солиб,
Асов отни минаман қўруқ солиб.
Кўрган ерда икковинг бир куйдирдинг,
Бўйинингни қурқум ёйдай буриб солиб.

¹ Хонобод

Юқоридан келаман оғнай тушиб,
Қамиш ўрган юради боғлай тушиб,
Сен эсимга тушганингда тол бўйингдан,
Етолмайман уйқумда оғнай тушиб.

Жийрон ола,
Тўқайда ўтин қолмас суйраб ола,
Катта-катта йигитга кўз соласан.
Кўзингга кўринмайми биздай бола.

Қагор толди
Ҳайдайди хўжандликлар ҳайдар солди
Энангга сени ўстирган баракалла,
Йигитлар ўстирганга ҳайрон қолди.

Уланни бошла десанг биз бошлаймиз,
Хатга чизиб қўймабмиз шу бошданоқ,
Ясов тортмоқ ёвдан ҳам қаттиқ экан,
Чорсу йигини ичида сўз бошламоқ.

Уланлар айта-айта адо бўлди,
Юраклар энди айтмоққа зада бўлди.
Илгарисининг қалини қўй ҳам йилқи,
Эндигининг қалини пода бўлди.

Йигирмада ёшим бор, йилим товуқ,
Йигитимда юраман отдай чопиб.
Эсонликда давр суриб ўйна-да, кул,
Улгандан кейин қоласан тупроқ ёпиб.

Адир-адир ерларда адир ошаман,
Оқ қалпоғим бошимда ялангбошман.
Қарасанг қарамасанг қалам қошман,
Чоркесар йигитига ўзим бошман.

Қўлим ёзиб бораман Ирғайлига,
Ҳавасдаман сочи узун чиройлига.
Бер деганда бермаган отанг сени,
Сени сотиб есин, у минг қўйлига.

Мерган сайин
Сочинг майда ўрилар ўрган сайин,
Сенинг отанг бировга бериб қўяди,
Ичим ўтдай қайнайди кўрган сайин.

Қизил-қизил ерларнинг қиёғи бор,
Серканинг қуйлиб тушган туёғи бор.
Чирам отиб турибман-ку танймайман,
Ухшаган янги арпдош сиёғинг бор.

Тоғ бошида қорлар қас эмасми,
Жарқўтан Чоркесардан паст эмасми.
Эрта келиб бу кунлар кеч бўлиб қолди,
Мумкин бўлса бу ўлан бас эмасми.

Хавзда учиб юрган оқсармикан,
Боласини отиб олсанг қақшармикан.
Сен бир элнинг боласи, биз бир элнинг,
Овозингиз овозимга ўхшармикан.

Қайрилган қарчиғайнинг қанотисиз,
Андижоннинг ярқираган банотисиз.
Сиртнинг сулув кийикнинг тасмасидек.
Овулда ким деганнинг боласисиз.

Қиз айтади қизилни киймадим деб,
Йигит айтар жийронни минмадим деб.
Вояга етганда қиз йиғлайди,
Ўзим суйган йигитга тиймадим¹ деб.

Боради ўлан кетиб боқмаганга,
Қўйвордим зеҳнимга ёқмаганга.
Ўландан от минмадим, тўн киймадим,
Чақачалик фойдасин ҳеч билмадим.

Оғочи қураманинг толдай-толдай,
Ўлатирар уйда қизлар тўлган ойдай.
Тўлган ойнинг ишини тўқиб беринг,
Ўланни интизомман ўқиб беринг.

Газмолдан бор белбоғим бўғадиган,
Бир отим бор бияни қувадиган.
Беш туя, олти арава ўланам бор,
Тенг ярмиси баҳорда туғадиган.

Каклик тоғда сайрайди тош устида,
Саллачангиз келишган беш устида.

¹ Тегмадим.

Олар ёрим мол бериб олиб қўйганман,
Сени сира олмайман ёр устига.

Қизлар сергак,
Ариқда сув қуриса қолар кўлмак.
Кишининг ёри бировга ёр бўлмайди,
Тўйхонадан чиққунча бўлар эрмак.

Душан дейман,
Қизлар ёққан ўтига куйсам дейман,
Кумирсқадай белингдан қимтиб олиб,
Ойдаи тўлган юзингдан суйсам дейман.

Далада қўй боқаман оққина қўй,
Чайқалган қуйруқлари чоққина қўй.
Бизлар билан сен ўланни айтиб-айтиб,
Эрта бориб янганга мақтаниб қўй.

Овулингни оқсоқоли мулла Фозил,
Ўлтирар бек олдида икки вазир.
Ўланни бизлар билан айтиб-айтиб,
Энди кетиб борасан хайр-маъвир.

Сувга бординг қўлингда челагинг йўқ,
Суянарга орқангда терагинг йўқ.
Олар ёрим мол бериб олиб қўйдим,
Бойнинг қизи бўлсанг ҳам керагинг йўқ.

Қарга дейман,
Қарга уя солади жарга дейман,
Кун, ойни кўрмаганга анча бўлди
Сўрайман ўланман «ҳорма!» дейман,

Абулқосим
Айт, ўланнинг қолипи бузилмасин,
Ўланни қайтариб айт, ҳарпдошим,
Билган билиб, билмаганлар ҳайрон қолсин.

Оқ олма, қизил олма пишмайдиқан,
Икки яхши бир ерга тушмайдиқан.
Икки яхши бир ерга тушиб қолса,
Утган дунёсини сира билмайдиқан.

Қапшира кет,
Расмингни шу ерга яшира кет.
Айтиб юрган Охуннинг боласиман,
Сен келиб оёғимга бош ура кет.

Ўланни бисмиллодан мен бошладим,
Олдинга кела солиб ёнбошладим.
Сизларга ўлан савақ керак бўлса,
Ўландан мен бир савақ об ташладим.

Ўлан эсга келмайди ўйламасам,
Қора суви бўй бермайди бўйламасам.
Ички армоним боради ичда кетиб,
Ўзларингдай яхши билан ўйнамасам.

Қизи сулув келади Санчиқлини,
Қуволлашиб ўйнайди ёш қулини.
Қиз товушин соғиниб юрганымда
Товуши қайдан чиқади Тошгулини.

Аввал олиб,
Савлатидан айлансин қизинг бари.
Суратингни қоғозга ёзиб олиб,
Соғинганда қарасам қўлга олиб.

Қизи сулув келади Қирсадоқнинг
Ювса сири кетмайди мис товоқнинг.
Қиз товушин соғиниб юрганымда,
Товуши қайдан келади оқ томоқнинг.

Муратали,
Собоғидан қурийди Сирнинг толи,
Ўлан айтган қалам қош кимнинг ёри.
Савлатидан айлансин қизнинг бари.

Отанг қийиқ, ҳай қизлар, онанг қийиқ.
Ола итингни алдадим суяк йиғиб.
Отанг билан онангни эси паст-да.
Бермади суйганига никоҳ қилиб.

Кўли Суйиқ,
Кўлдан ўрдак учирдим добил туйиб.
Айтаверсам далангда қиз қуриптими
Айтиб эдим икковингни кўнглим суйиб.

Ўйсин, дуйсин,
Адраснинг тозасини қизлар кийсин.
Айтиб юрган йигитни кўнглинг суйсин
Айтолмаган йигитнинг ичи куйсин.

Бизнинг овул Дилварзин, даласи бор,
Ёқасиндан очилган лоласи бор.
Эрга тексанг бизнинг элга бориб теккиш,
Энг гадойин икки минг подаси бор.

Қорақўйли атайди халқимизни,
Хос тақачи атайди сартимизни.
Улан айтиб ўлтирган бойнинг қизи,
Энди бугун синайман мардингизни.

Белбоғим бор белимда бир бойлаган,
Қўйи семиз Дилварзини сир жойлаган
Жойимни сен билмасанг ким билади,
Сен эдинг овулда бирга ўйнаган.

Ўрмак қурса бўлади қузув деган,
Тасил билан тўқиса узилмаган.
Жойимни сен билмасанг ким билади
Сен эдинг овулдаги тузув деган.

Бўлган ариш,
Бетинг оппоқ, манглайинг кери қариш.
Кўрганингча хайр энди, қизлар жонон
Бориб келиб турмакка элинг олис.

Не мунглуғ бу дунёда қизлар мунглуғ,
Бошида тумоғаси бургут мунглуғ.
Йўқ экан ўйлаб турсам қиздай мунглуғ
Боради ота-онадан тирик айрилиғ.

Овулимнинг оқсоқоли Бойир эди,
Ўланем тўйга борсам тайин эди.
Ўйлаб турсам йўқ экан қиздай мунглуғ,
Киши элига борасан хайр энди.

Оқ ғумайнинг ичида қизил ғумай,
Қиз кетади узоққа йиғлай-йиғлай.
Тупроқдан ташқари қўйса ҳудай
Хайрлашиб юрайик мундан булай.

Бўпалайман
Сандиқ ортиб сариқ отни еталайман.
Сенга оғир бўлса ҳам менга енгил,
Қўлингдаги болангни бер, кўтарай ман.

Кемачилар дарёга солар қайиқ,
Қишлоғингда қиз борми бизга лойиқ.
Қишлоғингда қиз бўлса бизга лойиқ,
Борамиз куёв бўлиб чип-чиройлик.

Тоғда арча гуллайди, пастда терак,
Ўланга майлинг бўлса ўлтир берак.
Қошинг билан кўзингни на қиламан,
Бизларга беш-олтита сўзинг керак.

Чоркесарнинг этаги жилға-жилға,
Қўш пақиринг кўтариб сувга жўна.
Биз адирдан қўй боқиб келиб қолсак,
Ерга қўй қўш челагинг қўлинг булға.

Отинг Сучик,
Сени кўриб келаман отдан тушиб.
Мен кўрганда кичкина бола эдинг,
Катта бўлиб қолибсан қимиз ичиб.

Хавода учиб юрган бўз туводоқ,
Хираланиб ёнади қийқумалоқ.
Кўрмагандай ёрингни кўп мақтанма
Сувдан қолган тарвуздай юм-юмалоқ.

Урик-ўрик,
Куяман, ўртанаман сени кўриб,
Куйганда, ўртанганда сени кўриб,
Кетибсан сен бировга кўнгил бериб.

Бўриқ турган,
Бўриқни жайҳун балиқ сўриб турган,
Сени ўстирган болангга баракалла.
Сизларни аллақайдан йўлиқтирган.

Беданавоз юради тўри билан,
Қишлоқда-чи, ётади сўри билан.
Тўйингизга олис-олис ердан келдик,
Ўлан айтишайлик қизларнинг зўри **Биласи,**

Қиз эканинг биламан қирғоғингдан,
Хина қўйсанг кетмайди тирноғингдан,
Ўз куйганим ўзимга етмасмиди,
Сен куйдириб борасан бир ёғимдан.

Чиқиб турсанг, яхши экан эсан елга,
Пўта белбоғ ярашади хипча белга.
Тол чивикдай бўйингда бир мининг¹ йўқ,
Келин бўлиб борсанг-чи бизнинг элга.

Тоғда арча гуллайди олмурутман.
Пастда терак гуллайди эркак тутман.
Қовоғи ҳам челагини қўлга олиб
Бизнинг сойнинг сувини қиз қуритган.

Аввал боши ўланни аввал олган,
Туяни бериб тўқайда бошин чолган.
Пайғамбарнинг қизини Али олган,
Тўй-тўйлаб ўлан айтиш шундан қолган.

Агана бўб,
Семиз йилқи, қўй ўлади тегана бўб,
Хазраил жон олғич келса етиб,
Олган ёринг қолади бегона бўб.

Шу қишлоқнинг томида мўриси бор,
Етиш ернинг салқинида бўриси бор.
Олар ёрим мол бериб об қўйганман,
Сандақадан иккита чўриси бор.

Кўк лунги,
Кўтаргин ўлан билан кўнглимни,
Кўтарсанг ўлан билан кўнглимни,
Узундан узоқ қилсин умрингни.

Сўйласак қалай, қалай кетагандай,
Тилинг билан жағингни матагандай.
Айтмас бўлсанг бу тўйга нега келдинг,
Уйингда ёрма ичиб ёта қолмай?!

Бир ой чиқар Қоратов елкасиман,
Қўй савлатли кўринар серкасиман.
Бир ўнганса ишимиз яна ўнгансин,
Айтишамиз қизларнинг эркасиман.

Доим менинг минганим сулув жийрон,
Сув ичмайди жонивор сутга ўрганган.

¹ Ухшашинг.

Ултираман, тураман, зор қақшайман,
Емон экан ёшликда қизга ўрганган.

Намангандан чиққан от уринмайди,
Яхши қизлар этагини буринмайди.
Соқоли йўқ, мурти йўқ эрка қизлар,
Қаригани ўзига билинмайди.

Доим менинг минганим жийрон қашқа
Томоғимдан ўтмайди чойдан бошқа,
Томоғимдан ўтмаса чойдан бошқа
Уй эгаси мен эмас, мендан бошқа.

Доим менинг минганим бўз бўлса-чи,
Йўртоғидан йўргаси тез бўлса-чи.
Макка тугул Мадинага борар эдим,
Йўлдошимнинг биттаси қиз бўлса-чи.

Олти қизнинг ичида отинг Туйма,
Туймажон туя бойлаб тунда юрма,
Туймажон туя бойлаб тунда юрсанг,
Оқ этингга кўз тегар қора кийма.
Тол бўйингга кўз тегса мендан кўрма.

Овушингдан, кўзингдан, овушингдан.
Оёғингда нўғойча ковушингдан,
Кунғира тоққан қийғирдай шийпангдан,
Акагинанг айлансин товушингдан.

Бағрида Чоркесарнинг тонг отибдир,
Икки тан пайванд бўлиб қадалибдир.
Сен икковинг бизларга ўлан айтсанг,
Яна иккиннг ўлан излаб дам олиб тур.

Эшигингнинг кўзида бир туп макка,
Қайрағочда сайрайди ёлғиз ҳакка.
Енгаман деб ўзингга бино қўйма,
Тўқсонингга тотийман ўзим якка.

Урмагингни кўтарсанг бақам бўлу.
Ўзинг билан туғилган опанг бўлу.
Оталарим қолди деб ҳам емагин,
Яхши бўлсанг қайинотанг отанг бўлу.

Кесканда жуворни поя бўлур,
Бошингга битта рўмон соя бўлур.
Силаб-сийпаб ўстирган чилвир сочинг
Бир ёмоннинг қўлида зоя бўлур.

Киз бола, овулинг қайда, Қуғолида,
Чоркесар маҳкамаси юқорида,
Мен ўзим насияга кўп алдатдим,
Сен ҳам алдаб кетмасанг бўлгани-да.

Бу тоғларнинг бошида ялоқ арча,
Тўй бўлганда курашади икки новча.
Уч полвонни бошига чаман ёпиб,
Урчуқ-урчуқ ўйнайди бола новча.

Кўк улоғим йўқотдим кўрдингми, қиз?
Кеча ювган сочингни ўрдингми, қиз?
Оқар сувнинг бўйида кир ювибсан.
Қўйчиларга танатар бердингми, қиз?

Кераганинг кўзидан қил ўтади,
Қизлар ўлан айтгунча йил ўтади.
Бир ўзингга қолганда енгар эдим,
Олдингдаги янгачанг ўргатади.

Керагани кўзидан топиб бераман,
Бозорга борсанг бойлағич оббераман.
Бозор бориб бойлағич оббермасам,
Қўлингга беш юз сўмни нақд бераман.

Тошкентнинг бир бозори узук турар,
Уланни шоир йигит қизиқтирар.
Эр йигитнинг олгани бўлса яхши,
Қошини қоқиб, кўзини сузиб турар.

Тошкентнинг бир бозори кунда савдо,
Суви бор Чирчиқ деган боши тоғда.
Яхши билан турмуш қилсанг умринг фойда,
Ёмон билан турмуш қилсанг кунда гавго.

Тоғларнинг кийик кўрар бузуғини,
Еб тўймайсан шербознинг жизиғини.
Тўйга келган қизларай қулоқ солинг,
Уланнинг биз айтамыз қизиғини.

Қоратав бизнинг овул ковоқлайди,
Уланни шоир йигит савақлайди.
Жарқўтаннинг йигити бари бўри
Нечангни ушлаб, нечангни чавақлайди.

Қайрағочни кесганда мўлтоқ бўлур,
Беданани қўйруғи чўлтоқ бўлур.
Киши ёри бировга ёр бўлмайди,
Тўйхонадан кетгунча ўртоқ бўлур.

Керагани бошида элак турар,
Бу элакни ичида кепак турар.
Мен айтгунча билмайсан, ойим янга,
Бешигингни ичида бувак турар.

Дарё тубан оқади ошдай бўлиб,
Сув қуриса тош қолар мошдай бўлиб.
Узим ёмон бўлсам ҳам ёрим яхши.
Билинмайди серқатиқ ошдай бўлиб.

Қўқонингнинг бўз даласи қум бўлади,
Булғоридан пичоққа қин бўлади.
Охун бўлсанг олдинга ташлай савол
Подачининг муллалари ким бўлади.

Қизиб-қизиб қўяман қизни кўрсам,
Қиз оламан дер эдим йилқи минсам,
Йигирма беш жийронча ҳайдаб бориб,
Уяламан овулингда бўйдоқ юрсам.

Адир-адир далаларда йўртлар қарсак,
Дуо билан дарёнгга кўприк солсак.
Шу дунёдан беармон ўтар эдик,
Қураманинг беш кокил қизин олсак.

Жийрон келди деганда жийрон келди,
Тевотойни чеккага кийган келди.
Тевотойни чеккага кийиб олиб,
Ошиқ ёрнинг уйига куйган келди.

Рўмолингни бошинга ўрай солдинг,
Боши тубан кетади кесган толнинг.
Ойдаи, кундай бетингга яра солиб,
Бермикан хосияти қўйган холнинг.

Жезми қумғон,
Балога йўлиқади сўзни қувган,
Қўрмаганга юзингни кўп ой бўлди
Ёр айлансин, кўзингдан очиб юмган.

Отландим Теловдан Балғалига,
Ҳайрон қолдим шамолнинг бўлганига.
Ёрим, ёмон дейсан-да, сен куймайсан,
Кўнмайсанми худонинг солганига.

Айт деганда ўланни охун айтар,
Ўланни охун йигит маъқул айтар.
Билайин охунлигинг, Умидойим,
Ўланга бўлсанг охун қарши, қайтар.

Юз бўламиз
Сизлардай мунчоқ тақсак қиз бўламиз,
Мен ўзимни танимасанг танитайин,
Охуни Қорабоғинг биз бўламиз.

Бўлади тишинг ўйнаш тишқали билан,
Бўлади ипак ўйнаш мисқоли билан,
Бўлади қўлим ўйнаш қамчи билан,
Бўлади бойвучча ўйна ёлчи билан.

Кўкни дейман,
Ғазалим айтаверсам кўпдир дейман.
Бери сол қулоғингни, Умидойим,
Олдима Умидойим кепти дейман.

Майда гулбоғ,
Ўлтирибман гулбоғингда ғоздай қурлаб,
Қийшайиб «Қизов!» десам қарамайсан.
Бағрингни болаиғ эмсин итдай тирнаб.

Қорабоғнинг бир сойи бор онгқиллаган,
Бошида қарғалари қанғиллаган,
Ўланни айтгин десам айтолмайсан,
Боғдаги бир қиз эдинг танқиллаган.

Ўлан айтсам ўланчи дейди мени,
Оч бўри йўлда ётсам ейди мени.
Учар қанот менда бор сен деганга,
Умидой, сен қолгайсан биз деганга.

Кўлдарёси
Олиб еган Кўлдарёдан роз боласи.
Дувламаган ўланни дувлатади,
Қорабоғнинг дуо теккан бўз боласи.

Худойнинг кунни кўпми, тунни кўпми,
Тулкининг тескай бетда ини кўпми.
Умидой, «Қизов!» десам қарамайсан.
Менинг қақшаб юрганим худойга эпми.

Овулинг кўчак-кўчак бўлди,
Ўланни Алига айтсак ўшак бўлди.
Сол бери қулоғинг, Умидойим,
Енгим ёстуқ, ўнгирим тўшак бўлди.

Сермас эдим,
Бу тўйга сен келмасанг келмас эдим.
Худойим сенгинани қўлга берса,
Келса ҳам етиб ажалим ўлмас эдим.

Душан дейман
Ўйига Умидойни қўйсам дейман,
Худойим Умидойни қўлга берса,
Шунинг билан қўша қариб юрсам дейман.

Маъмур бўлиб,
Юради гоҳи девона Шомир бўлиб.
Бери сол қулоғингни, Умидойим,
Юрайлик ўлан айтиб томир бўлиб.

Охунлашиб
Чавандозлар кетади тақимлашиб.
Бери сол қулоғингни Умидойим,
Юрайлик сизлар билан яқинлашиб.

Жийда дейман,
Қизларга мол бермасанг тегма дейман.
Худойим Умидойни қўлга берса,
Ё худо деб тураман ўйда дейман.

Солим соғин,
Айтаман сенга ўланни сўлқилдоғин
Кетма-кет сени енгиш нима эмиш.
Қолмаса йўлда тушиб тилман жоғим.

Саригликдан,
Ҳайдадим йиқақимни ўтар ариқликдан,
Гапига душманларнинг кираман деб,
Айрилдим мен сизлардай ёруғликдан.

Умидой, кўзгинангдан,
Тенг тортдим тангаларни сўзгинангдан.
Чор тарафнинг қизини йиғиб келиб,
Юбордим айлантириб ўзгинангдан.

Ой Умидой деганда инграйтирдинг
Қийғоч қора қошингни кимга олдиридинг.
Тўрида тўйхонани тўлғонтиридинг,
Бошингни қай муллага айлантиридинг.

Қорабоғни
Қизига Қорабоғни ўлан айтсанг,
Ташлайди тўққиз узук қўнғироғли.

Икки бирдай тўр отнинг ем егани,
Табибларнинг хато кетмас эмлагани,
Бери сол қулоғингни, Умидойим,
Умидойнинг кет дегани кел дегани.

Кўл бўлмаса,
Юради ким етаклаб кўз бўлмаса.
Қафансиз ўлган одам кетар эди,
Саралаб сарт тўқиган бўз бўлмаса.

Омонмисан-эсонмисан,
Қўйдаги оқ қорабош кўсамисан.
Қийшайиб «Умид!» десам қарамайсан
Бир чиққан Қорабоғдан чечанмисан.

Каклик, каптар сайрайди хирмон жойда
Булбул йўқ сайрагани тоза боғда.

Сариқ мунсак,
Умидойни сарғайганда юзин кўрсак.
Бир бола суюнчи деб етиб келса,
Белбоғимни белимдаги шунга берсак.

Кўлми дейман,
Ўлтирган кўл ёқалаб элми дейман.

Тўрт оғиз бизни сийлаб ўлан айтсанг,
Кўша қари олган билан ўлма дейман.

Умидой Ирисгулман ўртоқ экан,
Бир сиқим йўлда ётган тупроқ экан.
Уланга Умидойим ботир экан,
Уланга Ирисгулой қўрқоқ экан.

Сен хумор кўз, мен қайнар кўз.
Хумор кўз қайнар кўзга келмадингиз.
Бери сол қулоғингни ойим қизлар,
Олиб бер Умидойдан бир оғиз сўз.

Усмонқул кўч-кўч деса кўч бошлайди,
Ортидан Нурмон ака юк ташлайди.
Отини Абдуқодир олиб келиб
Бошига латта рўмол ёлпушлайди.

Омонласин,
Худойим кўриб яхши-ёмонласин.
Қўй кўзинг ўлан айтиб қўп термулди,
Кўтаргин рўмолингни шамолласин.

Қўлимдаги беш бармоқ бирови тоқ,
Охунликдир элнинг қўнглини хушламоқ.
Аввалларда тўйда ўлан айтганим йўқ,
Энди айтиб келаман не дейди халқ.

Ҳорибсан ҳорма десам, бор бўлгайсан,
Бир қатор олма ичра нор бўлгайсан.
Ҳар ерда бизни мақтаб айтсанг ўлан,
Донг чиқарган ўланчига ёр бўлгайсан.

Қоратоғнинг бошида қори бордир,
Нуротада яхшиларнинг боғи бордир,
Мени қандай енгасан, ҳай охуним,
Тағлайимда ўланнинг доғи бордир.

Тогда бўлар тулкининг туёқсизи,
Арзон бўлар чакмоннинг жияксизи.
Мени қандай енгарсан, ҳай охуним,
Мен ҳам сендай бировнинг ияксизи.

Мен бир ўланни айтай бундай қилиб,
Тегирмондан чиқарган ундай қилиб.
Сени туққан онангга баракалла,
Бегинг ойдай белингни қилдай қилиб.

Қарши олдымда ўлтирган камол малак,
Бўйинг мунча ўсади шохсиз терак.
Шохсиз терак бўйингни кераги йўқ,
Ипак бўлиб эшилган сўзинг керак.

Анав қирнинг бағрида тарлон бўри,
Босиб емас бўларми орлон бўри.
Тунов куни бир сўзинг эшитиб эдим,
Ўпкам қора қозондай шундан бери.

Ол бедана деганда чол югурар,
Ўтли ерни кўрганда мол югурар.
Ҳар ерда бизни мақтаб айтсанг сўзни,
Оқ қуббадай юзингга қон югурар.

Қаршимда ўлтирган қай киши экан,
Сўзлари сўзимга шай киши экан.
Ўланни қайдан билар деб ўйласам,
Ўланни сувга чайиб ичган экан.

Тўйма-тўй ўлан айтар ўлан билган,
Оқ киравка совут кияр ёвга теккан.
Бу дунёдан беармон ўтар экан,
Ширин сўзли вафодор ёрга теккан.

Қўлимда бир узугим ғумдона бос,
Ошиқ бўлсанг оёгинг мардона бос.
Ошиқлик қиз-йигитнинг иши экан,
Ошиқликка тенг келмас зару олмос.

Тўй-тўй бугун, тўй бугун тўйлай келдик,
Кўша рўмол қўлга олиб ўйнай келдик.
Тўйингизга келармидик, келмасмидик,
Ширин-ширин ўланлар тинглай келдик.

Рўмолимнинг учида сен марваридим,
Сенинг бундай юрганнинг менинг дардим.
Менсиз сенинг бир бошинг, дардли бошдир.
Икков етсак муродга қолмас дардим.

Олти қизнинг ичида отинг қоғоз,
Мунча ҳам кўп қизларда ғамзаю ноз.

Тенгинг йўқдир бу ўртада, қуралай кўз,
Билмайман сени туққан қандай таниоз.

Ёз бўлса қовун пишар тўр олишиб,
Палаги палагига ўралишиб.
Қиз, келинлар ўйнайди тўй бўлганда
Беллари тол чивиқдай буралишиб.

Қишининг боши қирғияк, уч ой тўқсон
Сувнинг музи сўлқиллар болта суқсам.
Қоши кўзинг қийилган бир санамсан,
Сўрасам отанг бермас, олиб қочсам.

Тоққа чиққан кўради тоғ кийигин,
Чекмасин ҳеч бир киши ёр куйигин.
Қамишдай дол бўйингда бир мининг йўқ,
Отанг моли камаймас бир ўпайин.

Айтасанми, ўланни, қайтасанми,
Епилмасдан совуққа қотасанми?
Тўйда айтмаган ўланни уйда айтиб,
Кўзи, улоққа баҳолаб сотасанми.

Аввалам боқ,
Санасам беш қўлимнинг бирови тоқ.
Чирам отиб¹ турибман танимайсан,
Сен танисанг сулув қиз, қошингни қоқ.

Оғанаман кўзингдан, оғанаман,
Пўлат чақмоқ ёнимга тақинаман.
Бундан кейин узоқда қўй боқмайман,
Ўзим тенги қизларни соғинаман.

Айт эй жоним, айт жоним, ўлан билсанг,
Дунёда не кўрмайсан ўлмай юрсанг.
Бу дунёдан беармон ўтар эдим,
Қулоқлари тўрт эллик тулпор минсам.

Сенинг чиноринг, бўйингдан, сенинг чиноринг,
Селкиллайди бўйинингда бўй туморинг.

¹ Боқиб.

Саккиз қия, чор дала кезиб келсам,
Бунда экан, ҳарпдош, кўз хуморинг.

Ўзи бўлсам, кўзингдан, ўзи бўлсам,
Йилқи ичида югурган бўзи бўлсам.
Ҳеч армоним ичимда қолмас эди
Қиз боланинг оғзида сўзи бўлсам.

Ўзи бўлсам, кўзидан, ўзи бўлсам,
Маъраб турган чайлада кўзи бўлсам,
Ҳеч армоним ичимда қолмас эди
Сулув қизнинг олдида ўзим бўлсам.

Тўй деганда бораман тўйлай-тўйлай,
Олтин соққа қўлимда ўйнай-ўйнай.
Қўлимдаги соққани мўрти синсин
Бизга ўлан айтганининг кўнгли тинсин.

* * *

Қиз деб юраман,
Қизни кўрган жойимда сизни деб юраман.
Қиз болага зарарим тегмасин деб,
Далаларда насиба излаб юраман.

Ола экан-да,
Ўлани айтар эдик бола экан-да.
Қизил-қизил нарсага югурувчи эдинг,
Энди ўйласам қизғалдоқ лола экан-да.

Овдасидай,
Қизларни узатади савдосидай.
Сени ўстирган энангга баракалла,
Тоғда битган сувтолнинг новдасидай.

Уринбойди,
Шолиси заҳоб ернинг ўрилмайди.
Тўйхонани қидириб ўлан айтиб,
Сендан бошқа кўзимга кўринмайди.

Қўнишбойми
Қиз ўн бешга кирганда тўлишмайми.
Бизларман бирга-бирга кетаверсанг,
Орқангдан хўжайиннинг уришмасми.

Менга қараб юзингиз бурманг, қизлар,
Буралишиб йўлимда турманг, қизлар.
Ошиқликнинг йўлида куйган қулман
Тутунимга ис бўлиб турманг, қизлар!

Қирдан қирга қир ошиб юрганымда,
Ог ўйнатиб қияда турганымда.
Ҳеч нарсани билмаган бўз бола эдим.
Сен ўргатдинг ўшанда кўрганымда.

Тўриқ отимни минаман толмайди деб,
Қизлар атлас кияди ўнгмайди деб,
Мен бу ёқдан чақириб қўл булғасам,
Бошин чайқаб кулади «Бўлмайди!» деб.

Қўй ичида сўйганим қўнғир совлиқ,
Ипагингдан берсанг-чи тўнга бовлиқ,
Ипагингдан бермасанг тўнга бовлиқ,
Маҳаллангга соламан чала доврүқ.

БАЙТ-ҒАЗАЛЛАР

Югурганда югурдик ҳайинчакка,
Қулпи кўйлак ярашар келинчакка.
Келинчакнинг неси ортиқ — лотибаси,
Қиз болага ярашар она-отаси.

Байт аймақни сабаби саккиз ёшдан айтаман,
Қўлгинамда чинни пиёла субҳидамдан қайтаман.
Субҳидамнинг салқини сўлдирди гуллар баргини,
Кимга айтиб, кимга йиғлай бевафо ёр дардини.

* * *

Эй ака, мунча қарайсан ой билдингми мени,
Шаҳрингизга янги келдим, бой билдингми мени?
Лайли бўлма, лайли бўлган
Мен сени шайдо қилай,
Еру журанг олдида бир даста гул пайдо қилай,

Эшик очиб тўрга боқсам, тўрда бир ой ўлтирур,
Салом берсам алик олмас, ғамзаси жон куйдирур.
Ғамзадор ўхшайсано, беғамзадор ўхшайсано,
Кечаги айтган сўзим ёдингда бор ўхшайсано.

Эшик очиб тўрга боқсам,
Қадди шамшод ўлтирур.
Қошлари гўё қаламдек
Бир паризод ўлтирур.

Сочлари ерга тушадир
Беллари бир қилча йўқ.
Ишқимиз сизга тушибдур
Узгалар бир пулча йўқ.

Дунёга келиб ранжи аламларни кўриб ўтдим,
Бу ранжи алам шиддатидин айланиб ўтдим.

Тоғлар бошида ўйнайди бир кийикнинг боласи,
Онасига ўшар экан кўзларининг қораси.

Тоғлар бошида арпа, қўноқ бosh чиқарибдир,
Ёр ёрни кўриб кўзларидан ёш чиқарибдир.

Дарёда балиқ илонни қувалаб келадир,
От олдида, қўй кетида маъраб келадир.

Эшигингда аригинг, шалпираб ўтарми балигинг
Қайси кўчадан келадир барча косиб ғарибинг.

Саройнингга кирганман, айвонингни билмасман,
Қачон келасан, ёрим, қарорингни билмасман.

* * *

Ҳар кимнинг ёри бўлса мухтасар,
Кўксини кўксига қўйса гулкесар.
Яхшини ёрим десанг кўнглинг ўсар,
Емон билан рўзғор қилсанг дардисар.

Боғда юрсанг гул ичида гул турар
Гул шохини булбул босиб ўлтирар.
Сайрасанг сен сайра булбули гўё
Сен сайрасанг ошиқ ўзини ўлдиарар.

Бог оралаб бир гул уздим ўзимга
Ихтиматли¹ ёр бўлсанг, қулоқ солгин сўзимга.

¹ Ўғтинмодан

Чироқнинг қоронғисида кўринмайсан кўзимга,
Лайли-Мажнун бўлиб қайтиб келасан ўзимга.

Сим-сим ёқалаб қор ёгади
Тоғда бўралаб,
Икки кўзим кўчада бўлди ёрга мўралаб.

Қора йўрға йўрғалатган алладин арғамчи
Эгар, тўқим йўлда қолди белда қамчи.
Эгар қолган жойда найлай қамчи қолибди,
Қамчи бўйлик шу ёримдан кўнглим қолибди.

Югуриб чиқдим Жалойирнинг қирига,
Ҳар ошиқ ялинадир бир ўзининг ёрига.
Қудратингдан ўргулай яратувчи,
Чин ошиқни қўшмадинг бир-бирига.

Қоши қора барно жувон, қошингда бир йил қишласам
Толдек бўйингни кўриб томдан ўзимни ташласам.
Ота-онанг рози бўлса ўнг қўлингдан ушласам,
Олмазор боғда юриб шакар лабингдан тишласам.

Қизил гулнинг ичида қайрилдим сизга,
Қизил гулнинг новдасидек эгилдим сизга.
Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг ошиқман сизга,
Хушторликда ўлиб кетсам уволим сизга.

Сув ичинда сув борадир мош ранглик турликкинам
Халқ ичинда сўз борадир қарчиғай бўйликкинам.
Қарчиғай бўйликкинам, ювгин юзингни гулминан
Яхшига кўнгил бериб, ёмонни алда тил минан¹.

Қизил гул боғда битар, қўлда кетар,
Дард менинг кўнглимдадир табиб нетар,
Ҳиндистон табиблари келар кетар,
Сен ўзинг табиб бўлиб боқсанг нетар.

Қош минан қовоқ ораси нордир,
Йигитнинг икки муроди бордир:
Бир муроди яхши оту яхши тўн,
Бир муроди кўнгил суйган ёрдир.

¹ Билан.

Ошиқ бўлдим бўйингнинг новчасига,
Гул экиб гулзор қилай кўчасига.
Кундузи ҳарбоб билан кўрар эдим,
Қандай тоқат қиламан кечасига.

Қизил гулнинг ичида бир гули бор,
Шоҳида сайрайдиган булбули бор.
Сизга жазман сира ҳам бўлмас эдим,
Сўзингизнинг бир жойида ширини бор.

Кун чиқишга қарайди айвонингиз.
Кўклам бўлса ниш урар майдонингиз.
Юртингизга келибман хўрламангиз,
Ахир ўзим бўларман қурбонингиз.

Эй навжувон, боқсан-а,
Куйган юракка доғсан-а.
Боқишингга жумлаини жонона тасаддуқ,
Шаҳло кўзингга ошиқи девона тасаддуқ.

Қошлари қора, сочлари узун ёрим бўлса-чи,
Ишдан чарчаб келганингда «Хўрманг!» деса-чи.
Сим калаватга пар тўшак солиб қўйса-чи,
Қўлларида рўмолчаси елиб турса-чи.

Оқсувда оқиб боради оқ ёғоч,
Устида қўниб боради қалдирғоч.
Қалдирғоч қанотига қил боғлайди,
Аноржон ўқимоққа бел боғлади.

Эшик олди машпора,
Барги бошимга соя.
Имлаганни билмадинг,
Чақириб олдим ошкора.

Терак учида ҳакка,
Оқшом бўлса ётмайди,
Емон ёрнинг қўйнида,
Дод десаинг тонг отмайди.

МЕҲНАТ ҚҰШИҚЛАРИ

Ҳаводаги ҳулкарман,
Бадавлатга навкарман.
Уч кунликча ишим бор,
Тўрт кунликда бекорман.

Майманоқда макони,
Таги тимда дўкони.
Ўроқ ўргани кетди
Қизил сойнинг деҳқони.

Қиё-қиё юринглар,
Қийилиб қолсин пояси.
Тўқраб-тўқраб юринглар,
Тўқсон қоп чиқсин донаси.

Шохларинг бор чамбарак,
Кўзларинг ёнган чироқ.
Орқаларинг орқавул,
Чўққиларинг қоравул,
Қоравулдан қарасам
Кўринади кўп овул.

Кўп овулнинг қизлари
Этагида тузлари.
Онаси овул кетганда,
Куёв қарар ўзлари.

Айри туёғинг олмосдир,
Майда қилмай қўймасдир.
Сени боққан бу энанг
Меҳнатидан қолмасдир.

Майдам ўзи гала гов
Суянгани қуриган тав.
Бири агнаб йиқилса,
Қолганлари жаббажов.

Майда қилсанг шундай қил,
Элаб қўйган ундай қил.
Қизилини қирдай қил,
Сомонини сойдай қил.

Майда-майда мойбосар,
От ўрнини той босар.
Отадан ўғил қолса,
Ўлмаса ўрнин босар.

Тоғларда бор новшатир,
Уни заргар ушатир.
Қўлимдаги тол химча,
Қовургангни қақшатир.

Майда десам ярашар,
Халойиқлар қарашар.
Соврингдаги терингга,
Чармгарлар талашар.

Майдам ўзи яхши қиз,
Ошга қатиқ, нонга туз.
Пиёвонга пиёз қиз,
Хўжасига ниёз қиз.

Қийғир ётар қиёда
Болалари уёда.

Дондан айрилди сомон
Шу хизматинг зиёда.

Чомаргинанг чақичдан,
Улмай чиқдинг шу қишдан.
Қутулсанг шундай ишдан,
Каминг йўқдир юришдан.

Майда-майда, майда бор,
Сендай майда қайда бор.
Шу майдани бўлган сўнг
Угли, сувли жойга бор.

Думларинг бор қамчидай,
Учи қизнинг сочидай.
Киндигингдан томган тер,
Томдан томган томчидай.

Айри-айри туёққа
Айри наҳал ярашар.
Жимирлаган қулоққа,
Тилло сирға ярашар.

Шохларинг бор шомийён,
Кўзларинг бор ойнадай.
Сендан бўлган болалар,
Тўти билан майнадай.

Қорни катта бели бўш,
Майда қилсанг кўнгила хуш.
Қийма-қийма қилгин-да,
Майдадан сўнг тахтдан туш.

Майда-майда, майда деб,
Гаврон урдим чўққингга.
Ун икки ой ишладинг,
Сомон қолди ҳаққингга.

Орқангдан қочган қулон,
Қулонлар эмас булён.
Бу майдани бўлган сўнг,
Бўй қиздайин бир сулан.

Галагавда тўрт ҳўкиз,
Тўрттови ҳам йўрт ҳўкиз.
Ўзи ишини тиндириб,
Салманглаган мард ҳўкиз.

Майда-майда парисин,
Дон сомондан арисин.
Чорисини олган сўнг,
Қайтараман қарисин.

Майдажон овозаси
Пўлатдин дарвозаси.
Бир боғ похол бўлади,
Майдажоннинг ғавзаси.

Қорнингнинг катталиги,
Маъракадаги қозондай.
Кипригинг йўғонлиги,
Усталар санчган сузондай.
Ангиллаган овозинг
Сўфи айтган азондай.

Майда-майда, майда гул,
Эринг ўлиб қолдинг тул.
Соч бозоринг чулғаниб,
Ўз бозоринг ўзинг қил.

Қоракўл қўй қавчини.
Чўлда кўрдим овчини.
Овчи ака, кўрдингми,
Майда гулнинг кучини.

Шохларинг бор қиёвон,
Ариқда сувлар равон.
Биринг бўлсанг безувон
Бешқаларинг соявон.

Шох ёқалаб ўтлаган,
Ўтлар қорнин тўқлаган.
Бирови ўла кетса,
Кўпайлашиб йўқлаган.

Майда қилсанг туздай қил,
Сочини ювган қиздай қил.
Майда жонивор майда,
Семони сенга фойда.

* * *

Қора молим қобилим,
Ўзи ишга тобиним.
Қора жойни қоқ ёрган,
Меҳнатининг зўридан,
Тепасидан шох ёрган.
Жўяк олиб экканда,
Қовунлари лаб ёрган.
Майда молим мол топар,
Орқангдан қолмас чопар.

Майда қилсанг кўрайин,
Бўйнингга гуллар ўрайин,
Бўйнингга гуллар ярашса,
Бўйдашлар олиб берайин.

Қизил-қизил қиёлар,
Қийгир инда уёлар.
Шаҳид бўлган бандалар,
Қизил қонга бўёлар.

Майда-майда босавер,
Майда йўлин тўсавер.
Майда дедим, хўп дедим,
Хўпга майлим йўқ дедим.

Эрта бўлар бозорда,
Харидорим кўп дединг.
Харидор келар қошингга,
Тангалар ёғар бошингга.

Шохларинг бор шотидай,
Турқинг тўриқ отидай.
Танглайингнинг чебари,
Муллаларнинг хатидай.

Паст-пастгина тепалар,

Унга ҳаво сепадар,
Қадрингни билмаганлар,
Қовурганга тепалар.

Майдам кетди яйлоққа,
Юкин ортиб тайлоққа,
Бир тайлоғи кам бўлди,
Ултирди йиғламоққа.

* * *

Қирда қийғир қиёлар,
Қиёда қийғир уёлар,
Қийғир қаноти қийиқ
Болалари кўк мийиқ.

Кўкгина қуш боласи,
Кўлда бўлар уёси.
Сойлар тўлиб сел келса,
Сарғайиб йиғлар онаси.

* * *

Майда ўзи хўптирган,
Уйда хамир кўптирган.
Бойни бозор жўнатиб
Новчасига ўптирган.

Тоғда қулон изи бор,
Қумда қуён изи бор.
Бойбуванинг уйида
Нортуядек қизи бор.

Сийналари пахтадай,
Яғринлари тахтадай.
Уни кўрган новчалар,
Тикилишади ахтадай.

* * *

Майда деган биз эдик,
Отадан олти қиз эдик.
Шум фалакнинг дастидан
Бош-бошимизга тўзидик.

Ёрғинчоқ тортмас эдим,
Оч қолганимдан тортаман.

Ҳасратим айтмас эдим,
Куйганимдан айтаман.

* * *

Қамчисни қозик қилиб от бойлаган,
Телпагини ерга қўйиб қиз танлаган.
Бир гапим бор айтаман кир келтирманг,
Иккимиз дўст бўлайлик сир билдирманг.

* * *

Ола сигир ол дейди,
Иссиқ жойга сол дейди.
Ола сигир сутини
Асал билан бол дейди.
Зоти бобо боққаним,
Момо ҳаво соққаним
Емишинг кўп бўлгин, хўш,
Говмиш молим хўш, хўш.
Сенинг сутинг эл хайр,
Эганг сен била бойир.
Тўрттоvidан тирқираб,
Эмчакларинг сирқираб,
Сен келибсан айни туш,
Говмиш молим хўш, хўш.

* * *

Қатавадан келган ҳаво,
Ўз кетини ҳўллатар.
Боботоғдан келган ҳаво
Ҳамма ёқни кўллатар.

* * *

Сомонини кўп дединг
Майда, ҳе, майда.
Майда қилсанг ярашар,
Жами ҳайвон қарашар.
Жами ҳайвон ичида
Меҳнатинг сени ярашар.
Майда, ҳе, майда.
Қайириб, қайириб босинглар,
Қолмасдан бўлсин жонивор.

Ураб бир ўраб босинглар,
Уралар тўлсин, жонивор.
Майда, ҳе, майда.

Майда кўчди Айлаққа
Юкни ортар тайлоққа.
Тайлоқнинг юки оққан сўнг,
Ялинади бўйдоққа.
Майда, ҳе, майда.

* * *

Узун бир сенинг қуйруғинг,
Йўлдошинг бўлсин тайлогим.
Поладаги гунажин,
Ўйнашинг бўлсин тайлогим.
Тайлоққинам майда қил.
Майда, ҳе, майда.

Қора бир сенинг қулоғинг,
Хонларда йўқдир сиёғинг.
Айри бир сенинг туёғинг,
Ойимда йўқдир сиёғинг.
Тайлоққинам, майда қил.
Майда, ҳе, майда.

Сенинг энанг сийирди,
Сувларда бурнин жийирди.
Сени деб хўпга қўшсин деб,
Бобойи деҳқон буюрди.
Тайлоққинам майда қил.
Майда, ҳе, майда.

Майда деган эл тери,
Ишланмаган хом тери.
Майда гулни айтмагин,
Ҳам жин урсин, ҳам пари.
Майда, ҳе, майда.

Қизилингни қирдай қил,
Саманингни тоғдай қил.
Туёғингдан майда қил,
Майда, ҳе, майда.

Майда бир дедим, хўп дедим,
Хўпга майлим йўқ дединг.
Ол шеригим деганда,
Қизилини оз дединг.

* * *

Эшагим жар бошида,
Тўқимлари ёнбошида.
Барча мужаррад қошида
Дўлана терган эшагим.

Эшагимнинг ўзлари,
Ширин-шакар сўзлари.
Хумор-хумор кўзлари
Армонда ўлган эшагим.

Эшагим оқсоқ эди,
Қушначга қоқтирсам эди.
Тумор олиб тақсам эди.
Армонда ўлган эшагим.

Эшагимнинг изини,
Кўнчиликда кўрдим ўзини.
Кошки ҳалол ўлса эди,
Бизнинг эшонлар еса эди.
Дуойи такбир қилса эди.

АЛЛАЛАР

Суйса суйсин деб берган,
Меҳри қонсин деб берган.
Араби хуржунни солиб
Майизу кишмишни олиб
Шаҳарлар борсин деб берган.
Алла, болам, аллаё, кўзим аллаё.

* * *

Учирма чироғимни,
Ушлама билагимни.
Ушласанг билагимни,
Куйдирма юрагимни.
Алла, болам, алла,
Жоним болам, алла.

Мен сени алла дейин,
Аллангда ором олиб,
Ухлаб катта бўлгин.
Шавкатжоним алла.

Бетимнинг қизили, болам,

Тилимнинг узуни, болам,
Алла, болам, алла.

* * *

Алла, аллайй, отинг яхши,
Минг қайғу ғамдан шодлик яхши,
Қадринг билмаган қариндошдан,
Қадрингни билган ёт яхши.

Хўйдин, хўйдин тонглар отар,
Тонгда ғофил банданг ётар.
Саҳар вақти булбул ўтар,
Мен ҳам булбуллардан баттар.

Шу ердан булбул ўтдими,
Нолам аллага етдими?
Боғимнинг гули учгина,
Учгинаси ҳам кичкина.

Хўйдин, хўйдин хўйланди
Дарёда балиқ лойланди.
Балиқмикин деб қарасам,
Илон бўлиб товланди.

Қўзи боққанлар қўй этган,
Топганини тўй этгай.
Тўйдан-тўйга улашгай,
Давлат бошингга ўрнашгай.

* * *

Алла, деб чиқсам чўллара,
Алла, қўзим, алла.
Солиғлар солиб эллара,
Алла, болам, алла.
Алла айтиб ухлатаман,
Алла, қўзим, алла.
Қандай сени юпатаман.
Алла, болам, алла.
Кичкинасан, доласан,
Алла, болам, алла.
Қачон катта бўласан,
Алла, болам, алла.
Алла, алла, орастасан,

Алла, қўзим, алла.
Гуноҳи йўқ норастасан,
Алла, қўзим, алла.
Боғ ичида чаман гуллар,
Алла, қўзим, алла.
Сайрайди шайдо булбуллар,
Алла, қўзим, алла.
Сендан келар гул иси,
Алла, болам, алла.
Ота-онамнинг бириси,
Алла, болам, алла.
Уймали тунлар бўйингга,
Алла, қўзим, алла.
Қўйдан қўчқор тўйингга,
Алла, болам, алла.
Сенга аллалар айтаман,
Алла, қўзим, алла.
Сояларингда ётаман,
Алла, болам, алла.

* * *

Тол ичидан танлаб олган,
Тол човканим болам, алла.
Гул ичида искаб олган,
Гулу райҳоним болам, алла.
Зарга тўлди билагим,
Зардобга тўлди юрагим.
Даданг ўлсин, аянг куйсин.
Маъфиратхон алла.

Ой чиқиб туйнукка келди
Мен худодан айланай,
Суйганим олдимга келди,
Мен бўйингдан ўргилай.
Даданг ўлсин, аянг куйсин, алла.

Саргайиб турган дарахтнинг,
Соябони бормикин.
Термилиб турган йигитнинг,
Меҳрибони бормикин.

Юр кетайну бўлмасам,
Юргин кетайну бўлмасам.

Иккаламиз бир бўлиб,
Ҳажга кетайну бўлмасам.

* * *

Алла, болам, алла,
Жоним болам, алла.
Икки кўзим, алла,
Ширин сўзим, алла.

Бопаману, бопаман,
Устинга кўрпа ёпаман.
Икки кўзим, алла.
Ширин сўзим, алла,
Эртаминан турғизиб
Қай кўчадан топаман.

Юм кўзингни юлдузим,
Юмгин кўзингни юлдузим.
Алла, алла демасам
Йиглаб ўтар кулдузим.

Жоним болам они,
Оқ бугдойнинг нони.
Ҳамма ёмон кўрсаям,
Онасининг жони.

Айлансининг айвони бор,
Томга чиқса нарвони бор.
Уйқуси келса алласи бор,
Эмгиси келса маммаси бор.
Алла, жоним, аллаё.

ИИГИ-ЙЎҚЛОВЛАР

Ўлим қурсин адо қилди,
Юракларим зада қилди.
Зада қилмай нима қилди,
Меҳрибонлардан жудо қилди.

Эшиклар олди чиядир,
Чияга ёним тиядир.
Ўлтириб онамни ёдласам,
Юраклар бағрим куядир.

Кўчама-кўча юраман,
Ҳеч қайси кўча гулзор эмас.
Сизнинг фариштадай жамолингизга,
Ҳеч ким бизингдек зор эмас.

Эксам битмас майдоним, онам,
Чақирсам келмас меҳмоним, онам,
Кечасига сирдошим, онам.
Кундузига йўлдошим, онам.

Боролмайман уйингизга,
Чиқолмайман тўрингизга.

Чиққанымда тўрингизга,
Киrolмайман гўрингизга.

Тут ёгочдай мевали, онам,
Қайрағочдай сояли, онам,
Мевасидан еганим, онам,
Соясида ётганим, онам.

Қора мазор андадир,
Тупроқлари майдадир.
Меҳрибон онамдан айрилдим,
Энди кўрмоқ қайдадир.

Аёзлик кун айланган, онам,
Булутик кун буралган, онам,
Кундузи келган меҳмонни,
Хон тўрадай кутган, онам.
Кечаси келган меҳмонни,
Кундузгидай кутган, онам!

От бошидай юрагим
Қўй бошидай қолмади.
Қўй бошича юрагим,
Қўргошиндай қолмади.

Беқасам тўнингиз бормиди,
Енгининг оғзи тормиди.
Сиздан бизни худойим жудо қилди,
Қайғурмас кунимиз бормиди.

Бўз тўрғайлар бўлсангиз-чи,
Бўсағамизга қўнсангиз-чи.
Бўзлаблар қолди уч қизингиз
Ҳолидан хабар олсангиз-чи.

Зарғалдоқлар бўлсангиз-чи,
Сарҳарамга қўнсангиз-чи.
Сарғайиб қопти учта мунглиғингиз
Ҳолидан хабар олсангиз-чи.

Ҳолимни билган ҳалдоним, онам,
Дардимни билган табибим, онам.

Бўш белларимни боғлаган, онам,
Абгор юрагимни овлаган, онам.
Яхши кунимда салтанатлик, онам,
Ёмон кунимда ҳимоятлик, онам.

Онам эдилар менинг бағри бутуним,
Онамдан айрилиб чиқди тутуним.
Онам эдилар боғи эрамим,
Онамдан айрилиб чиқди фиғоним.

Чинмиди, ёлғонмиди
Чинни пиёла сингани.
Чин бўлганга ўхшайди.
Каъбам онамнинг ўлгани.

Чақирсам чарбоғ ичида бормисиз,
Бир товоқ олма ичида нормисиз.

Ойлар қиялаб ботарми,
Олтин ҳам ерда ётарми.
Олтин сиёқ меҳрибон, онам,
Қора бир ерда ётарми.

Қани менинг куйганим,
Куйганлар билан ўлганим.
Ёнингизга ҳужралар солиб
Посбонингиз бўлганим.

Зарғалдоқ учар сой билан,
Иморат битар лой билан.
Сиздан қолган куним на бўлар,
Утар оҳу вой билан.

Ҳаводаги қирқ юлдуз,
Ҳаволаб кетди ботгани.
Шундай арзанда онам,
Қиёмат кетдилар ётгани.

Қиёмат қачон бўлади,
Паймонам қачон тўлади.
Менинг паймонам тўлгунча,
Қийин ишлар бўлади.

Уйма бахмал қирғоғим,
Уғилдан йўқдир туёғим.

Қизиллар бахмал қирғоғим,
Қиздан ҳам йўқдир чирғоғим.

Ултирган ўрним ўринсиз,
Юрган йўлим ўринсиз.
Қани менинг куйганим,
Куйган билан ўлганим.

Ендим-а десам чўғим йўқ,
Куйдим-а десам кулим йўқ.
Айтсам аламим ошади,
Упкам қозондай тошади.
Жоним онам ёдимга тушса,
Аламим ундан ошади.

Юрагим куйиб келади наридан,
Бир хабар борми онамнинг шаҳридан.
Бир хабар бўлсайди онамнинг шаҳридан,
Мен кечардим бу дунёнинг баҳридан.

Куймаган жоним бормиди,
Парчалар жойим қонмиди.
Парчалар жойим қонини
Сувларга ювдим кетмади.
Пешонамнинг шўрига
Болталар урсам ботмади.

Айри тоғдай айланчим, онам,
Сурилар тоғдай суянчим, онам.
Сури-сури тоғларга
Суяниб тургим келади.
Меҳрибон онамни ёдласам
Кундалар кўргим келади.

* * *

Қор ёрмаган учак йўқ,
Доғланмаган юрак йўқ, вой болам!
Айвоннинг ўрасиё
Болаларимнинг сараси, вой болам!
Боққинамнинг боғбони.
Уйгинамнинг султони.

Бўз уйимни бўшатиб кетган, болам,
Онасини қақшатиб кетган, болам.
Богинг боғбонсиз бўлмагай, дўст-ёрим,
Уйинг султонсиз бўлмагай, дўст-ёрим.
Тахти равоним, болам,
Мулки жаҳоним, болам.

Ҳеч ким айрилмагай қўзисидан, қўйидан,
Мен айрилдим ёлғизгина шеримдан.
Бешиклари чинорми,
Ёқалари садаф дуймами.
Кийганлари ўзига ярашган, вой болам,
Қаторидан хато бўлган, вой болам.
Жўраларидан жудо бўлган, вой болам.

Йўлдошлари олдида,
Ширин-шакар сўзи қолган.
Юрак ёғим, вой болам
Дардга дармоним, вой болам!

Баланд тоғлар бошини
Сен учун пастга солдилар.
Баланд тоғлар ўртаси,
Болаларимнинг сараси, болам.

Қора кўзи маржоним
Ҳар бир сўзи шакар болим!
Ўз мақсадига етолмаган,
Чаман гулзорларда ўйнолмаган.

Ҳеч кимнинг уйи бўшаб қолмагай
Ҳеч ким ўз шеридан айрилмагай.
Тахта кўпир устидан ўтолмаган,
Бу ўлимнинг давосини тополмаган, болам!

* * *

Хат битиб нома юборай,
Сенинг ўша маконингга.
Сен олиб ёшингни тўк.
Менинг нола-фигонимга.

Кеча-кундуз йиғламоқдин,
Бўлак иш йўқдир менга.

Бу менинг йиғлаганимни,
Ким бориб айтур сенга.

Гул тагида ўлтирган
Гулдек онамга бу салом.
Бу салом бормайдими
У салом келмайдими?

Бағри тош, кўнгли қаттиқни
Кўргиси келмайдими?

Онам бор эди эгиз боғдай,
Отам бор эди эгиз тоғдай,
Ҳар бир сўзи сариғ ёғдай,
Улим синдирди бўйнимни.
Отанг ўлса эгиз тоғинг қуларкан,
Онанг ўлса эгиз боғинг қуруркан.

Қорани солдинг бошимга
Заҳарни қўйдинг ошимга,
Сариғ рўмол қўлимда,
Сарғайиб қолдим йўлингда.
Қора рўмол қўлимда,
Қараблар қолдим йўлингда.

Минган отинг тўпичоқ,
Ели, думи бир қучоқ.
Сиздан қолган болалар
Кимга бўлар ялинчоқ.

Эй фалак чархинг бузулсин,
Кимга хор этдинг мени.
Майли борни майли йўққа
Интизор эттинг мени.

Оталилар, оналилар,
Йўлда машраб ўйнашар.
Отасизлар, онасизлар
Деворни тагида йиғлашар.

Абдурахмоним келур,
Уйларга меҳмоним келур.
Бояги ўтган кунимга,
Энди пушаймоним келур.

Бедавою бераҳм,
Гунчам, гулимни узди.
Бемаҳал келган ўлим,
Хонумонимни бузди.

Оқ эди билакларим,
Кўп эди тилакларим.
Тилакларимга етолмай
Қайрилди билакларим.

Сен менинг жоним эдинг,
Ойсултоним, болам!
Тахт уза хоним эдинг,
Ойсултоним, болам.

Бир ажаб гунча эдинг
Очилмайин урди хазон.
Энди мен доғинг чекай,
Ойсултоним, болам.

Найлайн қора кўзингни
Соғиниб кўзим сени.
Тахта тобутлар сенга,
Тахти равон бўлди, болам.

Дарди ҳасратингда қолдим,
Ойсултоним, болам.
Шод бўлиб бешгина кун,
Дунёда юролмадинг.

Юрагингда кетди армон,
Ойсултоним, болам.
Кошки сендан бурунроқ
Бўлғай эрдим хоксор.
Хок бўлди гулбаданинг
Ойсултоним, болам.

Утинг тушди юрагимга,
Чақириб олсам бўлмас.
Энди сени тополмайман
Энди сени кўриб бўлмас.
Ойсултоним, болам.

* * *

Қулоқ уриб қуруқ кетган, вой момам,
Бола боқиб ҳузурини кўрмаган, вой момам.
Баҳорнинг ёмғиридай ёғиб ўтган, вой момам,
Подшонинг қўшинидай қўниб ўтган, вой
момам.

Бел бойлайман пўтасиз,
Қандай боқаман отасиз.
Оқ, оққина қўзилар,
Яйлов ўти тилайди.
Етим қолган болалар
Ота кўнгли тилайди.
Вой уйим, ва куним, во даврон...

* * *

Хотини: Аргумоқ эди мингани¹
Киравка эди кийгани.
Маҳси кийди совурдан,
Ўта берди давурдан.
Чайқалиб энгин ташлади,
Бешгина кун даврига,
Ўлтирмай кулги бошлади.
Оқ бугдойнинг нонини,
Ёпмас эдим эриниб,
Бул кунимнинг даврида,
Ишшак қўйнинг гўштини
Емас эдим жерикиб.
Ҳовлимда бозор юргузди,
Дашт парчаси ёмон деб.
Бухоро парча кийгизди,
Тўримдан ойна қаратди.
Тол тароғи ёмон деб,
Шамшод тароқ таратди.

¹ Бойвачча ўлган, унинг яхши оти бор. Оғайнилари, онаси, хотини, сингаиси, янгаси отни тузаб йигитнинг кийимларини отга ташлаб, отни қозиққа боғлайди, отнинг атрофида айланиб, отга қараб йигитнинг қилган ишлари, ҳуснини айтиб йиғлайдилар. Шунда отнинг кўзидан ёш келади. Қисқаси, отга давир солади.

Минган отинг кўкмиди,
Кўк бедаси йўқмиди,
Болаларинг мунггайтириб
Ҳеч армонинг йўқмиди.

Онаси: Билагим синди саридан,
Чиноримдан айрилиб.
Юрагим чиқди қопидан,
Шунқоримдан айрилиб.
Бултурги йили шу кунда,
Ипак эди ўрмагим,
Кулги эди эрмагим.
Бу йилги йили шу кунда
Индан бўлди ўрмагим,
Чиноримдан айрилиб
Йилги бўлди эрмагим.
Тенг-тенг чинор тенг чиқар.
Тепсинган отдан тер чиқар.
Тенгқурларинг келганда,
Тенг солиб уйдан ким чиқар.
Қора бир найза ушатдим,
Келбатинг ерга тўшатдим.
Сирли бир найза ушатдим
Сумбатинг ерга тўшатдим.

Опаси: Қопқоғин топсанг очакўр,
Ҳайрон қолгур қаттиқ ер,
Қора ерда ҳалқа йўқ.
Опаси куйсин ўтига.
Қора ернинг бағрида
Танаси ётар, жони йўқ.
Чоройнанинг кўзида
Опаси куйсин ўтига.
Чарх урган мирза ўзидир
Гул ойнанинг кўзидир.
Улганга мақтаб айтмайин
Айтувли мирза ўзидир.
Отларга минса ойнадай,
Ерларда юрса найзадай,
Манглайда туққан ҳукардай,
Опаси куйсин, айнамнинг,
Қантариб қўйган тулпордай.

Сингласи: Камчисини қай урди,
Элдан ҳақин айирди.
Қозиқдан отни қочирдик,
Эллардан отини ўчирдик.
Чорси белбоғ белида,
Кўринмайди элида.
Минган отинг олма кўз
Олма кўзни минганда,
Тегдимикан ёмон кўз.
Суқсур эди суқ тегди,
Югурик эди ўқ тегди.
Қармоқлар солдим қўлларга
Дарақлар солдим элларга,
Қармоғим сувга ботмади,
Дарагим элга ўтмади.
Эшиклар олди гулхайир,
Меваси йўқдир беҳайир,
Сингласи ўлсин, айнамнинг.

Болаларини мунғайтириб,
Бу ишинга ким қойил.
Эшиклар олди зигирдир,
Зигирни пулга жубирди.
Тўй қиламан дегани
Ёмонига буюрди.
Сандигимнинг сирин эди,
Оқ юзимнинг нури эди.
Бўлар-бўлмас дард учун
Бўтадай кўзин сўндирди,
Сингласи ўлсин, айнамнинг.

Осилганда осмоним,
Уچار бўлсам қанотим,
Чарх урганга чарбоғим,
Айланганда ҳаётим,
Қўнар бўлса равотим,
Тортинмай кирар маконим,
Сингласи ўлсин, айнамнинг.

Қизғалдоқдай очилиб,
Ерларга зиё бўлганим.
Бойчечакдай очилиб,

Гулида хазон урганим.
Новдада совуқ чолганим,
Баргида совуқ урганим.
Экин жойда эгилиб,
Бир коса сувдай тўкилиб,
Синглиси ўлсин, айнамнинг.

Ян г а с и: Қиёдан туққан қирқ юлдуз,
Қиялай борди ботгани,
Янгаси куйсин норимнинг
Қиёмат борди ётгани.

Уйдан туққан ўн юлдуз,
Уйнақлай борди ботгани.
Янгаси ўлсин норимнинг,
У дунё борди ётгани.

У дунё борсанг кўп ётма
Оч арвоқ билан сўз қотма.
Оч арвоқ сени оздирар,
Уй-жойингдан бездирар.
Қирларга чиқиб қарайди,
Қирқовулдан сўрайди.
Қирқовул жавоб бермаса,
Орқангда қолган болаларинг
Хирмонга бориб йиғлайди.

Томга қўйган нарвондай,
Курашга тушган полвондай,
Қўш кетмонни пешлатди,
Қўш новчани ишлатди.

Олмамикан, нормикан,
Шу орада бормикан,
Келар куни бормикан.
Қора бир найза толмикан
Хеч бир юртда бормикан?
Шу юртларда бор бўлса,
Хабарини топган бормикан.
Хабарини топган бандага
Бойловда моли суюнчи,
Дарагин топган бандага
Дордаги тўни суюнчи.

Эшиклар олди қумғондир
Қумғонда қўлин ювгандир.
Болаларим қайтди деб,
Зўрдан бир кўзин юмгандир.
Янгаси куйсин, айнаминг.

Опаси: Қурисин жулнинг ийрағи,
Сурилсин отнинг туёғи.
Тақиялар тикдим газ оғиз.
Опаси куйсин ўтига
Сўйлашмадим бир оғиз.

Келиб эдим соғиниб,
Олтин боргак тақиниб,
Опаси куйсин, айнаминг,
Қани бир сенинг турганинг
Усти бошинг қоқиниб.

Зиғирлар гулин ташлади,
Бевафо экан бу дунё
Кимга вафо айлади.
Тақдирда бўлган сўнг
Ҳар бир банда ўлади.

БАХШИ СОЗЛАРИ

ДУМБИРАМ

Бўёнинг зардолу қопқоғинг тутдан,
Улфатинг бор юртдан бўлган, дўмбирам.
Сени менга қилиб берган устакам,
Елим минан қилган экан мустаҳкам,
Чертганда берасан булбулдай муқом,
Товушим қаноти бўлган дўмбирам.

Ёриб ёқсам бирор чойдиш қайнамас,
Гоҳи келса эганг гапни ўйламас.
Боғ ичинда қумри сенча сўйламас,
Ҳар мажлиснинг гули бўлган дўмбирам.

Бошқа ишнинг сира бўлмас поёни,
Сенинг ҳам ишингнинг йўқдир зиёни.
Иккэвимиз қидирдик ёқти дунёни,
Қаршидан об қайтдинг икки туяни,
Арғамчи, қоп юкинг бўлган дўмбирам.

Устодим айтгин деб менга буюрди,
Эганг айтиб юрган катта шоирди,
Тушган пули билан олдим говмиш сийирди,
Қатиқ, айрон, сутим бўлган дўмбирам.

Бўёгинг зардоли, қулоғинг арча,
Чулдираб сўйласанг файзли кеча.
Орқангдан эргашар халойиқ барча,
Катта менинг сийим бўлган дўмбирам.

Сен йўқ ерда менинг йўқдир иложим
Қўлимга олгондан келади авжим.
Худойим берган сени, ёрлигим тожим,
Доимо бўлганкан сен кисса харжим,
Баъзи вақтлар ҳамроҳ бўлган.
дўмбирам.

Эганг очиб ўқимасди китобни
Тусмол билан бари бир-бирига бопти.
Баъзилар айтади мунча гапни қаердан топти,
Сен шөгирд, мен устод бўлган
дўмбирам.

Йигирма тўртимда бордим Қаршига,
Қайтишда бир қўндим Бегламушига,
Доим мажлис бердинг сап терилган яхшига,
Ҳар элатнинг сийин кўрган дўмбирам.

Эганг борар доим чақирган жойга,
Пойгада қолмайман ўтаман тўрга.
Уч марта бориб айтдим Ҳазрати Нурга,
Мени билан улфат бўлган дўмбирам.

* * *

Арчаларнинг остидан,
Арчиб олган дўмбирам.
Писталарнинг остидан
Бичиб олган дўмбирам.
Ирғайларнинг остидан,
Ирғиб олган дўмбирам.
Бодомларнинг остидан,
Бориб олган дўмбирам.
Зарангларнинг тагидан,
Ёриб олган дўмбирам.
Беш қўй билан ўн отга,
Сотиб олган дўмбирам.

* * *

Дўмбирам сени боқайин,
Бошгинангга пўлак тақайин.
Яхши сўйлаб чиқмасанг.
Учоққа қўйиб ёқайин.
Учоқдан чиқмайди ҳидинг,
Бир сиқим бўлмайди кулинг.
Сота кетсам бозорга,
Нос пули бўлмайди пулинг.

* * *

Сени миниб доим тўдага чопдим,
Яхши улфатларнинг кўнглини топдим.
Душманлар жонига ўтларни ёқдим,
Душмanning бағрини тешган дўмбирам.

Қўлга олса тиниқ сувдай оқарсан,
Булбулдай суханинг, халққа ёқарсан.
Дўстларнинг кўнглини яхши топарсан,
Шундай булбул сухан бўлган
дўмбирам.

Таърифнингни айтиб ҳаддан оширдим,
Душманга сирингни айтмай яширдим.
Йигитларнинг юрагини тоширдим,
Эшитганини ботир қилган дўмбирам.

* * *

Созанданинг сози келар соз билан,
Ҳиндистондан турна келар гоз билан.
Баъзи савдо бўлар экан боз билан,
Йигитнинг савдоси келар қиз билан.
Сўйла, дўмбирам, қувиғач,
Ҳар шохларнинг қулоч-қулоч.
Йиғилганининг кўнглин оч.
Эда юрган дўмбирам.

Сўйла дўмбирам бир майдон,
Жамолларнинг ёруғ ойдан.
Дўмбирамнинг боши тешик,
Ишқинг билан айтай қўшиқ.

Дўмбирамнинг нағмасига,
Қишлоқларнинг бари ошиқ.
Сўйла, дўмбирам, боқайин,
Бўйнингга маржон тақайин,
Ўлтирганлар кўнглин очмасанг.
Уриб ўтларга ёқайин,
Тошкентни кўрган дўмбирам.

Сўйла-сўйла, дўмбирам тори,
Уйлар қолди бу ердан нари.
Оғажонус Мисқол пари,
Гўрўглининг суйган ёри,
Сўйламасанг ундан нари.

* * *

Чамбилбелнинг катта тоғи палабан,
Оламга машҳурдир Гўрўғли Султон.
Гўрўғлидан айтайинми бир сухан.

Чамбилбелда оти бўлди намоён,
Мулла бачча эрди ҳофизи Қурон,
Суянган ўғлининг оти Авазхон,
Авазхондан айтайинми бир сухан.

Чамбилда бек бўлиб ўтганди Дархон,
Овозаси кетган эди Ҳасанхон,
Душман кўрган ерда ўчини олган,
Ҳасанхондан айтайинми бир сухан.

Эр йигитлар ёвдан олар ўчини,
Ёвни кўрса тўқар борини, кучини,
Холдор дейди йигитларнинг норини,
Холдорхондан айтайинми бир сухан.

Авазнинг бир йўли Гулихиромон,
Шунга ҳам буюрди Гўрўғли Султон,
Қабул қилди ўн олтида Авазхон,
Хиромондан айтайинми қадрдон.

От чопганда мардлар олар орини,
Алп атайди полвонларнинг зўрини.
Ё айтайми Зулфизардай парини,
Зулфизардан айтайинми бир сўзни.

Югурик от даркордир долнинг белига,
Майдонда ўйнатади дирка-дирка.

Зангор элда ўйнаб ўсган Холбика,
Холбикадан айтийинми бир сўзни.

Ақлдорга олло берар давлатни,
Тўпон қилиб ўтган олқор элатни.
Қиймавутга ўтган якка Аҳмадни,
Аҳмадхондан айтийинми бир сўзни.

Хақ ўзидир бандаларга меҳрибон,
Олтмиш икки ёшгача кўрмади ўғлон
Бир дostonнинг оти эди Одилхон.
Одилхондан айтийинми бир дoston.

«Хасхона» дер асл уни ерини,
Уқишминан бурро қилган тилини,
Таъриф берсам ундай Орзугулини,
Орзигулдан айтийинми бир сухан.

Қорахоннинг борди учта бувиши
Олтмиш тўртта ҳаққа етти нолиши,
Дуо қилди келиб бир сойил киши,
Ундан кейин бўлди иккита ёши,
Эр ўғил, Шер ўғлидан айтийинми бир
сухан.

Равшанхон жаҳонда бўлди бир ўғлон,
Қизига лойиқ кўрмади Авазхон,
Зангор элга талаб қилган Равшанхон,
Равшанхондан айтийинми бир сухан.

Айтган дostonларим барин биламан,
Маслаҳатни мен сизларга қиламан.
Қайсисини хоҳласангиз айтиб бераман,
Семизидан ушлангизлар, шаввозлар.
Ориғини яна боқиб келаман.

* * *

Кел, дуторим, сўз бошлайин дил билан,
Булбулнинг ҳаваси келсин гул билан,
Биродарлар хурсандлиги биз билан,
Ҳамма ерда сўз бўлади дуторим.

Уч-тўрт оғиз мақтаб қўяй мен сани,
Қовургандан қириб солган рандани,
Хониш қилсам ёлғиз қўймайсан мани,
Хонишимга ёрдам берган дуторим.

Айтмаган жойларга сира бормаёсан,
Айтган жойларга бормаё қолмайсан,
Нафсинг ёмон қора елимга тўймайсан,
Ҳаво ёғса уйда айнир дуторим.

Кўрган одам бир қўлига олади
Ишқибозлар тиззасида чалади,
Шинаванда сенга қулоқ солади,
Улфатнинг кўнглини олган дуторим.

Белбоғингни беш еридан боғларман,
Фасонига садаф тугма қадарман,
Ёмғир ёғса, қуруқ ерда сақларман,
Қайга борсам бирга борган дуторим.

Сен бўлмасанг бари шоир сўзламас,
Райҳон гулда булбул санга сайрамас.
Бориб ёқсам бир чойнак чой қайнамас,
Қорни катта, ичи кавак дуторим.

* * *

Баланд тоғлар паст кўринар
Тескайида қори бўлса.
Қуш қиёга учолмайди,
Сайёдларнинг тўри бўлса.
Қўй ёйилиб чиқолмайди,
Чобутида бўри бўлса.
Ерда гиё тебранмайди,
Шохосида дони бўлса.
Ёш болалар етим қолар
Пешонада шўри бўлса.
Қиз болалар куйиб ўтар,
Олган ёри қари бўлса.
Хангомаси соз келмасми,
Ҳар кимнинг тенгқури бўлса.
Йигит кўнгли шод бўлмасми,
Олган ёри ёш бўлса.

Сулувларга ярашмасми,
Оқ юзининг холи бўлса,
Йигит халқи хушрў бўлар
Қизил юзда холи бўлса.
Чўпонларга гудук бўлар,
Тўрвасида нони бўлса.
Абзал солсак ярашмасми,
Минган оти тўриқ бўлса.
Бойбиччалар тўйда турар,
Хизматинда чўри бўлса.
Фуқаролар тинч бўлмасми,
Бош раҳбари одил бўлса.
Сулув қизлар чиғолмайди,
Кўнгил берган ёри бўлса.
Оқ ўтовга ярашмасми,
Оқ ипакдан боғи бўлса.
Қарвонлар ҳам шод бўлмасми,
Етовидида нори бўлса.
Йигит вақти хуш бўлмасми,
Олган ёри пари бўлса.
Пошшо золим тўрттар дорга,
Уч ёғочдан дори бўлса.

* * *

Олабош ўрдаклар кўлларда сузар,
Мўминнинг савдосини бахиллар бузар.
Айтмаган гапингни айтди деб ёзар,
Икки бахил соясига мавж учган.

Дарё қурир, ҳаво ёғар пишбирлаб,
Кўшин келар дубирлаб,
Сиясатдан гапирса,
Лативаси қимирлаб.
Уни кўрган йигитлар,
Олтой ётар тибирлаб

* * *

Икки хотин хотин эмас,
Билсанг овқатин ит эмас,
Ош қил, десанг, суюқ қилар,

Нон қил, десанг, куюк қилар,
Куйдим хотиннинг дастидан.

* * *

От билан юришни осон деманглар,
Хар замон ҳавоси бордир билганга.
Эшак миниб узоқ йўлни кўзлама.
Қадамда қайғуси бордир билганга.
Югурукман, деб узоқ йўлни кўзлама,
Йўлларнинг томири бордир билганга.
Чаққонман, деб ёлғиз юраман дема,
Алпнинг заволи бордир билганга.

* * *

Дам шу дамдир ўзга дамни дам дема,
Одам бўлган билан барин тенг дема.
Ё мактабни, ё мажлисни кўрмаса,
Туя бўлган билан бари нор дема,
Икки ботмон устида юки бўлмаса.
Бой бўлганман барини бирдай бой дема,
Унинг қўлида хайри саховат бўлмаса.
Хотин бўлган билан барин тенг дема,
Лабда боли, бетда холи бўлмаса.

Оч қолганда зоғора нон қанд бўлар,
Чарчаганда эшак ҳам бўлса от бўлар.
Мулла бўлсанг қалам билан хат бўлар,
Меҳр қочса қариндош ҳам ёт бўлар.

Пўлат, темир ер тагида ётарми,
Эгов солмай ёмон темир ўтарми.
Шерик бўлсанг бир мард билан бирга юр,
Ўзи ўлмай сени ташлаб кетарми.

Хира бўлиб туққан ойдан,
Сув оқмаган катта сойдан,
Безакот хайрсиз бойдан,
Ўтсиз, сувсиз қолган тилла саройдан,
Кир демаган узрли том яхшидир.

Оға-ининг қадрингга етмаса,
«Сен оғо!» деб жиловингдан тутмаса,

Элиг сениг иззатингни этмаса,
Бир бошингни олиб кетган яхшидир.

Дунёнинг аслини билгин кўхнадир,
Ақллини билган одам донодир.
Заркокилли мисли ўтдай ёнадир.
Йигитнинг устози ота-онадир.
Бу дунёси бир каптархонадир.
Бири учса, бири келиб қўнадир.

Бир от олсанг назаркарда бойдан ол,
Қуйруқ кесди бир ўспирин тойдан ол.
Каттаргунча феълин синаб минарсан.
Бир ёр олсанг қизнинг сарасини ол.
Усма қўйса ярашади кўрарсан,
Тан маҳраминг кўрган сари суярсан.
Сира олма ёрнинг беқобилини
Кўра-била ҳўл тезакдай куярсан.

* * *

Қўлингдаги урган созни
Кўкрагида тор келтирар.
Ҳаво бўйлаб сўйламоқда,
Бу ёғида бор келтирар.
Бемеъёр оғир юкни
Бўривойли нор келтирар.
Бошингдаги мушкул ишни
Олтин, кумуш зар келтирар,
Рўзгорингда бўлса заиф
Давлат кетмай сендан тойиб,
Дастурхонинг турса ёйиб.
Келинг, кетинг мундай ишни
Соҳиб ақл ёр келтирар.
Сўзни сўзга уламоқни
Кўмакайда тил келтирар.
Пешонангда бўлса холинг.
Ўғлинг бўлса энди олим
Мактабга берсанг еталаб,
Устозидан олиб таълим,
Бир қоғозга хат келтирар.
Кўкракдан келган овозни

Қўлимдаги соз келтирар.
Емонга берсанг омонаг,
Ярмини еб оз келтирар.
Олган ёринг яхши бўлса,
Ноз устига ноз келтирар.
Қаҳрланиб бўлсанг хафа,
Магар қилса сенга вафо,
Мийиғида секин кулиб,
Аччиғингни паст келтирар.
Қамиш қулоқ бедов отни,
Туркман элдан юз келтирар.
Бир мард билан юрсанг бирга,
Қатор туя зар келтирар.
Емон билан бирга юрсанг,
Доим сенга ор келтирар.
Қўрқоқ билан сира юрма,
Кенг далани тор келтирар.

* * *

Қизил қўйиб юзига,
Сурмани тортиб кўзига.
Кимхоб хитой кийдирди,
Турди-да канизига.

Осмонга учган кўп каптар,
Кўлда сузган сўна, ўрдак,
Маст бўлиб ерга йиқилди
— Ойим қизлар!— деб чиққан
Ойимнинг овозига,
Биби шайланаётир,
Ойим безанаётир.
Ойимнинг ўзи саркор,
Унг кифтида бир гул бор.
Баҳоси бор минг динор,
Шайланди шоҳнинг қизи.

Тилладан кўйлак тугмаси,
Офтоб текса ярқ этди,
Зар чочбоқнинг қуббаси.
Биби шайланаётир.

Олти қизи олдида,
Етти қизи кейнида,

Ҳай қизлар, етиб юр,
Бир-бирингдан ўтиб юр.
Қўбизингни биянгладиб тортиб юр.

Гапим айб этмасин,
Тилим тойиб кетмасин.
Ҳой, гул билан елиб юр,
Бетимни қавартмасин.
Завқим келиб кулганда,
Белим синиб кетмасин.
Шайланди шоҳнинг қизи.

Ҳой, узилиб-узилиб,
Наргис кўзи сузилиб.
Бадандан чиққан терига
Упа, қизиллар эзилиб.
Мулладан олди адаб,
Бўйнида нуқра садаф.
Тилла ўкчани ерга қадаб,
Биби шайланаётир.

Уйинг олди нов терак,
Яхши барчага керак.
Қулоғида ярқ эғди.
Заргар суққан заҳпарак¹.
Биби шайланаётир.

Ҳой, алғаниб-алғаниб,
Қора зулфи тўлғаниб.
Тўққиз тутам зар сочбоғ,
Товонига чулғаниб,
Ҳайла биби жўнади.

Ойим чиқди ўтдай бўп,
Оқ бадани сутдай бўп.
Ҳар сийнаси туймаси
Баҳорда пишган тутдай бўп.

Ойим чиқди минорга,
Қўл кўтарди динорга.
Динорларни қўйилди,

¹ Заҳпарак — зирак, сирга.

Беш юз турган чинорга.
Шайланди шоҳнинг қизи.

Юрар бўлса эриниб,
Тегарагини терминиб.
Ичкан суви филт этди
Ҳалқумидан кўриниб.
Биби шайланаётир.

Сувай қўйдек дирк этди,
Маҳси кенглиқдан ғирқ этди.
Тилла ковуш ўкчаси
Ғиштга тегиб ширқ этди,
Ҳайла Биби жўнади.

Ойим ўзи ойимча,
Қадди-бели тол химча.
Эгилиб салом бергунча,
Ҳар зулфининг тугмаси,
Бухор тошга бир нимча.
Ҳайла Биби жўнади.

Ҳай, ҳимиллаб-ҳимиллаб,
Баданда тери жимиллаб.
— Аста қизлар! — деганда,
Тилло латваси қимирлаб.
Биби шайланаётир.

Ғули сурхни яратди,
Ғули сурхнинг юртига,
Эллик тилло харж бўпти
Бўйнида хафа бантига.
Ойим соزلанаётир.

Ғапим айб кетмасин,
Тилим тойиб кетмасин.
Ғўшворимни кўтар, қиз,
Қулоғим синиб кетмасин.

Ғапим айб кетмасин
Тилим тойиб кетмасин
Ҳар зулфимни кўтар қиз!
Ой юзимга ботмасин.

Ул бўлсин, қизлар ул бўлсин,
Олган харжингиз мўл бўлсин.
Тўпланишиб юрган қизлар,
Сизларга энди йўл бўлсин.

Алпинчоқли, талпинчоқли,
Бўйни тўла зар мунчоқли,
Хипча миён кенг қучоқли,
Қизларим, сизга йўл бўлсин.

Нозик ўзинг, белинг хипча¹
Эгнингга ярашиб нимча,
Қизларнинг тозаси сенча,
Қизларим, сизга йўл бўлсин.

Ун тўрт ёшдадир камолинг,
Ойдан равшандир жамолинг.
Бошингда қиммат рўмолинг,
Қизларим, сизга йўл бўлсин.

Қўлларингда қўша узук,
Билагингда билагузук.
Бир-бирингдан биринг тузук.
Қизларим, сизга йўл бўлсин.

Томоғингда қора нозик,
Хоназодсан бўйнинг ўзик.
Лабзинг ширин, кўзинг сузик,
Қизларим, сизга йўл бўлсин.

Уйингизда бордир хурма
Кийган кўйлақларинг бурма.
Сизга мувча ярашибди,
Кўзингизга қўйган сурма.
Қизларим, сизга йўл бўлсин.

Эсон бўлсин бу бошларинг,
Оқмай кўзингдан ёшларинг,
Усма қўйсанг ярашади,
Чаккангга етган қошларинг.
Қора қош қизлар, йўл бўлсин.

¹ Шевада химча.

* * *

Йигитнинг бўлса оши,
Биров кўзи, биров қоши.
Эр йигитдан қайтса давлат,
Душман бўлар эмгакдоши.
Маъқул сўзли кенг қучоқли,
Дилбар ёр даркор йигитга.

Уйнинг олди якка терак,
Кийганингиз адрас ипак.
Тўшдан оққан қўшабулоқ,
Эга даркордир йигитга.

Ота деган давлат боши,
Хотин деган кўнгил хуши.
Оғса тарозининг боши,
Бир онадан эмгакдоши,
Ака ҳам даркор йигитга.

Қиоқ кун боқсанг бир кун яраб
Қайгудан бошингни қутқарар
Отдир ҳам йигит йўлдоши.
Кўриб-кўриб қувонмоққа,
Таёқдайин суянмоққа,
Уласанг изингни босмоққа,
Уғил даркордир йигитга.

* * *

Аввал-аввал, аввал бошдан.
Қузгин айрилмайди лошдан.
Бегона даркор ўртоқлар,
Қадрини билмаган қариндошдан.
Аввал бошлаб худойимдан,
Давлат керакдир йигитга.
Давлат муяссар бўлган сўнг,
Ғайрат ҳам керакдир йигитга.
Йигит шулдир хатосидан,
Тавба қилса гуноҳидин.

Шойигулнинг ўзи асли ҳаёли,
 Шоирнинг кетибдир шунга ҳаёли.
 Паризода менгзар ҳусни жамоли
 Мен деганлар Шойигулдан айлансин.

Анойи бўлмайди шоирнинг сўзи,
 Ақлимни олибди қош билан кўзи.
 Абдирашид тоға деганнинг қизи,
 Мен деганлар Шойигулдан айлансин.

Шойигулга ўзим бўлайин банда,
 Уни кўриб тоқат қолмади танда.
 Лаби болга менгзар, тиллари қанда,
 Мақтанчоқлар Шойигулдан айлансин.

Шоирнинг ҳаёли қочибдир чақи,
 Кошки бўлсам эди мен шунга соқи.
 Ақлимни олибди кўксининг оқи,
 Бир кўрганлар Шойигулдан айлансин.

Кўрасим келади кунда минг йўла,
 Тангадан узуклар солипти қўла.
 Сочбоғи гардандан тўкилган бела
 Ҳамма ошиқ Шойигулдан айлансин.

Шоир деган бўлар одамнинг масти,
 Узатса қўлини етмайди дасти.
 Кўкрагида бордир кумуш қуббаси,
 Ҳамма қизлар Шойигулдан айлансин.

Шоир уни кўриб бўлди девона,
 Лаблари маржондай, тиши дурдона.
 Ана унда сақоқ, ана пешона,
 Ҳамма қизлар Шойигулдан айлансин.

Улгунча қул бўлсанг шундай дилбара,
 Юзи ойга менгзар қошлари ёя.
 Бу юрган қизларнинг баридан сара,
 Шундай қиздан ёлғиз жоним айлансин.

Қўшилибмиз қозоқларнинг элига,
 Ақлим кетди гарданига, белига.

Узи ўхшар паризоднинг хилига,
Ҳамма кўрган Шойигулдан айлансин.

Зулфи анбардайн бўйлари чоқли,
Қоши, кўзи бирдек бодом қовоқли.
Уни кўриб кетди шоирнинг ақли,
Менинг жоним Шойигулдан айлансин.

Ҳар замон келади манглайн ёзиқ,
Чит кўйлак ичида беллари нозик.
Бир муччиси бўлар қирқ кунлик озиқ,
Битта жоним Шойигулдан айлансин.

МУНДАРИЖА

Терма қўшиқлар	9
Хоразм қўшиқлари	116
Лапарлар	135
Ёр-ёрлар	154
Ўланлар	165
Байт-ғазаллар	186
Меҳнат қўшиқлари	190
Аллалар	199
Йиғи-йўқловлар	203
Бахши созлари	215